

Ja vjerujem

Ja vjerujem!
Još jače vjerujem
dok vani je vrijeme tišine koja razara
ove naše ljudske i pomalo grešne duše.
I sati i dani ovih životnih nedaća
i oluja, kojima je najveća zadaća
da ruše sve pred sobom.
Sve ono što čovjek stvori.
A ja, evo, pred Tobom sad stojim Bože moj
i ne plašim se – jer vjerujem!
I neka milina kao čaša crnog vina
obuže mi dušu
i unatoč tome što vjetrovi pušu,
zaista nemam straha!
Čak se niti mraka više ne plašim.
Jer vjerujem!
Nekada malo,
onako na tren,
samo me zagolica izgledom svoga lica
moja prošlost.
I brzo, kao neka plašljiva ptica, pobjegne i nestane
jer valjda vidi da sam hrabriji od nje!
Tad tijelo moje ojača snagom i vjerom
i još jače i čvršće srce se moje osokoli
a znam, daleko su oni koje duša voli,
ali ne boli, zaista ne boli!
Možda malo, onako, pomalo probode
i kao na tren, kao da čujem
glasa oca i majke, sestre i brata.
Baš kao zvuk naših starih otvorenih vrata
kad ulazi dragi gost.
Tad me možda malo zaboli.
Ali ne! Ne traje!
Moje su oči čvrste i jake.
Ja sam, Bože moj,
od molitve ove svake sazdan!
I svaki sam tren života živio.
I svemu sam se divio.
I u svemu sad nalazim smisao.
I zaista, zaista nemam straha!
Ja vjerujem!

Marko Pandurević

TEMA BROJA: 114. Dužijanca

Propovijed mons. Stjepana Beretića na Večernjoj u katedrali sv. Terezije Avilske u Subotici, 10. kolovoza 2024.

„Blagoslovljeni zlatni klasovi koje mi nosimo na oltar vječne ljubavi”

Draga bandašice, dragi bandašu, svi dragi vjernici i gosti. Večeras nam je srce puno. A čovjek pune duše zapjevat će i u šumi. On ne mari razumije li ga šuma ili ne. Ovih dana naša se pjesma slijeva u drage riječi „Blagoslovljena ova zemlja moja iz koje sam došao na sunce među ljude. Blagoslovljene njive naše koje nam rode i darivaju zlatne klasove. Blagoslovljene tvrde ruke seljaka koje nas hrane kruhom svagdanjim. Blagoslovljeni zlatni klasovi koje mi nosimo na oltar vječne ljubavi”. I večeras molimo: Blagoslovi, čuvaj, Gospodine, ove ljude na dragim našim poljima (Jakšić i B. Gabrić 1982. *Milan Asić*). Te su riječi zanijele gospara Milana Asića da ih obuče u svečani napjev, a mi ih slušamo kao himnu Dužijance. Večeras smo molili Svjetlost neprolaznu, da u srca naša svjetlost lije. Isus je naša svjetlost. Njemu govorimo: Ti si svjetiljka, koju vjetar vremena ne gasi i pod kojom svako vidi svoje pravo lice. I znamo: Onaj, koji raspet umre, uvijek je jači od svoga ubojice! I vjerujemo: Oni koji donose svjetlost u tuđe živote, nikad ne hodaju u mraku. Svi smo željni sreće. A sreća je kao i žito: nema ga pravo trošiti drugi nego onaj tko ga proizvodi (Shaw).

Neka Bog dade da bar, uoči Dužijance, budemo ljudi koji zrače srećom.

Dužijanica je. Gode nam riječi Ivana Gorana Kovačića o žitu: „Leluja se žito. I pjeva vrelo. I šušta k'o da se moli. Bijeli se u njem marljivo selo, zelene pašnjaci goli. Lahor je rukom prešao po žitu, poljubac sunca ga grije. Pticu gdje bježi vidjet je situ, zlatom se žito za pticom smije... Uđara pjesmom vlat se do vlati, zvekeće srebreno rosa. U snoplje klonulo žito se jati. Biserja puna je kosa...”. Dobro je što imamo natjecanje risara, da vidimo kako se u snoplje jati klonulo žito. Eto puni smo Božjih darova, a da Božji darovi dođu do nas i Bog i mi računamo na svoje ruke, na svoj rad i zalaganje. Zato mi tako cijenimo čovjeka sa zemlje, ratara, poljoprivrednika. Zahvaljujemo Bogu i za zdravlje, jer zdrav čovjek može više i bolje.

Od istoka sunca do zalaska hvaljeno bilo ime Gospodnje. Hvalimo ime Božje, jer veliki su ovo dani i nitko ih osim Tebe, Gospodine, ne može nadvisiti. Zaodjenuo si polja mladim žitom, rijeke si napunio

bistrom vodom. Razgrnuo si oblake na sve četiri strane i sad se raduju šume u svježim lišćima odjevene, raduju se ptice raširenih krila pod Tvojim vedrim svodom. Gledam ljepotu i mislim: Ti si me iz mog ništavila doveo i sve si za moj dolazak pripremio, i dao si mi oči da vidim velika djela Tvojih ruku, i dao mi uši da slušam kako sve o Tebi govori, i dao si mi usta da ti zahvaljujem na darovima koje si za mene pripremio. I misao si mi dao da u svojoj ograničenosti pokušam dokučiti samo djelić Tvoje mudrosti, koju si tako darežljivo u sve što postoji upleo. Hvala Ti što si me iz mog ništavila doveo da ti se mogu diviti i za sva dobra zahvaliti.

Doći ćemo sutra ovamo, pred oltar naše 250 godina stare stolne bazilike da, okupljeni oko svoga biskupa, prinesemo zajedničku žrtvu zahvalnu i da zazovemo ime Gospodnje. U zahvalnosti ćemo uzeti čašu spasenja. Radujemo se našem novom žitu. Ponosni smo na žito kao što se bandaš diče žitnim vijencem. Ponosni smo na ubrano žito kao što se dičimo slavnatom perlicom na reveru ili u kosi. Tako je lijepo slaviti Dužijancu. Kako je uzbudljivo pjevati „Tebe Boga hvalimo” zbog silnih njegovih djela. Pjevat ćemo „Tebe Boga hvalimo” i zbog tvrdih seljačkih ruku. Tako je sve mudro učinio. I sve to lijepo nebeski Otac stavlja u naše ruke. Neka se sutra zaori ova katedrala od pohvale Bogu, koji je od mrtvih izveo našeg velikog Pastira, našeg Gospodina Isusa. Neka nas Bog nahranjene Isusovim kruhom osposobi za svako dobro djelo, da vršimo njegovu volju, da u nama i po nama čini što je njemu milo. „Blagoslovljene tvrde ruke seljaka koje nas hrane kruhom svagdanjim. Blagoslovljeni zlatni klasovi koje mi nosimo na oltar vječne ljubavi”. I molimo: „Blagoslovi, čuvaj, Gospodine, ove ljude na dragim našim poljima”. Dužijanica je uvijek u Gospinom svjetlu. U četvrtak ćemo slaviti Veliku Gospu. Slavimo nebesku Majku koja moli za nas i sada i na času naše smrti. Ona moli za nas i u ovoj sušnoj godini. Priznajemo: „Blažena si jerbo sva si čista, zmijin dah ne okuži ti grud. Zvijezda sreće i nama da blista, noći grijeha mrak rasprši hud”. Rasprši, Gospe naša, hudi mrak noći grijeha, da nam zablista zvijezda sreće i da se široka srca radujemo našoj Dužijanci. Amen.

U Subotici proslavljena 114. Dužijanca

Isus nam je potreban u životu kao što nam je kruh potreban u prehrani

BLAGOSLOV I ISPRAĆAJ IZ SV. ROKA

Središnje slavlje Dužijance u Subotici, 114. po Sredu, započelo je u nedjelju, 11. kolovoza, u župnoj crkvi sv. Roka, blagoslovom bandaša Slađana Bošnjaka i bandašice Lucije Ivanković Radaković, njihove pratnje, te simbola Dužijance izrađenih od slame, a predvodio ga je mons. Andrija Anišić, župnik te župe i predsjednik Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” koja je i ove godine, s Gradom Suboticom, organizirala Dužijancu.

Povorka, u kojoj su bile i karuce sa subotičkim bandaškim parom, te bandašima i bandašicama iz svih okolnih mjesta u kojima se Dužijanca slavila, nakon kraljičke pjesme zaputila se do katedrale.

U katedrali je sve vjernike i uzvanike prije mise pozdravio mons. Anišić, dok je župnik katedralne župe **mons. Stjepan Beretić** u uvodu misnoga slavlja pozdravio predsjedatelja koncelebracije, subotičkog biskupa **mons. Franju Fazekasa** u ime svećenika, redovnika i redovnica, bogoslova i sjemeništara Subotičke biskupije, bandaškog i malog bandaškog para te svih vjernika.

Bilo bi dobro i lijepo, kada bi naša zahvala dragom Bogu za svakidašnji kruh, kao i za nebeski kruh bila zajednička i jedinstvena, ovdje u našoj Subotici.

Svakako tu nakanu također trebamo uključiti u ovu svetu misu, moliti za to, biti strpljivi i nadasve se nadati da će se to jednoga dana i obistiniti. /msgr.

Franjo Fazekas/

RAZMATRANJE O KRUHU SVAKIDAŠNJEM I O NEBESKOM KRUHU

U uvodu homilije, biskup Franjo, kazavši kako „danas u euharistiji naš bunjevački hrvatski narod zahvaljuje dragome Bogu za ovu godišnju žetvu”, naglasio je i da se „ovo žetveno slavlje održava od 1911. godine među našim vjernicima”. „Prigoda je to za sve nas da razmatramo o našem kruhu svakidašnjem kao i o nebeskom kruhu. Jedno i drugo je dar Svevišnjega, znak i izraz Njegove ljubavi, milosrđa i providnosti”, dodao je on.

„Današnje razmatranje počet ćemo riječima našeg Spasitelja, koje je zabilježio sveti Ivan evanđelist, a što nam je sam Isus govorio u Kafarnaumu: *Ja sam kruh koji je s neba sišao. Tko bude jeo od ovoga kruha, živjet će uvijek. Kruh koji ću ja dati tijelo je moje, za život svijeta* (Iv 6, 51). Bez sumnje, ove su Isusove riječi iznenadile i zbunile Njegove slušatelje.

Svi mi dobro znamo što je kruh. Osnovna je hrana za većinu ljudi. Čovjek ga uvijek jede i nikada mu se ne dojadi. Isus kaže za sebe da je kruh, a to znači da nam je potreban u našem životu kao što je običan kruh u našoj prehrani. I ne samo to! Isus je živi kruh koji je s neba sišao. Taj je izbor obavio sam naš Spasitelj. Koliko li se samo puta u evanđelju susrećemo s tom

Isus nam govori o samom sebi kao pšeničnom zrcu koje mora umrijeti (usp. Iv 12, 24).

Zašto ta Kristova posebna naklonost prema stvaranju kruha? Vjerojatno je Isus htio ljude pripremiti da Ga jednog dana prepoznaju u kruhu Njegove euharistije. Kao da je On sam u zadnjim svojim godinama s ljubavlju pripremio posudu za posvećivanje hostija, u kojoj će se čuvati Njegovo Tijelo. U svakom slučaju, sveti Ivan evanđelist jasno pokazuje Isusovu namjeru kada je povezivao događaj umnažanja kruha s Kristovim govorom o živom kruhu. I danas, kada ćemo prikazati u euharistijskom dijelu svete mise kruh kao plod našega rada, to jest kao znak prikazivanja nas samih Bogu, posvećuje se i nama se vraća kao znak Kristova dara svojoj Crkvi”, rekao je propovjednik.

U zaključku, biskup je kazao: „Isus nam je ostavio sebe kao ‘hranu putnika’, da bismo sretno stigli u ‘obećanu zemlju’, to jest u Kraljevstvo Božje. Zasigurno, svi mi osjećamo se sretnima da možemo primiti presveto oltarski sakrament, te izliti svoje srce, svoje jade, svoje boli, i tako naći svoj mir u ovom uzburkanom svijetu. Bilo bi dobro i lijepo, kada bi naša zahvala dragom Bogu za svakidašnji kruh, kao i za nebeski kruh bila zajednička i jedinstvena, ovdje u našoj Subotici. Svakako tu nakanu također trebamo uključiti u ovu svetu misu, moliti za to, biti strpljivi i nadasve se nadati da će se to jednoga dana i obistiniti”.

Svečanu je liturgiju glazbeno animirao Katedralni zbor „Albe Vidaković” sa zborovođom i orguljašem **mo. Miroslavom Stantićem** na čelu, a osobit dojam je ostavila takozvana himna Dužijance „Blagoslovljena ova zemlja naša”.

„NESVAKIDAŠNJI KULTURNI PROJEKT”

Nakon mise formirala se svečana povorka koja se uputila ka središnjem subotičkom trgu. Na

stvarnošću kruha. Prolazeći u proljeće kroz žitna polja, Isus u njima gleda naraštaje ljudi koji čekaju radnike u Kraljevstvu nebeskom: *Žetva je velika, a radnika je malo* (Mt 10, 38). Dva puta On umnaža kruh za mnoštvo. Govori o mrvicama kruha koje padaju sa stola bogataša, a ne dolaze do gladnih usta siromašnog Lazara (usp. Lk 16, 19–21). Govori o kruhu kojega ima dovoljno i u izobilju u očinskoj kući, čega se prisjeća izgubljeni sin koji je otišao u tuđinu, a što je u njemu rađa nostalgiju za ocem (usp. Lk 15, 17–18). Kraljevstvo nebesko uspoređuje *kao kad žena uze kvasac i zamijesi ga u tri mjere brašna, dok sve ne uskisne* (Mt 13, 33). Napokon,

Svečana večernja uoči Dužijance

Svečana večernja Služba hvale uoči proslave Dužijance u Subotici slavljenja je u subotu, 10. kolovoza, u katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske.

Uz sudjelovanje subotičkog biskupa **Franje Fazekasa**, predvoditelja središnje mise, molitvu Crkve predmolio je i propo-

vijedao župnik subotičke katedralne župe **mons. Stjepan Beretić** (propovijed donosimo na 3. stranici ovoga broja *Zvonika*).

Na Večernjoj su sudjelovali ovogodišnji bandaški par **Slađan Bošnjak** i **Lucija Ivanković Radaković**, te mali bandaš **Marko Mamužić** i mala bandašica **Anastazija Dulić**. Liturgijsko pjevanje predvodio je Katedralni zbor „Albe Vidaković” kojim je ravnao **Miroslav Stantić**. /Zv./

začelju povorke bio je bandaški par, mali bandaš **Marko Mamužić** i mala bandašica **Anastazija Dulić** koje je na trg doveo najmlađi kočijaš **David Tikvicki**. U ulozi domaćina našli su se **Zoltan Sić** i **Jasna Kujundžić**, te u ulozi majke i dide **Vlatko** i **Marija Vidaković**. Bandaš je domaćinu obznanio da je ris gotov, a bandašica je predala kruh pomoćniku gradonačelnika Subotice **Srđanu Samardžiću**.

U svom govoru Samardžić je rekao kako je Dužijanca svojim značajem premašila lokalne okvire i postala mnogo više od narodnog običaja.

„Jedan od brandova našeg grada koji ima svoju povijest, svoju vrijednost, svoje bogatstvo, duhovnost, religioznost... Dužijanca je svetkovina koja

ispunjava jednu od najznačajnijih poruka, što je čuvanje identiteta naroda s ovih prostora. Činjenica je također da i manifestacije koje se prepleću na relaciji seosko-gradsko, svjetovno-duhovno,

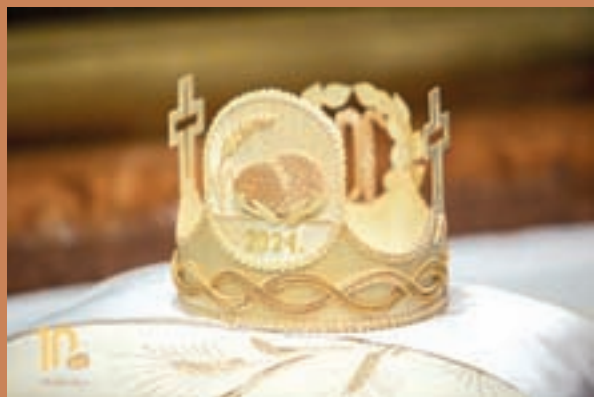
tradicionalno-suvremeno predstavljaju nesvakidašnji kulturni projekt, pokretni tehnološki i tehnički muzej. Dužijanca simbolično sadrži i najznačajnije osobine življenja Subotice, kako je netko već rekao da poput klasa žita u sebi čuva identitete svih njenih građana, bez obzira na njihovu vjeroispovijest ili nacionalnu pripadnost”, rekao je među ostalim Samardžić.

Ovom prigodom, prvi puta na Dužijanci nazočnima se obratila i saborska zastupnica u Hrvatskom saboru i predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća **Jasna Vojnić**, koja je spomenula risare bez kojih kruha ne bi bilo, potomke onih koji su prije 114 godina pokrenuli Dužijancu, sve one koji zahvaljuju Bogu za darove, radnike iza kulisa, Grad Suboticu koja u svojoj arhitekturi i građevinama ima urezano klasje žita, pripadnike drugih zajednica koji poštuju Bunjevence Hrvate.

Navečer istoga dana upriličen je posjet bandaškoga para grobu utemeljitelja Dužijance mnos. Blaška Rajića, a navečer je na Gradskom trgu u Subotici održano Bandašicino kolo. /Zv./

Kruna 114. Dužijance

Krunu 114. Dužijance izradile su **Marija Dulić i Katarina Skenderović**, a predstavlja logo Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” s dva križa s grčkim slovima A i Ω, koji simboliziraju Krista koji je Alfa i Omega svega.

Naime, ova godina se u Katoličkoj Crkvi slavi kao Godina molitve u pripravi za jubilarnu godinu koju će Crkva slaviti iduće godine. Tako ovi vjerski simboli na kruni podjećaju i na geslo sv. Benedikta: „Moli i radi”. Bez molitve i Božjeg blagoslova nema ni dobrog ni uspješnog rada, a ni plodova zemlje, što svjedočimo i u ovoj sušnoj godini. /UBH „Dužijanca”/

Dužijance su održane i u...

...BAJMAKU

Ovogodišnja Dužijanica u Bajmaku, održana 7. srpnja, bila je u znaku jubileja, jer su ondje prije 30 godina Hrvati Bunjevci prvi puta na takav način slavili završetak žetve i zahvaljivali Bogu na novom kruhu. Nositelji žetvene svečanosti bili su bandaš Alen Palfi i bandašica Sanja Petrekanović te mali bandaš Milutin Ivošević i male bandašice Mihaela Brčić i Ena Mihaljević. Euharistijsko slavlje predsla-

vio je župnik Róbert Erhard uz koncelebraciju predsjednika UBH „Dužijanica” mons. Andrije Anišića.

Kako je u propovijedi istaknuo župnik Erhard, dužijanica se uvijek proslavlja na hvalu i slavu Boga Oca, ali i obvezuje vjernike da ju održavaju i njeguju kako ne bi zaboravili svoje korijene. „Došli smo do situacije da se bojimo reći kojem narodu pripadamo, koji nam je materni jezik, da se bojimo priznati kojoj vjeri pripadamo. Upravo zato običaje i tradiciju trebamo podržavati kako bismo ponosno svijetu pokazali našu pripadnost. U crkvi neprestano slušamo kako smo dobili uloge, kako smo poslani u svijet. Naravno, tu se najprije misli na navještaj Kristove riječi, o svjedočenju Božje ljubavi, ali također smo dobili poslanje da budemo svjedoci svoje pripadnosti, svog jezika”, rekao je vlč. Erhard.

Povodom obilježavanja 30 godina od održavanja prve Dužijance, podijeljene su zahvalnice onima koji su sve te godine pomagali oko organiziranja manifestacije. Kao najzaslužniji za Dužijancu u Bajmaku, od njenog osnutka, zahvalnicu je dobio bračni par **Petreš, Marija i Nikola**.

Nakon mise, u župnim prostorijama priređena je izložba na kojoj je prikazana retrospektiva svih dosadašnjih bajmačkih dužijanci kroz slike od slame i film sa starim fotografijama. Na koncu, mladi u nošnji odigrali su kolo. Krunu za Dužijancu s motivom bajmačke crkve izradile su **Danijela Petreš i Katica Sakač** uz pomoć mladih, a dječji zbor je vodila vjeroučiteljica **Mirela Varga**. Navečer je u dvorištu župe održano Bandašicino kolo. /J. D. B., „Hrvatska riječ”/

...LEMEŠU

Hrvatsko bunjevačko kulturno-umjetničko društvo „Lemeš” proslavilo je 14. srpnja 24. Dužijancu.

Bandaš i bandašica ovogodišnje Dužijance bili su **Ervin Šipoš i Maja Ačai**, a mali bandaš i bandašica **Saša Kovač i Mia Petreš**. Misa zahvalnica održana je u crkvi Rođenja

Blažene Djevice Marije, a predslavio ju je župnik iz Telečke **Árpád Pásztor**. Nakon mise kruh je predan predsjedniku Savjeta MZ **Istvánu Szevaldu**. Prije Dužijance, 11. srpnja održana je likovna kolonija na kojoj su sudjelovali članovi Likovne udruge „CroArt” iz Subotice i umjetnici iz Lemeša. /„Hrvatska riječ”/

...ŽEDNIKU

Svečanim euharistijskim slavljem 14. srpnja proslavljena je Dužijanica u Žedniku. Ovogodišnji bandaš bio je **Vladimir Šarčević**, a bandašica **Mirela Skenderović**, mala bandašica **Marijana Sekulić** i mali bandaš **Damjan Temešvari**, dok je krunu od žita i ove godine napravila **Ruža Davčik**.

Misno slavlje predslavio je župnik susjedne đurđinske župe **Daniel Katačić**, uz koncelebraciju mjesnog župnika **Franje Ivankovića** i predsjednika UBH „Dužijanica” **Andrije Anišića**. Kako je u propovijedi istaknuo preč. Katačić, ova manifestacija prigoda je za reći „hvala” Bogu.

„Tek kada prepoznamo da je sve što imamo dar od Boga, slavlje Dužijance ima smisla. Dužijanica nas, možemo reći, upućuje na potrebu da se odužimo za ono što smo primili. Dužijanica je naše 'hvala' Gospodinu, bez kojega naša zemlja uz sav naš trud ne bi rodila rodnom. Stoga slobodno možemo reći da bunjevački Hrvat koji ne slavi Dužijancu, koji se ne želi odužiti Bogu, ima u sebi duboko narušen smisao svog odnosa prema Bogu jer želi od Boga samo primati, a kada treba zahvaliti, smišlja što će novo tražiti”, istaknuo je preč. Katačić.

Bandašičino kolo održano je u dvorištu župe, a prethodio mu je kulturni program na temu slamarki s područja Žednika. /J. D. B., „Hrvatska riječ”/

...TAVANKUTU

Svečanim euharistijskim slavljem 21. srpnja proslavljena je Dužijanica u Tavankutu. Misno slavlje predslavio je župnik iz Bača Marinko Stantić, uz koncelebraciju mjesnog župnika Marijana Vukova te mons. Andrije Anišića. Ovogodišnji bandaš i bandašica bili su Dario Vojnić Hajduk i Nikolina Kolar, dok su mali bandaški bar bili Nikola Skenderović i Natalia Gurinović. „Krunu” tavankutske Dužijance u tehnici slame izradila je Jozefina Skenderović, maketu kapele sv. Ane u Gornjem Tavankutu.

Stantić je podsjetio kako su bandaš i bandašica, izabrani u ime cijele župe, došli zahvaliti Bogu za plodove žita. „Biti izabran da u ime svih Bogu kažete hvala za kruh naš svagdašnji, nije samo čast nego i djelo koje zaslužuje da Bogu bude ugodno. S vama su risari i risaruše koji su po onoj drevnoj tradiciji zajedno s vama bili u žetvi, odnosno ubirali plodove. Htio bih vam reći hvala što ste bili dostojni da upravo vas župnik izabere jer je u vama prepoznao vjeru. Hvala i vašim roditeljima što su vas kršćanski odgojili, usmjerili u tom pravcu i što vas danas možemo vidjeti na oltaru”, kaže vlč. Stantić.

Na kraju svete mise župnik Vukov je poručio mladima: „Čuvajte običaje naše bunjevačke, ponosnog hrvatskog naroda i nastavite hoditi stazama naših dičnih i vridnih predaka”.

Svečanosti u Tavankutu, među ostalim, nazočio je i ministar za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog Tomislav Žigmanov. /I. B., „Hrvatska riječ”/

DUŽIONICA U SOMBORU

HKUD „Vladimir Nazor” proslavilo je 21. srpnja 90. Dužionicu. Bandaš i bandašica ovogodišnje Dužionice bili su Mateja Koril i Ivana Paštrović.

Proslava Dužionice počela je okupljanjem sudionika u „Hrvatskom domu”. Uz članove „Nazora” u nošnjama, proslavi 90. Dužionice doprinosu dali i članovi KUD-a „Cret” iz Creta Bizovačkog, te gosti iz Lemeša i Berega. Misa zahvalnica je održana u crkvi Presvetoga Trojstva.

„Gospodin nas uči kako nije važno koliko kruha imamo u rukama nego spremnost da te svoje ruke otvorimo i kruh koji imamo podijelimo s gladnima i potrebitima. Koliko je samo danas onih gladnih ne samo materijalnog kruha, nego kruha praštanja, pomirenja, ljubavi i razumijevanja. Molimo

te Gospodine da u našem svakidašnjem životu nesebično dijelimo ono što imamo i što smo od tebe primili, vjerujući kako ćeš iznova učiniti čudo i nahraniti mnoge. To bi trebala biti poruka svakoga našeg slavlja. Svake Dužionice zahvaljujemo za dar, ali molimo da taj dar našim posredstvom, našim zauzimanjem stigne do onih kojima je najpotrebnije”, kazao je Josip Pekanović, župnik Župe Presvetoga Trojstva.

Nakon mise i posvete kruha, sudionici Dužionice odigrali su Bandašičino kolo na Trgu svetog Trojstva, a zatim je posvećeni kruh u Županiji predan gradonačelniku grada Sombora Antoniu Ratkoviću.

Proslava Dužionice nastavljena je na tradicionalnom risarskom ručku u „Hrvatskom domu”. Za proslavu Dužionice tiskan je novi broj *Miroljuba*, lista koji od 1998. godine tiska HKUD „Vladimir Nazor”. /Z. V., „Hrvatska riječ”/

...MALOJ BOSNI

Dužijanica u Maloj Bosni proslavljena je 28. srpnja. Predvoditelji ove žetvene svečanosti bunjevačkih Hrvata bili su bandaš Marko Kečenović i bandašica Ana Marija Horvacki te mali bandaš Aleks Kujundžić i mala bandašica Iva Rudić.

Misno slavlje predvodio je **preč. Daniel Katačić**, uz koncelebraciju mjesnog župnika **vlč. Dragana Muharema** te predsjednika UBH-a „Dužijanca” **Andrije Anišića** i umirovljenog svećenika **Jenőa Varge**. Kako je u propovijedi naveo preč. Katačić, isto kao što je euharistijsko otajstvo tvrda stijena katoličke vjere, tako je i Dužijanca „tvrda stijena koja nas svake godine iznova podsjeća na naš hrvatski narodni identitet”.

„Zaista, Dužijanca je čvrsta stijena našeg narodnog identiteta jer nas podsjeća da smo poput stijene koja je čvrsto povezana s tlom i mi čvrsto povezani s hrvatskom poviješću. I dokle god našu sadašnjost i budućnost budemo pisali na čvrstoj stijeni te povijesti i prošlosti, nitko neće moći izbrisati vezu bunjevačkih Hrvata s prostorom iz kojeg su došli u ove krajeve. I samo onda kada budemo znali cijeniti svoje veze s poviješću matične nam Domovine i samo kada se s tim vezama budemo dičili, moći ćemo na ispravan način i bez razlike cijeniti i ostale narode, te i sami od njih biti cijenjeni.

Jer život u istini temelj je svakog bratskog zajedništva, dok s druge strane laž stvara podjele. Stoga neka nam slavlje Dužijance uvijek iznova bude poticaj da se dičimo svojim kršćanskim-katoličkim i hrvatskim narodnim identitetom”, poručio je preč. Katačić.

Sliku od slame za ovogodišnju Dužijancu izradila je mještanka **Katarina Skenderović**. Kao i svake godine, slavlje Dužijance nastavljeno je u večernjim satima Bandašicinim kolom u župnom dvorištu. /J. D. B., „Hrvatska riječ”/

...ĐURĐINU

Euharistijskim slavljem u mjesnoj crkvi sv. Josipa Radnika 4. kolovoza proslavljena je Dužijanca u Đurđinu. Nositelji ove žetvene svečanosti Hrvata Bunjevaca bili su bandaš **Mladen Bako** i bandašica **Josipa Dulić** u pratnji malog bandaškog para – **Filipa Vukova** i **Milice Budanović**. Misu je predslavio vlč. **Stjepan Matezović** iz Đakova uz koncelebraciju župnika **preč. Daniela Katačića**, vlč. **Franje Ivankovića** i predsjednika UBH „Dužijanca” **mons. Andrije Anišića**.

Propovijedajući, vlč. Matezović rekao je kako je dužijanca znak istine koju nam Isus svjedoči kroz vjekove govoreći: „Tko dolazi k meni neće ogladnjati, tko vjeruje u mene, neće ožednjati”.

„Ne tek znak, ne tek običaj, nego svjedočanstvo vjere: mi smo narod Božji koji ne živi zastrtog srca. Mi smo narod Božji koji nije zarobljen u svoje želje i željice, nego koji vjeruje u onoga kojega je sam Bog poslao i koji je puno veći od naših ljudskih ispraznih želja”, rekao je vlč. Matezović te poručio prisutnima da budu hrabri biti drukčiji, biti vjernici. „Zato danas kada nam se daje Kruh života, naš Isus, ne bojmo se ponovno odlučiti predati Njemu svim srcem, svom dušom, svim pouzdanjem, svim svojim životom”, naveo je propovjednik.

Dužijancu su pripremali mnogi župljani danima prije, a župnik je u svojim zahvalama posebno istaknuo slamaru **Mariju Vidaković** koja je i ove godine izradila sliku od slame koju su nosili bandaš i bandašica, te njihove perlice od slame. /J. D. B., „Hrvatska riječ”/

...MIRGEŠU

Dužijanca u Mirgešu održana je u nedjelju, 4. kolovoza, u Domu mjesne zajednice. Nositelji ovog slavlja bili su tavankutski bandaš **Dario Vojnić Hajduk**, rodom iz Mirgeša, uz mali bandaški par **Nikolu Skenderovića** i **Nataliju Gurinović**.

Svetu misu predslavio je župnik Župe Uskrsnuća Isusova u Subotici **Vinko Cvijin** uz koncelebraciju župnika crkve Presvetoga Srca Isusova u Tavankutu vlč. **Marijana Vukova**.

„Dužijanca dolazi na kraju, zahvala za kruh je zapravo zahvala za cijelu godinu, što si se naradio i što nisi znao kako će to proći, hoće li biti što. A moglo je da ne bude, mnogima je bilo da nije bilo ništa. Stoga kruh dolazi na kraju. Dok ti pripremiš zemlju, dok si došao do kruha, već si zaboravio da si radio. Ali tu smo svi mi da budemo zahvalni prije svega na daru. Dobro je pitanje što više ljubiš – dar ili darovatelja? To je smisao i nedjelje i Dužijance. Nemojmo zaboraviti i darovatelja – onog tko te voli, tko te ovdje sabire, tko ti daje da rasteš, tko ti daje da zriješ i da donosiš plodove. I vi ste zapravo dužijanca. Kažu da je Dužijanca u Mirgešu mala dužijanca, nije nešto velebno i s više stotina ljudi. Ali samo neka je svatko od vas po jedan klas, koliko on može donijeti ploda. U ono malo brašna kad ubaciš kvasac, Božju riječ, ono naraste”, naveo je u propovijedi vlč. Vinko Cvijin.

Nakon mise, u dvorištu Mjesne zajednice održano je Bandašicino kolo. /„Hrvatska riječ”/

Radionica pravljenja tarane ususret Takmičenju risara

U organizaciji Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanica” na Etnosalašu u Đurđinu je 22. lipnja održana osma radionica pravljenja tarane. I ove godine radionica je okupila dvadesetak vrijednih žena iz Subotice, Žednika i Đurđina, koje su od brašna, vode i jaja napravile domaću taranu koja se potom kuhala na Takmičenju risara 13. srpnja u Đurđinu.

Njih je okupila **Marija Kujundžić** koja je objasnila da je cilj radionice pripremiti taranu za Takmičenje risara, gdje se ona i kuha, ali i predstaviti je onima

koji ne znaju cijeli proces pravljenja ove tradicionalne hrane bunjevačkih Hrvata. Iskusne žene, čuvarice ovog drevnog umijeća, sudjelovale su u ovom programu kao instruktore, dijeleći svoje vještine i znanje s onima koji žele naučiti praviti taranu na tradicionalni način kako bi se ovo umijeće sačuvalo od zaborava, ali i prenijelo mlađim naraštajima.

U Tavankutu održan 39. saziv Prve kolonije naive u tehnici slame

U organizaciji tavankutskih udruga HKPD „Matija Gubec” i Galerije prve kolonije naive u tehnici slame, u Tavankutu je od 12. do 20. srpnja organiziran 39. saziv Prve kolonije naive u tehnici slame.

Od ponedjeljka do petka Gupčeve su slammarke u okviru radionica održanih u OŠ „Matija Gubec” u Tavankutu svoju vještinu i znanje u osnovama slamarstva prenijele na zainteresirane polaznike 13. Seminara bunjevačkog stvaralaštva.

Prigodom svečanog otvorenja kolonije, koje je održano u dvorištu tavankutske Galerije, rezultate prošlogodišnjeg saziva predstavila je voditeljica slamarškog odjela HKPD-a „Matija Gubec” **Marija Rukavina Prčić**, ističući kako je prethodna godina

bila iznimno plodna za Koloniju te kako je tijekom 38. saziva nastalo 38 radova. Ovom prigodom prisutni su se podsjetili na Margu Stipić, slamarku koja je postavila temelje ovog likovnog stvaralaštva u Tavankutu te bila jedna od prvih sudionica tavankutske kolonije slamarki od osnutka. Također je istaknuto kako se ove godine krenulo u nominaciju slamarstva na listu nematerijalnog kulturnog nasljeđa u Srbiji, a taj je postupak inicirao Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u suradnji s Galerijom Prve kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu. Iako svjesni da će postupak trajati dugo, bez ikakve sumnje i sada možemo reći kako je slamarstvo umjetnost koja postoji kao živa praksa i da je pravi marker nacionalnog identiteta Bunjevaka Hrvatica.

Takmičenje risara

Uz središnju proslavu Dužijance, jedna od najvećih manifestacija ove žetvene svečanosti – Takmičenje risara, održana je 13. srpnja na njivi pokraj crkve sv. Josipa Radnika u Đurđinu. I ovu manifestaciju organizirala je Udruga bunjevačkih Hrvata „Dužijanica”.

Takmičenje risara održano je 57. put, a sudjelovali su risari iz Đurđina, Tavankuta, Žednika, Subotice, Županje, Gornjih Hrgova, Mužlje, Crne Bare, Sente i Novog Orahova. Pobjedu je odnio risarski par **Marinko Kujundžić** i **Ruža Juhas** iz Subotice. Drugo mjesto

pripalo je mladom paru **Zdenku Kujundžiću** i **Jeleni Vidaković Mukić** iz Đurđina, dok su treći bili iskusni **Andrija Tumbas** i **Emera Poljaković**. Domaćini salaša i natjecanja bili su **Nada** i **Antun Skenderović**. Ovom prilikom uručena je i zahvalnica **Rozaliji Bajić**, koja je proteklih 30 godina aktivno sudjelovala na ovoj manifestaciji.

I ove godine održano je natjecanje u kuhanju tradicionalnog jela – tarane. Nagrada za najbolju taranu

otišla je u Sombor, i to u ruke „Kuharicama” **Snežani Beretić** i **Kristini Vuković**. Drugo mjesto pripalo je „Profesorima” **Saši Milankoviću** i **Jadranci Ljubojeviću**, a treće mjesto ponijeli su „Vatrogasci Tavankut”, odnosno **Pere Stantić** i **Joso Francišković**.

Uz već ustaljeni program koji su posjetitelji mogli vidjeti, poput pletenja uža, risarskog ručka organiziranog na balama slame, kosidbe, sadivanja krstina, starih strojeva, starih vatrogasnih kola (prikaz su izveli vatrogasci DVD „Bajmak”), folklornog nastupa HKC-a „Bunjevačko kolo”, štandova s rukotvorinama, fancima i promotivnim materijalom UBH „Dužijanca”, zbog vremenskih uvjeta izostala je dječja igra kasalisica. Kompletan program prilagođen je visokim temperaturama, ali je kontinuitet održan.

Izložba „S Božjom pomoći” u okviru subotičke Dužijance

U okviru programa subotičke Dužijance, 25. srpnja je u središtu grada ispred stupova Narodnog kazališta Subotica otvorena tradicionalna izložba „S Božjom pomoći”. Tema ovogodišnje izložbe bila je „Žito i motivi poljoprivredne djelatnosti u arhitekturi Subotice”.

Izložba se mogla pogledati do 12. kolovoza. Autor izložbe bio je **Marinko Piuković**, a stručne suradnice **prof. dr. sc. Viktorija Aladžić**, **dr. sc. Maja Rakočević Cvijanov** i **MA Neda Džamić**. Na fotografijama je pri-

kazano dvanaest objekata na čijim se pročeljima i u enterijeru javljaju motivi žita i poljoprivredne djelatnosti, od katedrale sv. Terezije Avilske, Gradske kuće, tzv. „žute kuće” („Subotičke štedionice” i „Pučke banke”) do najamnih palača i kuća. Autor izložbe **Marinko Piuković** istaknuo je kako su izložbom željeli obogatiti program Dužijance te potaknuti građane da mjesnu arhitekturu vide na novi način, istražujući i cijeneći umjetničke i povijesne detalje koji često ostaju neprimijećeni. Izložbu su organizirali Udruga bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” i Katoličko društvo „Ivan Antunović” iz Subotice.

Natjecanje u pucanju bičevima

U organizaciji Udruga bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” na salašu Udruge pokraj crkve u Đurđinu 27. srpnja održano je deveto Natjecanje u pucanju bičevima.

Na ovoj manifestaciji, koja iz godine u godinu okuplja sve više zainteresiranih sudionika i posjetitelja, natjecatelji su odmjeravali vještine u nekoliko kategorija, a brojali su se samo „čisti pucnji” postignuti u 30 sekundi za djecu i 60 sekundi za odrasle osobe.

Natjecalo se tridesetak sudionika, podijeljenih u nekoliko kategorija, a najbolji među svima, u kategoriji starijih od 16 godina, bio je srednjoškolac **Karlo Kujundžić** iz Subotice kojemu je švigar puknuo čak 100 puta u dvije serije po 45 sekunda. Drugo mjesto osvojio je njegov prijatelj iz školske klupe **Pavle Tumbas** (91 pucanj), a treće također momak **Ivan Šarčević** (86 pucanja).

U kategoriji od 10 do 16 godina švigar na biču je najviše puta puknuo **Mariju Kujundžiću** (88 pucanja), potom **Mihajlu Trkulji** (77 pucanja) te **Petru Duliću** (74 pucanja). Među najmlađima, mlađima od deset godina bilo je dvoje natjecatelja, a od svojega suparnika bolji je bio **Matej Tonković** (31 pucanj u dvije serije po 30 sekunda). Natjecale su se i dvije pripadnice nježnijeg spola, a bolja je bila **Josipa Ivanković Radak** (39 pucanja u seriji od 30 sekunda). Svi sudionici natjecanja dobili su zahvalnice i medalje za sudjelovanje, a oni najbolji su dobili i pehar (pokal). Za sve okupljene bilo je pripremljeno ono što i dolikuje ovome natjecanju – „mašćom kruva” posuto crvenom paprikom, a druženje je nakon natjecanja nastavljeno uz kuhani grah.

28. saziv likovne kolonije Bunarić u Subotici

U sklopu programa Dužijance, u Subotici se već dugi niz godina održava i Međunarodna likovna kolonija **Bunarić** čiji je ovogodišnji, 28. saziv, održan od 1. do 3. kolovoza u prostorijama organizatora, HKC-a „Bunjevačko kolo”.

Ove je godine sudjelovalo 18 slikara iz Srbije, Hrvatske i Mađarske, uz koje su po običaju stvarali i

članovi „domaćeg” Likovnog odjela centra. Kao rezultat trodnevnoga rada nastalo je više od 60 slika koje će obogatiti fundus HKC-a „Bunjevačko kolo”. Prvog dana kolonije, 1. kolovoza, otvorena je i izložba radova nastalih na prošlogodišnjem, 27. sazivu kolonije Bunarić. Postav izložbe činilo je 46 slika različitih motiva, tema i tehnika u kojima su nastajale, s tim da dominiraju vojvođanski motivi i pejzaži. Na otvorenju su govorili slikar **Sándor Kerekes** i predsjednik HKC-a „Bunjevačko kolo” **Lazar Cvijin**.

Održana „Rič pod đermom” u Đurđinu

„Rič pod đermom” je manifestacija koju Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo Đurđin organizira u suradnji sa Župom sv. Josipa Radnika na dan Dužijance Đurđinu, prije Bandašicinog kola. Ovogodišnja „Rič pod đermom” održana je 4. kolovoza i bila je posvećena sjećanju na Đurđinčanku Vericu Dulić – vjeroučiteljicu, pjesnikinju i kulturnu djelatnicu koja je ovozemaljski život napustila prošle godine.

O životu, pastoralnom i kulturno-društvenom radu Verice Dulić govorio je župnik preč. **Daniel Katačić**. Profesorica književnosti **Nevena Baštovanović** dala je osvrt na Veričinu poeziju, a najmlađi članovi HKPD-a „Đurđin”, uz pratnju tamburaša, program su uzveličali pjevajući prikladne pjesme, među kojima je bila i Veričina „Prelo na salašu”. Tijekom večeri čitane su i njezine pjesme objavljivane u *Subotičkoj Danici*, *Zvoniku*, *Glasilu o. Gerarda* i zbirkama pjesama *Lire naive* u izdanju Hrvatske čitaonice.

Književna večer Katoličkog društva „Ivan Antunović”

Na obilježavanje Dana Katoličkog društva „Ivan Antunović”, 8. kolovoza, održana je književna večer koju ovo društvo priređuje svake godine uoči središnje proslave Dužijance u Subotici.

U dvorani HKC-a „Bunjevačko kolo” predstavljena je novoobjavljena knjiga **dr. mons. Andrije Anišića** *Spomenica 2 – Ponovni pohod Hrvata Bunjevaca u staru postojbinu, Dužijanca u Mostaru – Obnova spomen ploče iz 1933.*

O knjizi je, osim autora, govorila predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća **Jasna Vojnić**, te direktor

Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” i urednik knjige **Marinko Piuković**. U sklopu programa predstavljen je i kratki videofilm **Zvonimira Sudarevića** koji je prikazao kako je bilo na prošlogodišnjoj „Dužijanci u Mostaru”.

U drugom dijelu programa predsjednik KD-a „Ivan Antunović” **preč. Josip Štefković** uručio je priznanja koje ovo društvo dodjeljuje svake godine istaknutim pojedincima, obiteljima i udrugama, kako je rekao, u nastojanju da inspirira, hrabri i potiče na društveni angažman i očuvanje tradicije i identiteta Hrvata u Bačkoj. Priznanje „Ivan Antunović” za zaslužnog pojedinca dobio je **prim. dr. med. Marko Sente** iz Subotice, priznanje za brojnu obitelj pripalo je devetočlanjoj obitelji **Bojana i Suzane Bako** iz Đurđina, a nagrađena udruga je **UBH „Dužijanca”**, koja ove godine slavi deset godina postojanja. Tijekom književne večeri nastupila je glazbenica **Lucija Vukov**, dobitnica ovogodišnjeg priznanja HNV-a „Crvena mašina” za najbolju učenicu srednjih škola.

Izložba radova od slame

Izložba radova od slame nastalih na 39. sazivu Prve kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu otvorena je tradicionalno uoči središnje proslave žetvene svečanosti bunjevačkih Hrvata Dužijanca, 9. kolovoza, u predvorju Gradske kuće u Subotici.

Na ovogodišnjoj koloniji nastalo je 30 slika, a osim njih na izložbi su se mogli vidjeti i kupiti različiti radovi u tehnici slame – minijature, čestitke, nakit, privjesci i drugi suveniri. Izložbu je otvorila stručna suradnica Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Senka Davčik**.

Nazočne je ovom prigodom pozdravila, te ukratko predstavila slike nastale na 39. koloniji voditeljica slamarškog odjela HKPD-a „Matija Gubec” iz Tavankuta **Marija Rukavina Prčić**.

Tamburaška i folklorna večer

Središnja proslava 114. Dužijance započela je u petak, 9. kolovoza, na bini na Gradskom trgu, onako kako i priliči slavlju i zahvali – s tamburašima.

U okviru Tamburaške večeri katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić** predstavio je ovogodišnje predvoditelje bandaša **Slađana Bošnjaka** i bandašicu **Luciju Ivanković Radaković**. Tijekom večeri izabrani su i njihovi pratitelji, a titulu prvog pratiteljskog para ponijeli su **Martina Vojnić Tunić** i **Mario Gunić**, drugi pratioci bili su **Jelena Šarčević** i **Marko Baki**, dok su treći pratioci **Milica Tikvicki** i **Andrija Matković**.

Također, iste večeri uručene su i nagrade aranžerima izloga koji krase grad Suboticu. Prvu nagradu primile su **Vesna Čović** i **Helena Štrbo**, druga je pripala **Stevanu Siću**, a treća **Zorici** i **Ivici Ivkoviću**.

U cjelovečernjem programu publika je imala prilike slušati Kaptolački tamburaški orkestar iz Kaptola (Hrvatska), ansambl „Ruže”, ansambl „Amanet”, orkestar KUD-a „Mladost 1947.”, Tamburaški sastav „Misija” iz Pečuha (Mađarska), te s njima i vokalnog solista **Marka Križanovića**.

Narednog dana, 10. kolovoza, na subotičkom Gradskom trgu održana je folklorna večer. Najprije su risari posjetili spomenik Risaru i bistu Blaška Rajića te ih okitili žitnim vijencem, a potom su se uputili na Gradski trg gdje je bio scenski prikaz nekadašnje pogodbe risara, odnosno bandaša i domaćina. Ondje su predstavljeni i oni najbolji risari, koji su se istaknuli na manifestaciji „Takmičenje risara”. Risari su bunjevačkim kolom otvorili i folklorni dio programa na kojem su nastupili članovi nekoliko kulturno-umjetničkih društava: KUD „Mladost 1947.” iz Subotice, FA „Sunce” iz Subotice, „Mórahalm Néptánc Egyesület” iz Mórahalm (Mađarska), FA „Zagreb-Markovac” iz

Zagreba (Hrvatska), HKPD „Matija Gubec” iz Tavankuta i HKC-a „Bunjevačko kolo” iz Subotice. Redale su se koreografije, pjesme i plesovi iz cijele regije, a brojna publika je dvoipolsatni program budno pratila.

Kao i prošlih godina, tijekom centralne proslave Dužijance po Gradskom trgu bile su postavljene improvizirane kućice u kojima su se mogle pogledati brojne rukotvorine, stari zanati, te kupiti suveniri s logom Dužijance.

Predstavljena knjiga Nace Zelića: Javna proslava Dužijance od 1968. do 1971. godine u Subotici – Svjedočenje

Udruga bunjevačkih Hrvata „Dužijanica” priredila je 17. kolovoza u HKC-u „Bunjevačko kolo” u Subotici promociju knjige Nace Zelića *Javna proslava Dužijance od 1968. do 1971. godine u Subotici – Svjedočenje*.

Knjigu je predstavila **Biserka Jaramazović Ćurković**, profesorica etnologije i engleskoga jezika, koja je napisala i preporuku za nju, predstavljajući ukratko njezin sadržaj, a to je prije svega opis proslave Dužijance tijekom navedene četiri godine, odnosno kako je sve krenulo. Također, spominju se i ostala događanja od 1968. do 1972. godine, poput Velikoga prela, brojnih aktivnosti „Bunjevačkog kola”, izložba i drugih kulturnih događaja.

O knjizi, odnosno njezinom nastajanju govorio je direktor UBH „Dužijanica” i urednik knjige **Marinko Piuković**, koji je rekao kako im je 2016. godine Naco Zelić donio radnu verziju knjige s fotografijama i priložima, sa željom da njihova udruga bude izdavač. U međuvremenu, knjiga je doručivana te dopunjena fotografijama i priložima (plakati, promo-materijali...) iz kolekcije **Grge Piukovića** i **Ljudevita Vujkovića Lamića**.

Nazočnima se obratio i predsjednik UBH „Dužijanica” **mons. dr. Andrija Anišić** koji je, među ostalim, u kratkim crtama podsjetio na životni put i rad Nace Zelića. Ovom je prigodom prikazan i dokumentarni film „Dužijanica” koji prikazuje proslavu ove žetvene svečanosti 1968. i 1969. godine, a priređena je i izložba na kojoj su se mogli vidjeti originalni barjak te grb Dužijance, plakati iz '68. i '69., fotografije, katalozi koji su pratili proslavu tijekom četiri godine, a sve to iz kolekcije Nace Zelića. /**Prema: Radio Marija, NIU „Hrvatska riječ”**/

Kod Gospe od Suza

Gospa od Suza, u istoimenom biskupijskom svetištu na Bunariću kod Subotice, okupila u predvečerje proslave proštenja, 24. kolovoza, te 25. kolovoza na dan samoga proštenja, tisuće vjernika

koji su pohrlili Blaženoj Djevici Mariji zahvaliti, moliti i tražiti Njezin zagovor.

Jutarnju dvojezičnu svetu misu predslavio je rektor svetišta **Željko Šipek**, misno slavlje na mađarskom jeziku subotički biskup **Franjo Fazekas**, a svečano euharistijsko slavlje na hrvatskome jeziku krčki biskup **Ivica Petanjak** u zajedništvu s biskupom Fazekasom i brojnim svećenicima.

U prigodnoj homiliji biskup Petanjak podsjetio je okupljene kako nedjeljom, kada je dan Gospodnji, ne smijemo biti tužni nego radosni, da svi vide da smo Isusovi. Također, biskup je sve pozvao da, poput naših starih, mogu dati zavjet nebeskoj Majci Mariji. Kako je rekao, ne mora to biti nešto veliko, ali svatko od nas može izmoliti jednu molitvu na dan ili obaviti kakvu trodnevnicu, devetnicu... Propovjednik je naglasio da to ne treba Gospi, nego nama, da mi sami sebe podsjećamo na ono što jesmo, na naše zavjete, bilo da su oni svećenički, redovnički, bračni... Tako ćemo ostati Gospodinovi i sami sebe usmjeravati na svom životnom putu.

„Budući da je ovo Gospino svetište, vi stariji ćete se sigurno sjetiti da nije bilo obitelji u kojima, najčešće majka, otac, baka nisu imali neki zavjet. Zavjet Majci Božjoj ili nekom svetcu, postiti ili hodočastiti, ako su u mogućnosti pomoći Caritas, misije... Dajte Bogu neko obećanje. Ja sam se čudio, vidim ovdje imate sv. Leopolda Bogdana Mandića koji je cijeli život bio

ispovjednik i sačuvalo se da je on na komadić papira znao napisati: ‘Danas obnavljam svoje redovničke zavjete, na najbolji mogući način. Gospe sveta, neka Ti bude mila ova moja obnova’ i metne pred Gospine noge. Pa sam se pitao što će Gospi ti papirići. Ne trebaju Gospi nego meni. Onoga trenutka dok ja pišem, podsjećam sebe tko sam, što sam. Sjećam sebe da sam se zaredio, da sam dao zavjete, da trebam ostati vjeran onomu što jesam”, poručio je biskup Petanjak, a ovaj primjer može svatko primijeniti na sebe i svoj životni poziv.

Proštenju je prethodila trodnevnicu pripreve koja je okupila, osobito u subotu, u predvečerje proštenja, iznimno veliki broj vjernika subotičkih i okolnih župa, kao i brojnih župa diljem Vojvodine. „Čudesnu bunaričku noć” ovdašnji vjernici posebno vole. Okupljanje vjernika započelo je Službom riječi, slijedila je Služba pokore (prilika za ispovijed) i Služba svjetla, iznimna i veličanstvena procesija sa svijećama. Nakon toga misno slavlje bunaričke noći predslavio je katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić** u zajedništvu s braćom svećenicima.

Vjernici su molili, pjevali predvođeni zborom Župe Marije Majke Crkve sa zborovođom **Mariom Bonićem**.

Popodnevno misno slavlje za stare i bolesne, te djelatnike Caritasa predslavio je **vlč. Csaba Paskó**.

Bunaričkim proštenjem završeno je slavlje ovogodišnje subotičke Dužijance, koju je organizirala UBH „Dužijanica”. Misi su nazočili subotički bandaški par **Slađan Bošnjak** i **Lucija Ivanković Radaković**, bandaški parovi seoskih dužijanica, predsjednica IO Hrvatskog nacionalnog vijeća **Karolina Bašić** te drugi uzvanici. /**Prema: catholic-su.rs; foto: „Hrvatska riječ”**/

Devetnica i spomendan bl. Marije Propetog Isusa Petković u Subotici

Devetnica na čast bl. Mariji Propetog Isusa Petković proslavljena je u subotičkoj župnoj crkvi sv. Roka 9. srpnja. Svakoga dana devetnice, od 1. do 9. srpnja, moljena je krunica, odnosno kantici ili Litanije bl. Marije, njezine hvale ili zazivi, nakon čega je slijedila sveta misa koja je svakoga dana slavljen na različite zajedničke nakane.

Prvoga dana devetnice, 1. srpnja, slavljen je misa za misije i misionare i za uspjeh sinodskog procesa, 2. srpnja za bračne parove koji žele dobiti djecu i za trudnice

donosi nam podatak da već s 28 godina na rodnom otoku Korčuli, u mjestu Blato, osniva družbu Kćeri milosrđa. 'Želim da moja zajednica bude gnijezdo božanske ljubavi' i 'Tko ljubi žrtvuje se radosnim srcem' – dvije su rečenice koje postaju temelj novom redu. Blaženica je znala da kamo god pošalje sestre, ne šalje ih ona nego Isus Gospodin. Zato je zapisala 'Isus je sve pripremio, jer ja nisam rekla ni jednoj djevojci, ni jednoj duši da me slijedi. Zato je ova družba Isusova. On ju je utemeljio i sve učinio', rekao je propovjednik i napomenuo kako

u rizičnoj trudnoći, 3. srpnja za siromašne (tijekom mise se sakupljalo za one u potrebi), a idućega dana, 4. srpnja za one koji traže posao i za one koji imaju financijske probleme. Dana 5. srpnja misa je bila za bolesnike, s podjelom bolesničkog pomazanja, a 6. srpnja za pokojne iz župe i za one u čistilištu. Sedmoga dana, 7. srpnja, bio je blagoslov djece i obitelji, a 8. srpnja vjernici su molili za duhovna zvanja u Družbi Kćeri milosrđa i Subotičkoj biskupiji. Na spomendan bl. Marije, 9. srpnja, župnik Andrija Anišić upriličio je zahvalno slavlje u prigodi 40 godina svećeništva i 30 godina župničke službe u Župi sv. Roka. Na početku misnog slavlja, nazočne je pozdravio jubilarac i izrazio radost da je mogao i još može biti svećenik.

Misno slavlje u zajedništvu sa svećenicima Subotičke biskupije i Beogradske nadbiskupije predvodio je o. **Marijan Steiner**, isusovac na službi u Beogradu. U prigodnoj homiliji p. Steiner podsjetio je okupljene na sjajni lik crkvene povijesti koji sjaji i danas. Blažena Marija Petković, kako je propovjednik istaknuo, jedina je utemeljiteljica redovničke družbe u hrvatskom narodu. „Velika pobožnost i iskrena duhovnost Marije Petković

je prva kuća družbe bila u rodnom mjestu, a druga u Subotici, te danas sestre Družbe Kćeri milosrđa obilježavaju 101 godinu djelovanja u ovome mjestu.

Tijekom propovijedi pater Steiner je istaknuo kako je zadatak svih nas učiniti ovaj svijet ljepšim, bratskijim i sretnijim. „To je temeljno u kršćanstvu i jednostavno, a tako čudesno: biti obasut milosrđem Božjim i zračiti milosrđe Božje oko sebe. Biti ljubljen i ljubiti, biti pomilovan i pomilovati, biti oprošten i opraštati. Sve smo primili – sve dajmo. I u naše doba riječ milosrđa nije isprazna riječ, suvišna koju treba baciti u otpad starih, prošlih vremena. Ona ne smije biti izraz neke naše superiornosti, blagonaklonosti, paternalizma prema vjerniku, nego odsjev božanskog milosrđa i ljubavi koja blista u Isusu Kristu.”

Slavlju su nazočili i predstavnici političkog i društvenog života, brojna rodbina, prijatelji, župljani, mladi u nošnji, a među najdražim gostima bila su i djeca, njih oko stotinu, s Ljetnog oratorija. Slavlje i radost nastavljeno je u dvorištu župe.

Misna slavlja devetnice animirala je zajednica „Poroci”. /FB Andrija Anišić, FB Subotička biskupija/

Proslava 20. obljetnice svećeništva vlč. Dominika Ralbovskog

Dominik Ralbovsky, svećenik Subotičke biskupije, 20 godina svećeništva proslavio je 31. srpnja u Međugorju na „Mladifestu”, gdje je došao sa skupinom mladih.

Zaređen je za svećenika 31. srpnja 2004. godine u crkvi Presvetoga Trojstva u Selenči, a mladu misu slavio je 1. kolovoza. Bila je za njega posebna milost i radost zahvaliti Bogu za taj veliki dar upravo u Međugorju, na mjestu Gospine prisutnosti, u konceleciji sa više od 700 svećenika iz cijeloga svijeta i desetak biskupa.

Njegov svećenički život obilježen je radom s mladima u duhu salezijanske karizme, pa je i „Mladifest” bio prava prigoda moliti za mlade i preporučiti se Gospinu zagovoru da taj zadatak može i dalje izvršavati revno i s ljubavlju.

Proslavu u svom zavičaju upriličio je 16. kolovoza, na dan kada se obilježava rođenje don Bosca, tog velikog apostola mladih. Na zahvalnom euharistijskom slavlju okupili su se rodbina, prijatelji i mladi, a mali dječji zbor

ga je uzveličao. Sudionici su priredili iznenađenje vlč. Dominiku poklonivši mu, kao salezijancu-suradniku, misnicu s likom don Bosca i Marije Pomoćnice kršćana. Slavlje je upotpunjeno uobičajenim programom za djecu i mlade, a to su igre, natjecanja, plesovi i obvezna šećerna vuna, na radost najmlađih. U svemu se ovom na poseban način založila njegova sestra bliznakinja, **s. Kristina**, Ordo virginum, nerazdruživa suradnica u apostolatu za djecu i mlade. /s. Rastislava Ralbovsky/

Proštenje u subotičkoj Župi sv. Roka

Usubotičkoj Župi sv. Roka 16. kolovoza je slavljen proštenje. Vjernici su imali cjelodneвно klanjanje kao duhovnu pripravu, a potom je slavljen sveta misa. Misno slavlje predslavio je fra Bernard Barbarić, ekonom franjevačkog samostana u Subotici, u zajedništvu sa župnikom

mons. Andrijom Anišićem i svećenicima Subotičke biskupije.

Ovom slavlju nazočila su i djeca sudionici „Etnokampa” Hrvatske čitaonice, koji su nakon mise imali prigodnu priredbu na kojoj su pokazali dio onoga što su tijekom proteklih pet dana učili. Iako je zavjetni post na 100 godina na blagdan sv. Roka već prošao, u Subotici i okolici je ostao običaj da se na ovaj blagdan i dalje posti. Kako je propovjednik fra Bernard među ostalim rekao, danas više ne postimo zbog kuge kao nekad, ali danas možemo postiti od „kuge” današnjice: mržnje, zla, netrpeljivosti, bezosjećajnosti... Ova „kuga” isto tako uništava i odnosi čovjeka današnjice. Molilo se i za obitelji, djecu, otvorenost životu, protiv pobačaja i „bile kuge”...

Na kraju mise uslijedio je blagoslov majki – trudnica koje očekuju dijete, a slavlje je nastavljeno u župnom dvorištu uz lubenicu i kuhane kukuruze (kakav je i običaj na Sv. Roka). /FB Subotička biskupija/

Duhovna obnova pod vodstvom Mije Barade održana u Temerinu

Župa svete Rozalije u Temerinu po treći puta **ugostila je misionara Miju Baradu koji je u župnoj crkvi, od 26. do 28. kolovoza, održao duhovne vježbe na temu „Isus Krist, kruh života”.**

Mijo Barada je svjetski poznati hrvatski evangelizator i misionar laik, obiteljski čovjek i otac četvero djece, čije je svjedočanstvo duhovne stvarnosti s kojima se susreće diljem svijeta obratilo mnoštvo duša. Kao i prethodnih godina, seminar na hrvatskom jeziku, sa simultanim prijevodom na mađarski, bio je ispunjen mnoštvom predavanja, slavljenja i molitve. Na duhovnu obnovu došli su vjernici iz nekoliko mjesta iz Vojvodine, Mađarske i Hrvatske, a većina je bila duboko dirnuta Mijinom vjerom, načinom na koji je približio Isusa.

Barada je istaknuo paralelu da je i naš život hod Kalvarije, te da je, iako ima patnje, Božja milost veća i

da sve ide na ruku onome tko ide za Bogom. Također je nazočnima skrenuo pozornost na važnost ispovijedi i svih ostalih sakramenata. Temeljita ispovijed neophodna je kako bismo mogli napredovati u duhovnom životu. Mijo nas je pozvao da budemo ljudi molitve i posta. „Potražimo Božju volju u svom životu i ostvarimo ono što razumijemo”.

Velika snaga ovih duhovnih vježba jesu klanjanje, sakramenti i molitva krunice. U nazočnosti nekoliko svećenika molilo se za ozdravljenje životnih rana, a potom su se sudionici mogli pripremiti i za iskrenu ispovijed. Prisutni bračni parovi obnovili su bračne zavjete, a molili su i za sve one koje su sami i traže suputnike, dok su bolesnici pristupili sakramentu bolesničkog pomazanja. Mnogi od nazočnih počeli su shvaćati ljepotu postojane vjere. /Edit Ökrös/

Preč. Željko Šipek u Bođanima proslavio srebrnu misu

Generalni vikar Subotičke biskupije i župnik **Gu subotičkoj Župi Marije Majke Crkve, preč. Željko Šipek, proslavio je 7. srpnja u rodnoj Župi sv. Ilije u Bođanima misu zahvalnicu o 25. obljetnici svećeništva.**

Na početku misnoga slavlja okupljenim vjernicima obratio se župnik **vlč. Goran Vilov**, pozdravljajući četrdesetak okupljenih svećenika, kao i sve vjernike koji su došli skupa proslaviti srebrni jubilej preč. Šipeka.

U homiliji biskup Subotičke biskupije **mons. Franjo Fazekas** istaknuo je važnost svećeničkog poziva, jer taj je poziv poseban dar Duha Svetoga. „Možemo slobodno reći to je Božji dar već od majčina krila. Tri su temeljne zadaće svećenika koje je sam Gospodin usadio: navješćivanje evanđelja – koje ispunjava čitav čovjekov ovozemaljski život od začeca pa do smrti;

zadaća posvećivanja – Gospodin je odredio da se razvoj čovjeka od ređenja do umiranja prati vidljivim znakovima ili svetim sakramentima koje daju posebnu moć i milost u životu vjernika; zatim zadaća upravljanja – svećenik je poslan, pozvan u određenoj zajednici, župi, stvoriti vjerničko zajedništvo, bdjeti nad poštovanjem Božjih i crkvenih zakona”, rekao je biskup, koji je ovom prigodom zahvalio preč. Šipeku na svemu što čini za Subotičku biskupiju.

Nakon popričesne molitve uslijedila je recitacija pučkog pjesnika **Josipa Dumendžića – Meštra**, koja je za ovu prigodu i za preč. Željka i napisana, potom su djeca iz HKU „Antun Sorgg”, odjevena u narodne nošnje, izrecitirala pjesmu „Veliki svećenik”.

Na kraju misnoga slavlja mjesni je župnik zahvalio svima, a djeca odjevena u nošnju predala su jubilarcu dar u ime dvije župne zajednice: Župe sv. Jurja iz Vajske i rodne mu Župe sv. Ilije iz Bođana.

Misno je slavlje animirao župni zbor, a nakon svete mise slavlje je nastavljeno ispred crkve. /FB Marija Majka Crkve – Subotica/

Mons. Andrija Anišić proslavio svećeničku i župničku obljetnicu

Župnik Župe sv. Roka u Subotici mons. Andrija Anišić proslavio je u Subotici 9. srpnja svoj svećenički jubilej, 40 godina od prezbiterskog ređenja te župnički – 30 godina od kako je na službi župnika u Župi sv. Roka u Subotici.

Spominjući se slavljenika, na misi jubilejskih slavlja, propovjednik **p. Marijan Steiner DI**, s kojim je Anišić proveo dio svećeničke naobrazbe i koji mu je bio profesorom glazbe, naglasio je kako svećenik treba biti čovjek istine i morao bi biti čovjek radosti, a to je, kako je rekao, sigurno jedna od osobina slavljenika. Tom prigodom mu je poručio: „Uvijek nastoj biti vedar, nasmijan, spreman za akciju, za pomoć. A

zašto? Jer voliš ljude, svoje župljane”. Podsjetio je i na dosadašnje brojne službe Anišića, koji je do sada bio odgojitelj u sjemeništu „Paulinum”, biskupov tajnik, urednik Katoličkog lista *Zvonik*, glavni i odgovorni urednik Radio Marije Srbije i još uvijek i predsjednik UBH „Dužijanica” ali, kako je propovjednik naglasio, „najveća i najvažnija služba koju voli je rad s ljudima i zato je kao župnik 30 godina ovdje”, te je u toj blizini

s ljudima mogao prakticirati milosrđe, ugledajući se i na duh sestara Kćeri milosrđa koje djeluju u ovoj župi.

Svoje razmišljanje o slavlju obljetnica, mons. Anišić objavio je u uvodniku u župne obavijesti (7/2024). „Godina molitve – molitva zahvaljivanja bila je logični izbor u mjesecu u kojem i ja, s mnogima, želim zahvaljivati Bogu za 40 godina mog svećeništva i 30 godina župničke službe u ovoj dragoj mi župi. Najprije ću prenijeti što o molitvi zahvaljivanja govori Katekizam Katoličke Crkve. Zahvaljivanje daje biljeg molitvi Crkve, koja slaveći euharistiju, očituje i postaje sve više to što jest. U stvarnosti, djelom spasenja, Krist oslobađa stvorenje od grijeha i smrti da bi ga ponovno posvetio i vratio Ocu, Njemu na slavu. Zahvaljivanje udova Tijela (Crkve) sudjeluje u zahvaljivanju Glave (Krista). Kao u prosidbenoj molitvi, svaki događaj i svaka potreba može biti razlogom zahvaljivanja. Poslanice svetog Pavla često počinju i završavaju zahvaljivanjem u kojem je uvijek prisutan Gospodin Isus. *U svemu zahvaljujte. Jer to je za vas volja Božja u Kristu Isusu* (1 Sol 5, 18). *U molitvi ustrajte, bdijte u njoj sa zahvaljivanjem* (Kol 4, 2) /KKC, 2637–2638/. Navodim još dva mjesta iz Svetoga pisma koja potiču na zahvaljivanje: *Svagda i za sve zahvaljujte Bogu i Ocu u imenu Gospodina našega Isusa Krista!* (Ef 5, 20); *Aleluja! Zahvaljujte Jahvi jer je dobar, jer je vječna ljubav njegova!* (Ps 118, 1).

U svjetlu onoga što nam o zahvaljivanju govore Božja riječ i Katekizam, želim i ja zahvaliti Bogu na daru života, na daru svećeništva i na daru župničke službe u ovoj župi. Doista, Bogu hvala na svim milostima i hvala ljudima, mnogim ljudima na podršci, pomoći, suradnji... bez svih dragih mi ljudi ni ja ne bih bio ono što jesam i ne bih mogao učiniti ono malo dobra što sam kroz život i svoje svećeništvo učinio. Zato još jednom hvala svima.

Često znam reći, premda se nekima to čini kao šala: najbolje je biti svećenik; i: ja sam najsretniji čovjek na svijetu. To nije šala. Stvarno tako mislim. Naravno, to je moje osobno iskustvo! No, kao slab čovjek, moram svoje zahvaljivanje Bogu i ljudima proširiti s još dvije riječi: oprosti dobri Bože, oprostite dragi ljudi! Molim dobrog i milosrdnog Boga da mi oprosti sve grijeha, slabosti i propuste, a molim i ljude, osobito vas župljane, da mi oprostite ako sam vas bilo čime povrijedio ili vas razočarao i sablažnio. I naravno, još jedna riječ: molite za mene! Molite da budem dobar, svet svećenik, te da budem dobar čovjek do kraja života. A i ja ću jako, jako moliti za sve! I neka sve i u narednom periodu moga života, mog svećeništva i župnikovanja bude Bogu na slavu te na radost i korist mnogima, i meni. Aleluja.” /**FB Andrija Anišić**/

„Čikerijada 2024” – duhovno i društveno ispunjen dan

Treća po redu (obnovljena) „Čikerijada” održana je 17. kolovoza u selu Čikerija. Ovaj kršćanski susret za djecu i mlade, na koji većina ide biciklima, okupio je njih stotinjak iz Subotice, Tavankuta, Male Bosne i ostalih okolnih naselja na druženje uz raznovrsni program.

Skupina djece i mladih krenula je ujutro biciklima, uz odgovarajuću pratnju, od crkve Uskrsnuća Isusova u Subotici, put Čikerije, a sitna kiša koja je padala u vrijeme polaska nije ih omela u želji za cjelodnevnom avanturom. Njih je na dvokotaču predvodio župnik Župe Uskrsnuća Isusova **Vinko Cvijin**.

„Odlazak u prirodu nosi sa sobom određenu neizvjesnost što se tiče vremenskih prilika, ali to je dobro jer nas i to suočava sa životnim izazovima, uči nas prilagoditi se, ali i biti ustrajan u nečemu. Svakako je lijep odaziv, ima dosta mladih, za razliku od prošle godine kada je bilo više djece. Zahvalni smo Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan RH što nam pomaže, svim roditeljima na podršci i povjerenju, policiji koja je ove godine tu s dvije patrole i koja nas je pratila, potom tvrtki ‘Venera bike’ koja je poslala svoje vozilo s rezervnim biciklima i tehničara, tako da smo opremljeni i pokriveni sa svime. Kreće se biciklima od Župe Uskrsnuća Isusova, ide se Gajevom ulicom do Bajske ceste i preko Mirgeša stiže u Čikeriju, uz pet minuta stanke za osvježanje na tzv. Rauševom salašu. Vožnja traje oko sat i 15 minuta. Sve se završava oko 15 – 16 sati i onda se vraćamo ponovno biciklima, što znači da izazov traje cijeli dan. Imaš jedan ispunjen dan iza sebe i onda trebaš uključiti volju, izdržljivost, odnosno smoći snage vratiti se i opet nagodinu doći. Zapravo, to je uspjeh u svemu ovome”, ističe Cvijin.

Uz njega, u organizaciju obnovljene „Čikerijade” uključen je župnik subotičke Župe sv. Jurja **Tomislav Vojnić Mijatov**. „Evo razvedrava se i vjerujem da ćemo realizirati sve aktivnosti koje smo zamislili. Ima ih dosta, ali ono što je najvažnije svakako je sv. misa, odnosno okupljanje i zajedničko slavljenje Boga. Nakon toga tu je vožnja špedite-rom te brojne sportske, vođene, društvene igre, ručak pa tzv. igre bez granica”, navodi vlč. Vojnić Mijatov, koji je, podsjetimo, jedan od inicijatora obnavljanja čikerijanskog zvona, a u planu je i postavljanje nadstrešnice iza

njega za razna okupljanja i druženja.

Za sudionike ovog susreta na početku je služena sv. misa koju je predvodio gvardijan Franjevačkog samostana **o. Ivan Miklenić** uz koncelebraciju preč. Cvijina, a ispovijedao je **Dušan Balažević**, povjerenik za mlade Subotičke biskupije na hrvatskom govornom području. Miklenić je u svojoj propovijedi, osvrćući se na izreku u Starom zavjetu „očevi su jeli kiselo grožđe, a sinovima trnu zubi”, istaknuo kako prorok Ezekiel tumači da je svatko odgovoran za svoje pogreške. „Odgovornost uvijek nekako hoćemo prebaciti na nekoga drugoga, a prorok govori da svatko odgovora za svoje postupke ili za svoje grijehe, a budući da su tu djeca, povezo sam to s njima. Uvijek pitamo tko je kriv. Ne mogu okriviti ni tatu, ni mamu, ni djeda, ni baku, već gledati ako sam ja kriv, da to priznam. Trebamo znati imati taj osjećaj odgovornosti, krivnje i, na koncu, istine. U evanđelju je bio događaj gdje Isus blagoslivlja djecu, učenici im brane, a Isus govori: *Pustite dječicu neka dolaze k meni; ne priječite im jer takvih je kraljevstvo Božje*. Dijete je u ono doba bilo veliki Božji blagoslov, ali nije imalo nekakva prava, za razliku od danas kada često djeca vode glavnu riječ. Isus želi da budemo svjesni odgovornosti, da dopustimo Bogu da se brine za nas i da budemo njegovi suradnici, da budemo kao prava djeca koja čuju Božju riječ i žive po njoj”, naveo je pater Miklenić.

Sudionike susreta posjetio je i dao im potporu subotički biskup **Franjo Fazekas** koji je ovim povodom *Hrvatsku riječ* istaknuo kako je svako okupljanje, osobito vjersko, dobro za djecu i mlade jer se kroz druženje učvršćuju u svojoj vjeri.

Prva „Čikerijada” održana je 1999. godine na inicijativu vlč. **Marinka Stantića**, trajala je u kontinuitetu do 2012., da bi je nakon deset godina stanke, 2022. godine obnovili Vojnić Mijatov i Cvijin. /**Prema: I. Petrekanić Sič, „Hrvatska riječ”**/

Ljetni oratorij u Selenči

Ljetni raspust je vrijeme kada se djeci nude razne aktivnosti kako bi kvalitetno iskoristili dane koji su pred njima. Jedna od takvih aktivnosti bio je ljetni oratorij organiziran 17. i 18. srpnja u kući – oratoriju „Don Bosco” u Selenči.

Vlč. Dominik Ralbovsky i njegova sestra s. Kristina Ralbovsky, kao salezijanci-suradnici, već 20 godina svoje pastoralno djelovanje usmjeravaju na odgoj djece i mladih u duhu don Bosca, utemeljitelja Salezijanske družbe, a tijekom godine organiziraju razne susrete i u inozemstvu.

Dvodnevni oratorij okupio je 40-ak djece, zajedno s animatorima iz Selenče, Bača, Plavne, Vajske, Bođana, Pivnica, kao i iz inozemstva: Slovačke, Italije i Njemačke.

Tema susreta je bila prijateljstvo. Na početku sudionici su izradili zastavu prijateljstva, gdje su stavljali otišak svoga dlana kao simbola volje i prijateljstva. Naučili su pjesmu, himnu o prijateljstvu, ples prijateljstva, a kroz igru su pronašli tajnog prijatelja kojem su posvetili osobnu pažnju. Na zidu su bili papirnati poštanski sandučići („vesela pošta”), gdje su mogli nešto napisati prijatelju. Na kreativnoj radionici izrađivali su narukvice

od vune i gumica, dar za tajnog prijatelja – „slasticu” u koju su stavili neku sitnicu i poruku. Kroz edukativne igre i razgovore o prijateljstvu trudili su se razvijati međusobnu toleranciju i prijateljstvo. Otkrivali su tajne prijatelje i dobili darove. Na kraju susreta svi sudionici dobili su „narukvice prijateljstva”.

Dosadašnje ovakve aktivnosti potvrđuju nam da se djeca i mladi raduju ovakvim susretima, a osobito najmlađi koji uživaju u vožnji na ringšpilju i u kušanju šećerne vune. /K. Ralbovsky/

Svetkovina Gospe Karmelske kod somborskih karmelićana

Svetkovina Gospe Karmelske u somborskom Karmelu je nakon devetodnevne molitvene priprave svečano proslavljena i ove godine, 16. srpnja.

Svetu misu na mađarskom jeziku predslavio je mons. Franjo Fazekas, biskup Subotičke biskupije, a koncelebrirao je o. Stjepan Vidak, prior samostana, ostali svećenici Subotičke biskupije te braća karmelićani.

Misu na hrvatskom jeziku predslavio je srijemski biskup mons. Fabijan Svalina u koncelebraciji sa mons. Fazekasom, o. Vidakom i ostalom braćom svećenicima Subotičke biskupije.

U 11 sati krenula je procesija iz dvorišta samostana prema ulazu crkve. U procesiji su bile djevojke u narodnim nošnjama, koje su nosile kip Blažene Djevice Marije od Gore Karmela. Bilo je i drugih vjernika u narodnim nošnjama, a i braća i sestre iz Svjetovnog karmelskog reda sa barjakom Gospe Karmelske imali su svoje istaknuto mjesto.

Pjevači Sombora i Subotice, uz animaciju subotičkog kantora, orguljaša Miroslava Stantića, učinili su da ova svetkovina Marije od Gore Karmela bude još svečanija i dostojanstvenija.

Otac Stjepan je zahvalio braći biskupima i svećenicima na dolasku. Zahvala je upućena i svim dobročiniteljima koji uvijek pomažu u ovakvim prilikama na razne načine. Ni ove godine nije izostalo fotografiranje mladih u narodnim nošnjama s biskupima, kao i fotografija za uspomenu članova OCDS iz Sombora s Gospom Karmelskom.

Nakon mise uslijedilo je druženje i okrepa u dvorištu, a potom ručak za predviđene goste i dobročinitelje u blagovaonici. /s. Marijana od Kraljice Karmela, priorica OCDS Sombor/

Ljetne aktivnosti subotičkog oratorija

Od 8. do 12. srpnja u marijanskom svetištu Bunarić održan je sedmi ljetni oratorij. O temi muško-ženskih odnosa, zašto nas je Bog baš tako stvorio i kakve nam je uloge povjerio, razmišljalo je 200 djece i 50 animatora iz svih okolnih subotičkih župa. Od 19. do 22. kolovoza održan je ljetni oratorij u Monoštoru, gdje se okupilo skoro 50 djece i 12 animatora, dijelom iz Subotice, a položen je temelj i za formaciju animatora u Bačkom Monoštoru.

Kao uzor na oratoriju na Bunariću utjecali smo se Srcu Isusovu i Marijinu koji su bili i na majicama, a pjesma „Prečisto srce Marijino” bila je himna ljetnog oratorija. Teme su nam predstavili vlč. Dragan Muharem, vlč. Vinko Cvijin, vlč. Dušan Balažević i vlč. Daniel Katačić, a animatori su pripremili i prigodne skečeve kako bi još više približili teme. Nakon toga se o temama razgovaralo u skupinama. Osim duhovnih radionica, sudionici su svaki dan imali i molitvu i sv. misu. U oratoriju je bilo i veselja kroz igru, ples, pjesme,

a mogli su nešto i naučiti kroz brojne radionice poput kreativne, sportske, ministrantske, radionice zbora, gitare, radionice kampiranja u divljini, multimedijalne i dramske. Ljetni oratorij završen je svečanom svetom misom koju je predslavio biskup subotički **Franjo Fazekas**.

Tema oratorija u Monoštoru je bila ista kao i na oratoriju u Subotici, a predavanja su održali salezijanski novaci iz naše biskupije **Ivan Huska** i **Dominik Kujundžić**, kao i vlč. **Dušan Balažević** i o. **Srećko Rimac**, karmelićanin. Program je završen svetom misom koju je predslavio župnik **Dražen Dulić**. /Cvijin V./

Potporna aktualnim projektima hrvatske zajednice

U Ordinarijatu Subotičke biskupije 13. kolovoza održan je sastanak od velikog značaja za hrvatsku zajednicu u Republici Srbiji. Mons. Franjo Fazekas, biskup Subotičke biskupije, zajedno s preč. dr. Ivicom Ivankovićem Radakom, ekonomom, otvorio je svoja vrata kako bismo raspravljali o aktualnim projektima koji unapređuju život i rad naše zajednice.

U ime institucije Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji, na sastanku su sudjelovale predsjednica **Jasna Vojnić**, predsjednica Izvršnog odbora **Karolina Bašić**, te članica Izvršnog odbora zadužena za obrazovanje **Nataša Francuz**.

U ugodnoj i konstruktivnoj atmosferi razgovaralo se o brojnim temama važnim za budućnost hrvatske zajednice, uz naglasak na suradnji, solidarnosti i zajedničkoj viziji. Ovaj susret još jedan je korak naprijed u našim naporima da osiguramo bolje uvjete za našu djecu, mlade i sve pripadnike hrvatske zajednice. /FB Hrvatsko nacionalno vijeće/

Stogodišnjica kapele sv. Ane u Gornjem Tavankutu

Mještani Gornjeg Tavankuta proslavili su 100. obljetnicu od podizanja kapele sv. Ane u tom mjestu. Nakon devetnice posvećene sv. Ani, 26. srpnja, na dan sv. Joakima i Ane, u kapeli je održana sveta misa kojom je obilježen ovaj važan trenutak u povijesti tavankutske zajednice. Svetu misu je predslavio tavankutski župnik vlč. Marijan Vukov, a nakon mise je vlč. Tomislav Vojnić Mijatov održao predavanje o povijesti kapele i samoga sela.

„Prema zapisima, u blizini ovog mjesta se već od 1860-ih održava proštenje prigodom blagdana svete Ane. Prema starim zapisima bila je podignuta mala kapelica sa slikom svete Ane, vjerojatno već 1860-ih godina. Mogući razlog za podizanje sakralnog prostora jest činjenica kako je u blizini nekada postojala srednjovjekovna crkva na brežuljku u Vermeševom kraju”, rekao je u svom predavanju vlč. Vojnić Mijatov. „Sadašnja kapela podignuta je za vrijeme župnika Antuna Bergera. Godine 1923. Mate Vuković i njegova supruga Cilika Vujković Lamić odlučili su izgraditi kapelu sv. Ane o svom trošku na mjestu stare kapele. Na zahtjev kalačkog nadbiskupa, arhitekt Gyula Petrovácz izradio je 1923. nacrt kapele, koje je subotički inženjerski ured pregledao, a senat na temelju toga odobrio gradnju. Gradski senat dao je dozvolu za gradnju kapele, uz uvjet da župni ured u Donjem

Tavankutu održava kapelu. To se i dogodilo 1924. godine”.

U nedjelju, 28. srpnja, na dan kada gornjačani proslavljaju svoje proštenje, ispred kapele sv. Ane slavljenja je biskupska misa koju je predslavio subotički biskup **mons. Franjo Fazekas**. Propovijed je na ovaj svečani dan vodio žednički župnik **preč. Franjo Ivanković** uz koncelebraciju vlč. Marijana Vukova, vlč. Tomislava Vojnića Mijatova i vlč. **Dražena Skenderovića**. Događaj su uveličali i ovogodišnji bandaš i bandašica **Dario Vojnić Hajduk** i **Nikolina Kolar**, kao i mali bandaški par, **Nikola Skenderović** i **Natalia Gurinović**.

Proslavi je nazočio i ministar za ljudska i manjinska prava **Tomislav Žigmanov**. /NIU „Hrvatska riječ”/

Proštenje u Sonti

Katolička župa u Sonti proslavila je svojega **Zaštitnika, sv. Lovru, na tradicionalni način. Budući da je 10. kolovoza bila neradna subota, mnoštvo vjernika iz Sonte, kao i iz drugih mjesta i zemalja, nazočilo je misi proštenja.**

Slavlje je uveličalo desetak svećenika iz drugih mjesta i biskupija. Misu je predslavio vlč. **Ante Markić**, dugogodišnji voditelj svetišta u Aljmašu, u koncelebraciji s domaćim župnikom vlč. **Josipom Kujundžićem** i ostalim nazočnim svećenicima.

Crkva je bila urešena crvenom i bijelom bojom, bojama žrtve i nevinosti. Čitači misnih čitanja ovom su prigodom bili odjeveni u narodnu šokačku nošnju. Poslije sv. mise druženje je nastavljeno u župnoj kući.

U posjet crkvi došli su gosti iz Okučana, Sončani koji su se devedesetih godina preselili u to mjesto. Više puta su ugostili ovdašnje Sončane u Hrvatskoj te su im sada uzvratili posjet. Zadesili su se tu i tamburaši te je Sv. Lovro veselo proslavljen uz pjesmu i glazbu. /**R. Silađev**/

Iz naših župa...

Misa proštenja u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Apatinu, 15. kolovoza

Prva pričest Pavla Sose u župnoj crkvi sv. Pavla u Baču, 25. kolovoza

Zavjetna molitva kod kipa sv. Roka u Beregu, 15. kolovoza

Misa proštenja u crkvi sv. Roka u Novom Sadu, 16. kolovoza

Gostovanje mješovitog župnog zbora „Laudanti” Župe Imena Marijina iz Novog Sada u Trebinju, 5. kolovoza

Proštenje o Gospi od Anđela (Porcijunkuli), franjevačka kuća „Domus pacis” kod Horgoša, 27. srpnja

Razrješenja i imenovanja u Subotičkoj biskupiji

Tiskovni ured Subotičke biskupije objavio je imenovanja, razrješenja i premještanje svećenika ove biskupije, koji su odlukom biskupa Franje Fazekasa obavljani u prvoj polovici ove godine, te u drugom navratu, u kolovozu-rujnu.

Mons. mr. István Koncz, zahvaljujući mu na službi biskupiji i vjernicima, razriješen je službe župnika Župe Presvetoga Srca Isusova u Bačkim Vinogradima i upravitelja vikarije sv. Augustina u Nosi te je umirovljen. **Mons. mr. Mirko Štefković**, nakon imenovanja za biskupa Zrenjaninske biskupije, zahvalivši mu na njegovoj službi u našoj biskupiji, razriješen je službe ekonoma Subotičke biskupije i drugih povjerenih služba. **Vlč. Ferenc Brasnyó** razriješen je službe župnika Župe sv. Ane u Malom Idošu i upravitelja vikarije BDM Pomoćnice kršćana u Feketiću te je umirovljen. **Vlč. dr. Nándor Kara** razriješen je službe duhovnog pomoćnika Župe sv. Ane u Malom Idošu, te je stavljen na raspolaganje Apostolskoj nuncijaturi u Beogradu.

Imenovanja u Ordinarijatu: **preč. dr. Ivica Ivanković Radak**, uz zadržavanje dosadašnjih služba, imenovan je ekonomom Subotičke biskupije.

Imenovanja za župnika: **vlč. Károly Szabady** razriješen je službe upravitelja Župe Bezgrešnog začeca BDM u Vrbasu te imenovan župnikom iste župe. **Preč. Daniel Katačić** razriješen je službe upravitelja Župe sv. Josipa Radnika u Đurđinu te imenovan župnikom iste župe.

Imenovanja za upravitelja župe: **preč. József Koleszár**, uz zadržavanje dosadašnjih služba, imenovan je upraviteljem Župe Presvetoga Srca Isusova u Bačkim Vinogradima i upraviteljem vikarije sv. Augustina u Nosi. **Vlč. Dražen Dulić**, uz zadržavanje dosadašnjih služba, imenovan je upraviteljem Župe sv. Mihaela Arkandela u Bačkom Bregu. **Vlč. Ervin Bartus** razriješen je službe župnog vikara Župe sv. Terezije Avilske u Subotici, te imenovan upraviteljem Župe sv. Ane u Malom Idošu i upraviteljem vikarije BDM Pomoćnice kršćana u Feketiću.

Imenovanja za župnog vikara: **vlč. Damjan Pašić** razriješen je službe župnog vikara Župe sv. Terezije Avilske u Subotici te je imenovan župnim vikarom Župe sv. Mihaela Arkandela u Bačkom Bregu. **Vlč. Ákos Horváth** razriješen je službe župnog vikara Župe Imena Marijina u Novom Sadu, te imenovan župnim vikarom Župe sv. Terezije Avilske u Subotici.

Sljedeće izmjene stupile su na snagu u razdoblju kolovoz-rujan: **mons. József Nagy** razriješen je

službe župnika Župe sv. Male Terezije u Senti i upravitelja Župe sv. Josipa Radnika u Gornjem Bregu i vikarije sv. Ane u Bogarašu, te je umirovljen. **Vlč. Julije Bašić** razriješen je službe župnika Župe Uznesenja BDM u Bikovu, te je umirovljen.

Vlč. Dražen Dulić, uz zadržavanje dosadašnjih služba, razriješen je službe upravitelja Župe sv. Mihaela Arkandela u Bregu.

Vlč. László Hajdú razriješen je službe upravitelja Župe Svih svetih u Čonoplji, te imenovan župnikom iste župe.

Vlč. Dominik Ralbovsky razriješen je službe duhovnog pomoćnika u župama Bačkog dekanata, te imenovan župnikom Župe Uznesenja BDM u

Bikovu.

Vlč. Sáfrány Dávid razriješen je službe župnog vikara Župe sv. Rozalije u Temerinu, te imenovan upraviteljem Župe sv. Male Terezije u Senti, te Župe sv. Josipa Radnika u Gornjem Bregu i vikarije sv. Ane u Bogarašu.

Vlč. Damjan Pašić razriješen je službe župnog vikara Župe sv. Mihaela Arkandela u Bačkom Bregu, te imenovan upraviteljem iste župe. /**Ordinarijat Subotičke biskupije**/

Završena izgradnja kapele Hrvatskih svetaca i blaženika kod Betlehema

Misa zahvalnica za sve koji su pridonijeli izgradnji kapele slavljenja je 23. srpnja u Beit Sahouru, nekoliko kilometara od Betlehema.

Ravnatelj Hrvatskog Caritasa fra Tomislav Glavnik je rekao da je misa slavljenja u „intimnom, skromnom krugu suradnika, djelatnika, lokalnih kršćana, radnika i franjevaca koji ondje žive”.

Razlog za to je ratno stanje u Svetoj Zemlji. Fra Glavnik upozorio je da je situacija „dosta teška”. „Prostori i sveta mjesta koja mi hodočasnički posjećujemo su posve pusti”, dodao je. Istaknuo je da najviše zabrinjava iseljavanje kršćana s područja Jeruzalema, Betlehema i Zapadne obale, zato što nemaju od čega živjeti. „Živjeli su od turista i hodočasnika, bilo u uslužnim djelatnostima bilo da sami izrađuju suvenire i na taj način prehranjuju svoje obitelji.”

Sama gradnja trajala je manje od dvije godine. Kapela hrvatskih svetaca i blaženika jedan je od novih bogoslužnih prostora namijenjenih hodočasnici. Hrvatska kapela izgrađena je od lokalnih materijala, za što su se pobrinuli palestinski, kako je rekao fra Tomislav, vrsni majstori. Prostire se na više od 300 četvornih metara, s 250 sjedećih mjesta. Prostorom dominira drveni reljef s obje strane, rad akademskog kipara Ilije Skočibušića. S lijeve strane prikazana je vojska anđela s velikim anđelom glasnikom na čelu, koji izgovara: „Slava Bogu na visini i mir ljudima dobre volje.” S desne strane su hrvatski svetcu, blaženici i vjernici koji koračaju, kao nekada pastiri, prema anđelovu svjetlu te na poklon novorođenom Isusu. Reljefi se spajaju u oltarnom prostoru gdje se Isus uprisutnjuje u prilikama kruha i vina. Materijal za oltar, ambon, vitraje, klupe i sjedala također je stigao iz Hrvatske. Izgradnju su financirali Vlada Republike Hrvatske u iznosu od 450 tisuća eura, kao i donatori, ponajprije umjetnici koji su se odrekli honorara i tako donirali opremanje unutrašnjosti u vrijednosti od 250 tisuća eura.

Mons. Nikola Eterović proslavio srebrni biskupski jubilej

Apostolski nuncij u Saveznoj Republici Njemačkoj nadbiskup Nikola Eterović proslavio je 14. srpnja dvadeset pet godina biskupske službe, misom u privremenoj berlinskoj katedrali sv. Josipa na Weddingu.

U euharistijskom slavlju sudjelovali su i berlinski nadbiskup Heiner Koch te pomoćni berlinski biskup. Među predstavnicima diplomatskog zbora Berlina, koji su nazočili slavlju, bio je i hrvatski veleposlanik Gordan Bakota. Srebrni biskupski jubilej nuncij Eterović proslavio je i tjedan dana ranije, u crkvi sv. Sebastiana na Weddingu, sa vjernicima Hrvatske katoličke misije Berlin.

Mons. Nikola Eterović za prezbitera Hvarske biskupije zaređen je 26. lipnja 1977. Tri godine kasnije odlazi u

diplomatsku službu Svete Stolice. Djelovao je u vatikanskim diplomatskim predstavništvima u Obali Bjelokosti, Španjolskoj i Nikaragvi te u Odsjeku Državnog tajništva Svete Stolice za odnose s državama. Apostolskim nuncijem u Ukrajini imenovao ga je papa Ivan Pavao II. 1999., a tada postaje i naslovni sisački nadbiskup. Red episkopata primio je 10. srpnja 1999. u Hvaru po rukama državnog tajnika Svete Stolice kardinala Angela Sodana. Tu je službu vršio do 2004. kada ga je Papa imenovao generalnim tajnikom Biskupske sinode. Na toj dužnosti ostao je do 21. rujna 2013., kada ga papa Franjo imenuje apostolskim nuncijem u SR Njemačkoj.

Ministranti Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije na hodočašću u Rim

Ministranti Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije sudjelovali su od 29. srpnja do 3. kolovoza na 13. Međunarodnom hodočašću ministranata u Rim.

Na hodočašću koje organizira Međunarodni savez za pastoral ministranata sudjelovalo je 75 iz Đakovačko-osječke nadbiskupije te 15 ministranata iz Srijemske biskupije. U ime Đakovačko-osječke nadbiskupije na hodočašću su u pratnji bili vlč. Željko Šimić, vlč. Mario Brkić i vlč. Dominik Nedeljković, a u ime Srijemske biskupije vlč. Luka Ivković. Misao hodočašća bio je redak iz Knjige proroka Izaije „Ne boj se, ja sam s tobom” (Iz 41, 10), a ovogodišnje geslo bilo je „S tobom” („Con te”). Tijekom hodočašća u Rimu je boravilo oko 50 tisuća ministranata iz različitih dijelova Europe. Ministranti su posjetili Asiz, katakombe sv. Kalista i baziliku sv. Pavla iznad zidina, a potom su se uputili u Vatikan gdje je bila održana audijencija s papom Franjom. U Vatikanu ih je dočekaao generalni vikar Srijemske biskupije mons. Josip Ivešić, ujedno i član predsjedništva Međunarodnog saveza za pastoral ministranata. Tijekom hodočašća ministranti su posjetili baziliku sv. Ivana Lateranskog, baziliku svete Marije Velike, Kolosej, Oltar domovine te hrvatsku crkvu svetog Jeronima. Na kraju hodočašća ministranti su posjetili Padovu.

Kardinal Pizzaballa: Dogovor za Gazu je blizu, ali ima onih koji su protiv

Jeruzalemski latinski patrijarh kardinal Pierbattista Pizzaballa se u razgovoru za Vatikanski radio, objavljenom 17. kolovoza, osvrnuo na rezultate pregovora u Dohi za prekid vatre u Gazi.

„Vjerujem da u ovom trenutku postoje najbolji uvjeti za postizanje dogovora. Naravno da će uvijek biti onih koji se protive, prepreka ne manjka, ali vjerujem da su sazreli uvjeti da se ova faza rata konačno zaključi i time spriječi eskalacija, širenje sukoba izravnom intervencijom Irana i širenje rata na Libanon. Ponavljam, postoje mnoge poteškoće, no, smatram da postoji i iznimni trud, ne samo posrednika, nego i SAD-a, da se ova situacija zaključi. Izgledi su obećavajući”, rekao je kardinal Pizzaballa.

Proslava 50. godišnjice mature u sjemeništu „Paulinum”

„ZLATNI PAULINCI” IZ 1974. GODINE

Čitatelji Biblije susreću se u tekstovima Starog i Novog zavjeta s brojevima koji u sebi kriju pojmove i značenja koja promaknu prosječnom čitatelju, što je i razumljivo, No, oni imaju dublje proročko ili duhovno značenje, pa tako vrijedi samo ukratko spomenuti npr. brojeve: 3 – koji predstavlja Božanstvo/Trojstvo, stoga i anđeli uzvikuju „svet” tri puta za Trojedinoga Boga, 10 – koji predstavlja Zakon i obnovu, a najočitiji je primjer Deset zapovijedi, 12 – koji predstavlja Božju crkvu jer je Isus imao 12 uče-

nika, i dr. Osim spomenutih brojeva, ističu se u Bibliji i brojevi: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 40 i 70 i svi su nekako povezani s milosnim trenutcima.

PROZIVANJE NA ŠKOLSKOME SATU NAKON POLA STOLJEĆA

Tako i broj 50 predstavlja svečanost i proslavu, o čemu najbolje svjedoči Pedesetnica tj. 50 dana nakon Kristova uskrsnuća. Zato se u kršćanskoj tradiciji 50 godina braka naziva „zlatnim pirom”, 50 godina svećeništva „zlatnom misom” i sl. Tome zlatnom nizu pridružio se i naraštaj „paulinaca” koji je maturirao prije 50 godina, točnije 1974., i koji se sabrao na proslavu u subotu, 15. lipnja. Za sve njih bio je to emotivni i milosni trenutak jer se neki od njih nisu vidjeli pola stoljeća, pa su se mogla čuti pitanja: „Ne zamjeri, ali tko si jer te ne prepoznajem?” Devetorica „zlatnih” paulinaca, po abecednom redu i mjestu prebivanja: **Erős Mihály** iz Novog Kneževca (Banat), **Krasnići Mark** iz Ptuja (Slovenija), **Krizsán Antal** iz Titela (Bačka), **Lengyel József** iz Stuttgarta (Njemačka), **Poljaković Ivica** iz Zadra (Hrvatska), **Puskas Tibor** iz Temerina (Bačka), **Sóti János** iz Novog Miloševa (Banat) i **Vuković Tomislav** iz Zagreba (Hrvatska), našli su se u profesorskoj zbornici, gdje je njihov nekadašnji razrednik **o. Domagoj Šimunović**, profesor hrvatskoga jezika iz

franjevačkog samostana u Slavonskom Brodu, započeo razredni sat otvorivši školski dnevnik. Bilo je veselo kada je počelo prozivanje učenika, uz mnoštvo komentara i prisjećanja na sve (ne)zgone tijekom pomalo već davnog četverogodišnjeg bivanja u sjemenišnim prostorima, ali je također bila neizbježna iskrena sućut i melankolija kada su pročitana imena četvorice onih koji su se preselili u Stvoriteljevo okrilje. Dakle, devetorica prisutnih, četvorica pokojnih i još trojica, koji zbog udaljenosti nisu mogli doći, dvojica iz SAD-a i jedan iz Njemačke, činili su sjemenišnu generaciju 1971. – 1974.

„PONOVO BISMO KRENULI U SJEMENIŠTE”!

Kratki pozdravni govor održao je idejni začetnik susreta i organizator Tomislav Vuković, koji je posebno zahvalio suprugama slavljenika koje su došle podijeliti radost sa svojim muževima, te rektoru sjemeništa **Lászlu Tojzanu**, od prvoga trenutka podržavatelju ideje o proslavi. Budući da su se nekadašnji sjemeništarci školovali u trojezičnom ozračju, pozdravne su govore održali također na mađarskom jeziku Mihály Erős i na albanskom Mark Krasnići. Taj je dio susreta uzveličao i sadašnji sjemenišni duhovnik **Marko Forgić**.

Slijedio je središnji dio proslave – misa zahvalnica u sjemenišnoj kapelici, koju je predvodio razrednik o. Šimunović uz koncelebraciju svećenika Erősa i Sótija. Inače, spomenuta je generacija dala četvoricu svećenika, od kojih su dvojica, jedan subotički i jedan kosovski, pokojni. U propovijedi je o. Šimunović pozvao na zahvalu Bogu za sve darove primljene od Njega i molitvu za sve pokojne školske kolege, poglavare i profesore. Nakon duhovne okrepe slavljenici su se uputili na tjelesnu okrepu, svečani ručak u obližnji restoran „Bon appetit”. U opuštenoj i neponovljivoj atmosferi svatko je ukratko opisao svoj životni put nakon mature. Oni su, dakako, različiti, prepuni uspjeha, nadanja, pa i pogrešaka, ali ono što je istaknuto u svim govorima, zajednička im je zahvala na daru prijateljstva koje nije prestalo ni nakon 50 godina. Također, bila je očita privrženost Crkvi svih nazočnih kroz brojne aktivnosti u vlastitim župnim zajednicama, što je najbolji dokaz kako sjemenište „Paulinum” pruža mogućnost za rast ne samo u znanju i odgoju, nego i u vjerničkom kršćanskom sazrijevanju. Zato su se svi složili da je zaključna *premissa maior* sjemenišnog silogizma – ponovno bismo krenuli u sjemenište da se nađemo pred srednjoškolskim izborom!

Svi su se potpisali na prigodne razglednice koje su poslale onima koji zbog objektivnih razloga, unatoč silnoj želji, nisu mogli doći: profesoru njemačkog jezika **Istvánu Bogneru**, sada u Mađarskoj, kao i prefektu **Istvánu Guzsványu** u Njemačku.

Tomislav Vuković

Razgovor s Marinkom Piukovićem, direktorom Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca”

Dužijanca – čuvarica identitetskih, nacionalnih, kulturno-tradicijskih i vjerskih vrijednosti

Zvonik: Kada je osnovana Udruga bunjevačkih Hrvata „Dužijanca”, tko su njeni osnivači, s kojim ciljem i misijom je utemeljena?

Marinko Piuković: Ideja o osnutku udruge koja će samostalno organizirati Dužijancu stara je dvadesetak godina. Skupina intelektualaca i kulturnih djelatnika iz naše zajednice, više godina prije samoga osnutka, promišljala je o osnutku udruge radi poboljšanja djelovanja i ostvarivanja izvornih ciljeva Dužijance, manifestacije koja dominira svojim autoritetom i snagom u zajednici bunjevačkih Hrvata, a osobito radi suzbijanja sukoba i svih razmimoilaženja u vezi s aktivnostima ove tradicijske manifestacije. Zbog novonastale situacije u zajednici, ideja se intenzivira koncem 2013., a početkom 2014. okuplja se Inicijativno povjerenstvo za osnivanje Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca”, a to su bili: dr. sc. Andrija Anišić, Lazo Vojnić Hajduk, dr. Andrija Kopilović, Marinko Piuković i Pavle Kujundžić, svi iz

Subotice. Ubrzo, 27. siječnja 2014., održana je osnivačka skupština i izabrano prvo rukovodstvo. Na osnivačkoj skupštini akt o osnutku Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” potpisala su 34 člana osnivača. Prvo rukovodstvo činili su: predsjednik mons. dr. Andrija Anišić, dopredsjednik Lazo Vojnić Hajduk, direktor Marinko Piuković, članovi Organizacijskoga odbora bili su: mons. Stjepan Beretić, Ljiljana Dulić, Marija Kujundžić, Pavle Kujundžić, Ivan Piuković, Marinko Prčić i Vlatko Vojnić Purčar.

Zvonik: Za ovih deset godina, koliko Udruga djeluje, osim Dužijance kao primarne manifestacije Udruge, organizirane su i brojne druge manifestacije i događaji. Kako je sve to izgledalo iz Vaše perspektive?

Marinko Piuković: Nakon osnutka Udruge 2014. godine, uslijedila je prva Dužijanica, i može se reći da je uspješno realizirana. Novoosnovana udruga nastavila

je s aktivnostima, rukovodstvo je promišljalo kako unaprijediti rad Udruge i osmišljavati nove aktivnosti koje bi pridonosile razvitku Dužijance. Postavljeni su temelji, dopredsjednik Lazo Vojnić Hajduk napisao je Platformu – temeljne postavke razvojnoga programa, izvedbeni program Dužijance, manifestacije. Od 2013. godine radi se na upisu Dužijance u Nacionalni registar nematerijalnog kulturnog nasljeđa Republike Srbije. Odlučujemo da se u Đurđinu od 2016. „Takmičenje risara” organizira na istome mjestu, a da bismo lakše nastavili s planovima, razvija se ideja o izgradnji „Risarskog salaša” u Đurđinu. Osnivaju se radionice pravljenja tarane i košenja žita, rađaju se nove manifestacije poput „Natjecanja u pucaanju bičevima”. Prošle godine kupili smo salaš i parcelu

uglavnom se vodi početkom godine, kada kreću natjecaji za osiguravanje sredstava, prikupljanje raznih suglasnosti, odobrenja, rješenja oko zauzimanja javne površine, blokade ulica, ugovaranje s dobavljačima, izvođačima, gostujućim orkestrima, KUD-ovima, sponzorima. Kompleksna je organizacija u vezi s pozornicom, dovodom struje, postavljanjem ozvučenja, rasvjete, scenografija, pripremanjem konferanse, pronalaženjem voditelja programa, organizacijom i animacijom aranžiranja izloga, ukrašavanjem žitom i žitnim vijencima, angažiranjem fijakera. Svečana povorka od kerske crkve do katedrale, sv. misa, mimohod kroz grad uvijek su puni izazova, urediti protokol gostiju zahtijeva veliku odgovornost. Trudimo

Ideja o osnutku udruge koja će samostalno organizirati Dužijancu stara je dvadesetak godina. Skupina intelektualaca i kulturnih djelatnika iz naše zajednice, više godina prije samoga osnutka, promišljala je o osnutku udruge radi poboljšanja djelovanja i ostvarivanja izvornih ciljeva Dužijance, manifestacije koja dominira svojim autoritetom i snagom u zajednici bunjevačkih Hrvata, a osobito radi suzbijanja sukoba i svih razmimoilaženja u vezi s aktivnostima ove tradicijske manifestacije

u Đurđinu, na kojoj je izgrađen hangar za smještaj i čuvanje starih strojeva, traktora, kosačica i vršalice. Svi ovi strojevi bili su u gotovo raspadnom stanju, a od kako imamo hangar uspjeli smo ih sve restaurirati i staviti u funkciju. Svakako, jedno od značajnih postignuća je predstavljanje Dužijance izvan Subotice, organiziranjem Dužijance u Zagrebu, Baji, Novom Sadu, Mostaru. Ovim projektima postigli smo predstaviti kulturne i duhovne vrednote Dužijance, te kroz zajedničke nastupe povezati Hrvate s prostora Bačke, Srijema, Mađarske Bosne i Hercegovine i Hrvatske. I na kraju, nikako manje važno, razvija se nakladnička djelatnost, počela je izlaziti *Revija Dužijanca* koja u kontinuitetu izlazi od kada je Udruga osnovana.

Zvonik: Koji su izazovi organiziranja manifestacije poput Dužijance? Koliko ljudi sudjeluje u njenoj organizaciji kako bi se naš ponos očitovao na gradskom trgu ili na selima gdje se Dužijanca slavi?

Marinko Piuković: Veliki dio posla kojega naši sugrađani ili ljudi koji dođu na Dužijancu ne vide,

se svake godine osmišljavati nove sadržaje, prirediti novu izložbu. Sve to rade Organizacijski odbor UBH „Dužijanca”, pododbori, volonteri. U ovaj pokretni muzej – kako Dužijancu nazivaju drugi, u različitom vremenu uključeno je aktivno više od 100 ljudi koji to rade s velikom ljubavlju.

Zvonik: Koji je smisao organizirati Dužijancu u Zagrebu, Baji, Mostaru i Novom Sadu i je li organiziranje takvih događaja donijelo dobrobiti za našu zajednicu?

Marinko Piuković: Dužijanca je najstarija, najveća i najprepoznatljivija manifestacija sa svim svojim identitetskim predznacima, kako nacionalnim, kulturno-tradicijskim, tako i vjerskim. Bila je to prilika za osobno zadovoljstvo svakoga sudionika, a prije svega bila je to promocija cijele zajednice. Proslava Dužijance je 2018. godine prvi puta u svojoj stoljetnoj povijesti održana izvan Bačke, što je bio jedinstveni događaj za pripadnike naše zajednice, a i mogućnost predstavljanja bogate baštine Hrvata Bunjevaca u Zagrebu. Godine 2021. godine ostvarena je ideja da se načini svojevrsni iskorak u organizaciji

ove manifestacije, povezivanjem bunjevačkih Hrvata i Hrvata koji žive u Republici Mađarskoj. Tako je organizirana „Dužijanica u Baji” i bio je to projekt od iznimne važnosti za promociju vojvođanskih Hrvata, ali i poticaj bunjevačkim Hrvatima koji žive u Mađarskoj u njegovanju svoje tradicije. „Dužijanica u Novom Sadu” održana je 2022. godine jer smo smatrali da sadržaji Dužijance mogu pridonijeti raznovrsnosti kolorita autentičnih programskih ponuda. Željeli smo da grad Novi Sad uistinu i sadržajem Dužijance opravda titulu europske prijestolnice kulture te godine, među ostalim, ističući svoj bogati multietnički element. Ciklus održavanja Dužijance izvan Subotice – slijed slavlja održanog najprije u matičnoj domovini, onda sa sunarodnjacima u Baji, željeli smo zaokružiti u „starom kraju”, u Mostaru. Bila je to posebna Dužijanica, prepuna emocija, ponosa i zadovoljstva. Radosni smo što smo obnovili zajedništvo s našom braćom i sestrama s kojima dijelimo istu vjeru i istu krv, istu pripadnost hrvatskome narodu, a ponosni smo što smo se mogli predstaviti u svojoj prapostojbini i kao Hrvati Bunjevci. Drago nam je što smo dio svog narodnog i vjerničkog blaga mogli predstaviti i svim drugim građanima u svim tim lijepim gradovima gdje smo održavali dužijance i tako našu Dužijancu postaviti vidljivijom i izvan naših granica.

Zvonik: Kako zadržati Dužijancu kao *brand* među mladima i izvan Republike Srbije?

Marinko Piuković: Veliki je izazov, prije svega za nas, kako mlade u Subotici i u okolici zainteresirati za Dužijancu. Vjerujem da je malo naših ljudi u Subotici koji ili kao djeca ili kao mladi nisu barem jednom sudjelovali na nekom od programa Dužijance, i siguran sam da je svakomu važno da Dužijanica postoji i da se održava. Dužijanica je prepoznata kao *brand*, a to možemo vidjeti na jednom malom primjeru. Naime, djeca i mladi vole nositi majicu Dužijance, onu s risarom, osobito kada su negdje na turneji ili na nekim od seminara folklora i slično. To nije dovoljno, takvu svijest kod mladih moramo razvijati. Kada govorimo o ljudima izvan granica, kako zadržati Dužijancu kao *brand*... postavlja se pitanje koliko ljudi o Dužijanci izvan granica ima spoznaje o Dužijanci, što je Dužijanica i koliko važnost i koliko atraktivnost ona ima u našoj zajednici, u našem gradu i državi. Najviše znaju oni koji se bave folklorom jer su imali priliku gostovati i sudjelovati sa svojim kulturno-umjetničkim društvima na Dužijanci i tako se upoznati malo više. Udruga se nije puno bavila tom vrstom analize, ali smatramo da to nije

samo naša zadaća. U analizu kako zadržati Dužijancu kao *brand* mogu se i trebaju uključiti i drugi.

Zvonik: Jeste li imali neugodnih iskustava i s kojim nepredvidljivim situacijama ste se susreli tijekom organizacije ove manifestacije?

Marinko Piuković: Ako pogledamo unatrag, bilo je razdoblja kada je Dužijanica bila zabranjivana, kada su vjernici strogo samo u crkvi i u strahu zahvaljivali za plodove žetve. Tako se Dužijanica održavala, djeca koja nisu bila na udaru režima bila su u ulozi bandaša i bandašica. Tih i takvih problema danas nemamo i hvala dragom Bogu što je tako. Udruga je postigla jednu respektabilnu razinu organizacije u organiziranju Dužijance u Subotici. Takvo iskustvo smo nastojali primjenjivati kada smo Dužijancu priređivali u drugim gradovima. Bilo je, dakako, nepredvidivih situacija u kojima je došlo do izražaja naše dugogodišnje iskustvo. Bilo je teško dočarati i uvjeriti ih da ćemo sve to moći izvesti i uraditi, isto kao što radimo i u Subotici. Najteže nam je bilo u Zagrebu, a nije ni čudo, jer nam je to bilo prvi puta. Veliki grad, velika

administracija, nebrojeno molba, suglasnosti, raznih odobrenja, a mi još hoćemo da se bandaš i bandašica voze u fijakeru Kaptolom i Trgom bana Jelačića. Slično je bilo, ali puno lakše u Baji, Novom Sadu i Mostaru.

Zvonik: Ima li izgleda da se Dužijanica upiše u Nacionalni registar nematerijalne kulturne baštine u Republici Srbiji?

Marinko Piuković: Smatram da je upis od iznimne važnosti za održavanje, unaprjeđivanje i opstojnost Dužijance jer bi to bila potvrda njegovanja tradicijskih vrijednosti nematerijalne kulturne baštine. Važno je za nas organizatore, ali i za cijelu zajednicu. Proces upisa Dužijance u Nacionalni registar nematerijalne kulturne baštine u Republici Srbiji traje više od deset godina. Postupak smo pokrenuli 2013. godine popunjavanjem upitnika za identificiranje elementa. Na samom početku uključili smo stručnu pomoć iz Republike Hrvatske, 2017. smo bili na korak od upisa, uslijedile su poteškoće, nastavak upisa je onemogućen. Strpljivo čekamo da se ostvare određene pogodnosti koje će omogućiti nastavak procesa upisa Dužijance u registar NKB.

Zvonik: Organizacija na ovoj razini podrazumijeva veliku financijsku potporu. Na koji način se UBH financira?

Marinko Piuković: Udruga bunjevačkih Hrvata „Dužijanica” je neprofitabilna organizacija, a pri tome nema mogućnosti za samoodrživost. Financira se

isključivo putem natječaja u R. Srbiji i R. Hrvatskoj. Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske Dužijancu podupire od osnutka udruge, može se reći da pored Grada Subotice podupire rad Udruge s najvećim financijskim sredstvima, a osobito ove 2024. godine. Dužijanca se ne bi mogla organizirati bez pokrovitelja iz Republike Hrvatske i ovdašnjih pokrovitelja i donatora, osobito onih koji kontinuirano podupiru Dužijancu. Puno toga smo osigurali putem natječaja prekogranične suradnje te računamo da će i u budućnosti biti odobrenih projekata. Uglavnom su to investicije u opremu, što nam i odgovara, jer druga sredstva koristimo za izvedbene programe. Još uvijek ima jako puno volontiranja, ljudi koji su uvijek spremni raditi. Dakako, to je važno jer bez takvih ljudi, koji rade s velikim entuzijazmom, bilo bi nezamislivo organizirati Dužijancu. U prvom redu su to članovi Organizacijskog odbora i članovi pododbora koji su delegirani od strane Organizacijskog odbora UBH „Dužijanca”.

Zvonik: Što je trenutačno najveća potreba Udruge „Dužijanca”?

Marinko Piuković: Trenutačno je najveća potreba Udruge „Dužijanca” osiguravanje vlastitih, većih prostorija u Subotici. Iako od početka postojanja Udruge

težimo tomu, sadašnji iznajmljeni prostor od 20 četvornih metara u kojemu radimo postao je nedovoljan za naše aktivnosti. Osim toga, postoji potreba za većim uključivanjem ljudi, osobito mladih u organizaciju, kao i za povećanjem broja volontera i entuzijasta. Sve ovo ukazuje na potrebu za proširenjem kapaciteta i resursa kako bi se Udruzi omogućili daljnji razvoj i uspješno vođenje aktivnosti.

Zvonik: Kako vidite Udrugu i manifestaciju Dužijance za pet godina?

Marinko Piuković: Smjer u kojemu Dužijanca treba tražiti svoje interese jest prije svega stvaranje uvjeta za samoodrživost, investicije i ulaganja u razvojne projekte, stvaranje novih turističkih proizvoda. To podrazumijeva razvijanje Muzeja Dužijance – muzej kruna, stvaranje interpretacijskog centra, internacionalizaciju Dužijance – promociju Dužijance u regiji, programsko proširenje „Takmičenja risara”, izdavanje časopisa *Revija Dužijanca*, tematski upotpunjavanje svečane povorke na Dužijanci, izradu internetske stranice Dužijance, prisutnost na društvenim mrežama Facebook, Instagram, otvaranje Youtube kanala Dužijance, stvaranje pozitivnoga ozračja za volontere i mlade, osnaživanje povezanosti sa seoskim dužijancama i s dužijancama u Lemešu i Somboru. Želimo obnoviti mali salaš u Đurđinu kojega smo prošle godine kupili, na tom prostoru izgraditi veliku sjenicu za 150 ljudi, želimo kupiti još zemlje oko salaša, zasaditi drvorede, urediti parkirališni prostor. Prošle godine smo izgradili vanjski toalet na „Risarskom salašu”. Sve će ovo biti u cilju poboljšanja programske ponude, s tendencijom proširenja programa tijekom cijele godine. O svemu ovome u Udruzi se pažljivo promišlja, na koji način pristupiti prioritetima, a sve to u želji da se Dužijanci sačuvaju sve identitetske, nacionalne, kulturološke i vjerske vrijednosti.

Udruga bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” je neprofitabilna organizacija, a pri tome nema mogućnosti za samoodrživost. Financira se isključivo putem natječaja u R. Srbiji i R. Hrvatskoj. Još uvijek ima jako puno volontiranja, ljudi koji su uvijek spremni raditi. Dakako, to je važno jer bez takvih ljudi, koji rade s velikim entuzijazmom, bilo bi nezamislivo organizirati Dužijancu. U prvom redu su to članovi Organizacijskog odbora i članovi pododbora koji su delegirani od strane Organizacijskog odbora UBH „Dužijanca”

Nedjelja, 1. 9. 2024.

DVADESET I DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Pnz 4, 1–2. 6–8; Ps 15, 2–4ab. 5ab; Jak 1, 17–18. 21b–22.27; Mk 7, 1–8. 14–15. 21–23

Čovjek vjeruje kako u malim stvarima ne mora baš biti sve po Božjem, na brzinu će on to obaviti. I tako jedna sitnica, ubrzo i druga... Lako se tu javlja ljudski obzir, pristajanje na ono što znam da nije dobro. Dosta vremena kasnije, čovjek susreće svoju prazninu i spozna je kako je, malo-pomalo, napustio Boga.

Vjernost je izazov. Čovjek bi svaki dan trebao stajati u istini pred Bogom i pred samim sobom. Jer tek kada se sve smiri, poput mora, vidimo doista što je na površini. Vidimo što nosimo u sebi i u našem odnosu s Bogom, vidimo što imamo samo na usnama, a što treba još sići u dubine, u srce.

Nedjelja, 8. 9. 2024.

DVADESET I TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Iz 35, 4–7a; Ps 146, 6c–10; Jak 2, 1–5; Mk 7, 31–37

Makar i podsvjesno, ponekad priželjkujemo kolektivno dobro. Vidimo svijet i potrebu za njegovom promjenom, te se potajno nadamo kako će ipak sve biti u redu. Isus gluhog mucavca uzima po strani, odvaja iz mnoštva. Makar čovjek bio i nesposoban, Bog prije svega želi čovjeka nasamo susresti. Samo kao pojedinci koji nastoje živjeti svoj odnos s Bogom možemo promijeniti svijet. Biti sabran na svetoj misi, kratko se pomoliti prije mise, kratko zahvaliti poslije. Doista nastojati staviti Boga na prvo mjesto u svom životu. I zamislimo vojsku ljudi koja to čini. Strah nestaje, apokaliptična stvarnost postaje samo privid, optička varka.

Nedjelja, 15. 9. 2024.

DVADESET I ČETVRTA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Iz 50, 5–9a; Ps 116, 1–9; Jak 2, 14–18; Mk 8, 27–35

Evangelje započinje Petrovim priznanjem Isusa za Božjeg poslanika. Zanimljivo, izostavlja se Isusova predaja Petru uloge stijene na kojoj će Isus graditi Crkvu, i On daje navještaj svoje muke i preduvjete za njegovo nasljedovanje. Nema spektakla, nema

pompoznosti. Surovo, ali jednostavno. Baš poput naše svakodnevnice. *Vjera, ako nema djela, mrtva je.* Zbog toga, molimo Duha Svetoga za svjetlo – vidjeti u buci svakodnevnice put Života koji nam se čini kao put smrti.

Nedjelja, 22. 9. 2024.

DVADESET I PETA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Mudr 2, 12.17–20; Ps 54, 3–6.8; Jak 3, 16; 4, 3; Mk 9, 30–37

U cijelom Evanđelju po Marku apostole možemo vidjeti kao ne baš dobre učenike. Često ne razumiju Isusa, čak ni kada čini čuda. Na Veliki petak su ga ostavili samog, a možemo reći kako je to bio ključni ispit u školi nasljedovanja Isusa. Ipak, Isus je kao učitelj iznimno strpljiv, blag i blizak njima i nama.

Isus i naše testove i ispite vjere na kojima padamo koristi za neke nove lekcije. U trenutku našega pada, naglasak nije na kritici nego na pouci. Svaki pad apostola donio nam je sa sobom Isusovu poruku, nauk, blizinu. Ne samo njima, nego i nama. Isto je i s našim padovima. Nisu to lekcije samo za nas, nego i za ljude oko nas. Nemojmo biti sebični s iskustvom vjere.

Nedjelja, 29. 9. 2024.

DVADESET I ŠESTA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Br 11, 25–29; Ps 19, 8.10.12–14; Jak 5, 1–6; Mk 9, 38–43. 45. 47–48

Šutnja je česta pojava u međuljudskim odnosima. Ovisno o situaciji, ima cijeli spektar značenja. U pojedinim situacijama života, čovjek očekuje potvrdnu reakciju bližnjih. Umjesto toga, slijedi šutnja. I dok smo mi, začuđeni takvim odgovorom, s tisuću pitanja na tu šutnju, s druge strane stvari djeluju drugačije.

Svima nam je nekada potrebna kratka distanca. Čujemo nešto što možda i sami mislimo i vjerujemo, ali ne prihvaćamo „na prvu”. Treba proći nekoliko sekunda ili nekoliko godina dok misao nije prihvaćena. Sveta Terezija Avilska je često ponavljala: „Strpljenje, strpljenje, strpljenje”. Tko nije protiv nas za nas je, ili će to tek biti.

Sakramenti kršćanske inicijacije (VIII. dio)

Pastoralne napomene u slavlju krštenja

Krštenje valja shvatiti kao proces, a ne kao izolirani, svršen čin („eto, da se obavi kako red nalaze“). Pastoralno pregnuće trebalo bi stalno tražiti nove putove kako roditelje i djecu uvesti u vjeru koja im je darovana na krštenju. Svakako, svaku prijavu za krštenje djeteta moramo iskoristiti kao priliku za navještaj vjere. Sve to ulazi u proces krštenja, što će svoj vrhunac postići u sakramentalnom činu.

ŠTO UČINITI AKO RODITELJI TRAŽE KRŠTENJE, A SAMI NE ŽIVE PO VJERI?

U tom slučaju taktičnost, čovjekoljublje i vjernost Crkvi i njezinim propisima dolaze na posebno težak ispit. Takvi roditelji se redovito „osjećaju“ vjernicima. Neki u stanovitim okolnostima mogu pokazivati i vjernost Crkvi, a ipak ne žive u kršćanskom braku, ne sudjeluju u životu Crkve, bogoslužju itd. U nas je najčešći slučaj roditelja koji žive u civilnom braku (a ništa ih ne priječi sklopiti i crkveni brak). Prijava za krštenje je zgodna okolnost i poticaj da se sanira brak (no nikad to ne postaviti kao uvjet jer je brak iz prisile nevaljan!). Svećenik se treba interesirati za motive koji su naveli takve roditelje da traže krštenje za svoje dijete. Ako se ustanovi da ti motivi nisu vjerski, potrebno je ili oplemeniti te motive ili krštenje odbiti. Možda ništa nije toliko devalviralo sakrament krštenja u očima mnogih ljudi upravo kao iskustvo da se često neodgovorno dijelilo. Stoga će svećenik predložiti roditeljima kako je krštenje sakrament vjere i da ono postaje potpuna stvarnost tek onda kada se djeca pouče u vjeri u kojoj su krštena. Treba taktično objasniti da je besmisleno i nedopušteno podijeliti krštenje u duhu Crkve ako djetetu nije osiguran barem minimalni kršćanski odgoj. Nažalost, još uvijek ima slučajeva da takvi pođu drugom svećeniku za kojeg se zna da olako krštava.

Osobno, imao sam takvo iskustvo. Došli su mi roditelji koji nisu s područja moje župe u namjeri prijaviti krštenje djeteta. Pitao sam ih za razlog zašto žele krstiti. Odgovor je bio – „pa takav je red“! Naravno, nisam ih odmah „otpisao“, ali sam predložio da se susretnemo koji put, upoznamo, sagledamo situaciju. Trebala mi je samo najmanja naznaka dobre volje. Međutim, to je trebalo biti „obavljeno“ čim prije jer je kum (koji nije ni kršten) došao iz Njemačke na nekoliko dana. Nažalost, morao sam odbiti. Tada je s druge strane uslijedila gotovo svađa – „pa zar vama nije stalo da imate što više krštenih i upisanih u maticu?“ Rekoh, „ne“! Nisam ulazio u dalju raspravu i tu se završilo.

(Otišli su drugom svećeniku i taj je sve „obavio“).

Čest je slučaj da roditelji ne žele sklopiti crkveni brak ili im je to nemoguće, a ipak iskreno traže krštenje djeteta. Iz razgovora s njima svećenik se lako može uvjeriti jesu li ti motivi zaista vjerski. Takve ljude treba vjernički prihvatiti i u toj vjeri podijeliti krštenje.

KADA JE NAJBOLJE KRSTITI DIJETE?

Najdublji razlog krštenja djece jest istina da je Bog začetnik našega spasenja. I još nemoćan čovjek predmet je Božjeg odabranja i ljubavi. Stoga je Crkva od najranijih vremena krštavala djecu. Danas krštenje djece odbijaju neke protestantske crkve. No, takav stav je suprotan najdubljem smislu otkupljenja. Ako krštenje shvaćamo kao proces, onda taj proces treba započeti čim prije. Roditelji bi čim prije trebali prijaviti dijete na krštenje. S druge strane, primjećujem sve učestaliju praksu prijave krštenja kada dijete napuni godinu dana života. Slavlje prvog rođendana pretvorilo se u feštu velikih razmjera, što je i financijsko opterećenje jedne obitelji. Stoga je mnogima praktično u tom „paketu“ ubaciti i krštenje djeteta. Iz osobnog iskustva vidim da to nije baš najs(p)retnije. Naime, dijete u toj dobi zna biti nemirno, napose jer vidi mnoštvo nepoznatih ljudi u crkvi, ima iskustvo bolnice i odlaska liječniku (a svećenik je često u bijelo obučen) i onda nastane vriska, pa je nezgodno i roditeljima i svećeniku i okupljenoj zajednici. Zato, koliko god je to moguće, krštenje djeteta treba prijaviti što prije po rođenju. Nekada je razlog bila velika smrtnost djece. Danas to, hvala Bogu, nije razlog, ali zato sada ističemo dobro djeteta. Svakom je roditelju važno da dijete odmah, bez odgađanja, dobije ono što mu je potrebno: hrana, njega, briga, pažnja, ljubav, lijek... Zašto bismo onda sveti sakrament i Božji blagoslov odgađali za kasnije?

OBNAVLJATI I POSVIJESTITI KRSNI SAVEZ

Obnova krsnoga saveza trebala bi biti nešto trajno. To ne znači da se mora uvijek riječima izraziti. Svako sudjelovanje u bogoslužju, posebno u euharistiji, uključuje obnovu krsnoga saveza. Ipak je potrebno nekada to i izričito učiniti. Na taj način bolje nam ulazi u svijest ono što redovito činimo. Odavno je uvedena praksa da prigodom prve pričesti djece bude obnova krsnoga zavjeta. To se nekada činilo i prigodom pučkih misija. „Red potvrde“ stavlja obnovu krsnih obećanja u sam sakramentalni obred. No, kao vrhunac nalazi svoje mjesto u Vazmenom bdjenju.

Pismo Filipljanima (uvod)

Zajednica Filipljana prva je zajednica koju je na području Europe osnovao sv. Pavao. Grad je izgradio Filip II., od oca Aleksandra Velikog. Rimskom kolonijom postaje 42. godine pr. Kr. i osjeća se jaki utjecaj latinske kulture. Zajednica je inače konglomerat vojnika i njihove obitelji, starosjedioca Grka i trgovaca iz različitih naroda i jezika.

Apostol naroda stupio je na tlo Europe oko 48./49. godine. Čini se da sv. Pavao nije htio dugo ostati u Filipima, niti je imao nakanu odmah utemeljiti neku veću kršćansku zajednicu u ovom gradu. Njegovo djelovanje u naselju možemo pročitati u Dj. 16, 12–40. Doživio je mnoga neprijateljstva i poniženja (I. Sol 2, 2). Uspjesi su bili skromni: kršćanstvo je prihvatila Lidija, prodavačica purpura, i njezin dom, čuvar zatvora, isto zajedno sa svojom kućom (Dj 16, 25ss). Ta nova zajednica bila je poganskog porijekla, koji su „obrezani” jer služe u duhu Gospodinu (Fil 3, 3). Ova mala „kućna crkva” apostolu je materijalno pomagala cijeloga života (4, 10). Odnosi su bili duboki, prožeti poštovanjem. Sveti Pavao zadnji puta se vratio u grad oko 55./56. – jer iz Korinta preko Makedonije nosi kolektu u Jeruzalem, za prazajednicu apostola, jer su u Judjeli zavlada li suša i glad.

Povod pisma jest želja pomagati mladim kršćanima u nastalim problemima (1, 3ss; 2, 12; 4, 1). *Samo se vladajte dostojno Kristove Radosne vijesti, da ja – bilo da dođem i vidim vas, bilo da budem odsutan i čujem o vama – mogнем utvrditi da stojite čvrsto u jednom duhu, da se ujedineni jednodušno borite za vjeru Radosne*

vijesti (1, 27). Tko bi bili ti neprijatelji? Nisu konkretno imenovani nego samo općenito spomenuti: *Čuvajte se pasa, čuvajte se petljanaca, čuvajte se krivoobrezanih* (3, 2). *Mnogi žive kao neprijatelji križa Kristova* (3, 18). No, prava prijetnja nije nikada ona izvana, nego ona koja nastaje unutar zajednice kršćana: *Ne gledajte pojedini samo na vlastitu korist, nego i na korist drugih* (2, 4). Sveti Pavao u svojim pismima veoma rijetko poimence spominje neprijatelje. Njih je lagano pronaći. Ali kada kršćani čine razdor među sobom, onda se pojavljuje prava opasnost.

Apostol ne želi njihovo ime ovjekovječiti u nekom tekstu, jer se uvijek nada dobroj volji, da će promijeniti svoj život. Vrlo uljudno i s pažnjom komunicira s Filipljanima, jer ih voli, mada imamo i druga svjedočanstva, npr. u Pismu Galaćanima. *O, vi bezumni Galaćani...* (Gal 3, 1).

Mjesto nastanka pisma je veoma kontroverzno. Mišljenja se razilaze: Rim, Efez, Cezareja. Ovaj problem jedino je teška zadaća za povjesničare. Nema odlučujućeg argumenta niti potrebe da se navode dokazi. U novijim istraživanjima, ako je napisano u Efezu, onda kao vrijeme nastanka možemo označiti 53.–55. godinu, a ako je iz Cezareje, onda 56.–58. godinu. Rim je – prema znanstvenicima – predaleko da bi sv. Pavao planirao jedno važno

pismo poslati brodom, još manje pješice.

Gore navedeni problem nije bitan jer su kršćani u Filipima primili ovo pismo i puno toga mogli su naučiti iz njega. Još je važnije da cijela Crkva posjeduje Pavlov tekst, jer u njemu se nalazi temeljni nauk Isusova događaja.

U povijesti Biblije, mnoge knjige i pisma Starog i Novog zavjeta nemaju ime autora, niti označeno mjesto nastanka. Za generacije vjernika sve to nije važno, nego nadahnuta poruka koja je neovisna o piscu, vremenu i prostoru. Sveti Pavao doista je mislio na zajednicu Filipljana, ali u to konkretno pismo je utkao i božanski nauk koji je na polju morala i vjere putokaz kršćanima do kraja svijeta

Zahvalnost Bogu i zemlji – Dužijanca

Ljudi već tisućljećima na različite zahvaljuju Bogu i zemlji na dobroj žetvi. Ove svečanosti su kroz stoljeća imale kako svjetovni tako i religiozni karakter, a tradicija ovih proslava korijene vuče još iz davnih biblijskih vremena, pa čak i ranije. Svečanosti zahvale zemlji na plodovima koji osiguravaju nastavak života ujedno je i prigoda prisjećanja na često težak i naporan rad zemljoradnika, ali i na činjenicu da dobra žetva ne ovisi samo o marljivosti ljudskih ruku, već i o povoljnim klimatskim uvjetima i milosti Božjoj. Tom bi se prigodom vjernici trebali sjetiti i onih kojima kruha svagdanjega nedostaje – gladnih i siromašnih. Time dan zahvalnosti za žetvu postaje i danom doživljavanja vlastite odgovornosti i brige za zemlju, druge ljude i sva druga stvorenja.

ZAHVALNOST – RAJSKI DOŽIVLJAJ

Zahvalnost za plodove zemlje proizlazi iz prepoznavanja tla kao izvora hrane. Međutim, svima je jasno da hrana ne raste sama po sebi, ma koliko tlo bilo plodno. Hrana je uvijek plod ljudskoga rada i Božjega blagoslova. Čovjek je stvoren da obrađuje zemlju i da je čuva, a hrana je dar ljudskome rodu i nagrada onima koji se prema zemlji ponašaju s poštovanjem, izvršavajući od Boga povjerenu zadaću. Za ispunjenje svoga poslanja zemlja čovjeku zauzvrat pruža sigurno mjesto stanovanja i svojom mu plodnošću osigurava hranu za život (usp. Post 2, 15–16). Ljudski rod po plodnosti zemlje doživljava znakove Božjega blagoslova i materijalno blagostanje mu je znak Božje naklonosti. Stanje blagoslova podrazumijeva uključenost, umreženost, uzajamno podržavanje i potpomaganje čovjeka i tla na kojemu i od kojega živi. Stanje blagoslovljenosti podrazumijeva dobar život i izaziva zahvalnost Bogu i zemlji. Ostvarujući povezani i umreženi svijet uzajamne brizičnosti i čuvanja stvorenja, čovjeku ipak, zbog napora, kaplje znoj sa čela, jer je to vrlo ozbiljan i odgovoran, a i fizički težak posao. Tim poslom, s kapljama znoja na čelu, čovjeku je dana mogućnost biti sretan i zadovoljan već ovdje na zemlji. Omogućeno mu je da s radošću prima svaki, pa i oskudan urod zemlje. Moguće je da bude zadovoljan sa svojim domom, u svom mjestu i na svojoj zemlji kakva god da ona jest. Moguće je voljeti svoju zemlju, ma kako ona bila škrta i neplodna, pronaći u njoj zadovoljstvo i uživati u njezinoj ljepoti. Zahvalnost za zemlju, za njezinu plodnost i za svaki Božji dar proizlazi iz vjere da Bog nikada ne napušta svoja stvorenja nego se za njih brine po plodnosti tla i po hrani koja na njemu rodi.

OPASNOST DA OD ZEMLJE NAPRAVIMO PAKAO

Svaki muškarac i žena koji žive od svoga rada i obrađivanja zemlje dobro znaju da sam rad nije toliko naporan, pa makar izazivao i fizičku pojavu znoja na licu. Ne opterećuje toliko ljudsko biće naporan i težak rad, koliko ga opterećuje situacija duševne nesigurnosti glede uspjeha i posljedica njegovih napora. Zemljoradnici svojim radom teže ostvariti sigurnost preživljavanja za sebe i za vlastitu obitelj. Ipak velika je razlika između doživljaja svog zemljoradničkog posla kao rajske blagoslovljenosti i paklene prokletosti. Oni koji svoj zemljoradnički posao doživljavaju kao prokletstvo i zemlju kao mjesto muka i odvojenosti od Boga, sami sebi prave „pakao” već ovdje na zemlji. Oni gube povjerenje u Boga i u plodnost svoje zemlje. Žive u uvjerenju da je priskrbliivanje hrane sebi i svojoj obitelji toliko postalo neizvjesno, nesigurno i opterećeno mogućnošću neuspjeha te stavljaju u pitanje Božju prisutnost i blizinu u njihovu životu i radu. Ne primjećuju Božje darove koji im se pružaju po plodnosti zemlje i ne gaje zahvalnost za darove svojih njiva, nego im je srce otežalo u gramzivosti i sebičnom prisvajanju zasluga za ono što je zemlja donijela kao svoj plod. Radi toga izrabljuju tlo, cijede njegovu životvornu snagu, čine ga jalovim, neplodnim, onemogućuju ga u ispunjenju njegove zadaće koju je od Boga primilo. Preziru i samoga Boga i njegov blagoslov milosnog darivanja plodnosti. Plodnost zemlje smatraju zaslugom vlastite umješnosti. Umjesto životvornog raja u kojemu Bog i čovjek surađuju na održavanju plodnosti tla, zemlja postaje neplodni pakao.

ZAHVALNOST ZA PLODOVE ZEMLJE JE ČIN ODGOVORNOSTI BOGU

Biblijski nauk o zemlji i praksa društvene pravednosti naglašavaju i stavljaju kao obvezu svakom vjerniku pravičan stila ponašanja prema Bogu i prema bližnjima, osobito prema onima koji su obespravljeni i ekonomski nemoćni. Prema biblijskoj vjeri, Boga se priznaje svojim i na njegov Savez se ispravno odgovara ispravnim i pravednim upravljanjem zemljom. Nema Božjeg blagoslova ako izbjegavamo odgovornost prema zemlji. Svako nedisciplinirano i nebratsko postupanje sa zemljom će u konačnici doći na naplatu (usp. Mih 2, 1–5). Grabež za plodovima tla je nedopustiv način ponašanja. Tlo donosi bogatu žetvu ako se čovjek prema zemlji ponaša odgovorno. Samo će oni koji *hode s Bogom* baštiniti zemlju (Post 9, 9–13; Mih 6, 8; Mt 5, 5).

Antropologija grijeha

Antropološki temelji za govor o grijehu kreću od najpoznatijeg starozavjetnog izvještaja o grijehu, a to je grijeh prvih ljudi, Adama i Eve. Adamov grijeh se očituje kao neposluh, kao čin kojim se čovjek svjesno opire Bogu, kršeći jednu od njegovih zapovijedi (usp. Post 3, 3). Adam i Eva bili su neposlušni zato što su popustili zmijinu nagovoru te htjeli *biti kao bogovi, koji razlučuju dobro i zlo* (Post 3,5).¹ Ono što je neobično u pripovijesti o grešnom padu jest u biti da čovjeku zabranjeni plod uopće nije bio potreban. Sve što mu je potrebno za sreću čovjek je imao u raju, ali on to ne vidi, jer je njegov pogled fiksiran na ono što je zabranjeno. Podložnost grijehu povezana je svakako sa slobodom koja je dana svakome čovjeku i koja je temelj ljudskoga dostojanstva. „Bog je stvorio čovjeka na svoju sliku i postavio ga u svoje prijateljstvo. Kao duhovno stvorenje čovjek može živjeti to prijateljstvo samo ako se slobodno podredi Bogu. To je ono što izražava zabrana čovjeku da ne jede sa stabla spoznaje dobra i zla, *jer u dan kad budeš s njega jeo, umrijeti ćeš* (Post 2, 17). *Stablo spoznaje dobra i zla* (Post 2, 17) znakovito doziva u pamet neprekoračivu granicu koju čovjek kao stvorenje mora slobodno priznati i s pouzdanjem poštivati. Čovjek ovisi o Stvoritelju: podvrgnut je stvoreničkim zakonima i moralnim pravilima koja ravnaju uporabom slobode.”² Napastovan od Sotone, čovjek je dopustio da mu u srcu zamre povjerenje prema Stvoritelju i, zlorabeći slobodu, nije poslušao Božju zapovijed. U

tome je bio prvi čovjekov grijeh, i svaki grijeh nakon toga biti će neposluh prema Bogu i manjak povjerenja u Njegovu dobrotu.³

Podrijetlo grijeha je zagonetka koju nikada u potpunosti nećemo moći riješiti. Dva su načina kako čovjek čini grijeh, odnosno kako volja postupa neispravno. Prvi način je neposluh u kojem čovjek odbija Božji zakon i uspostavlja vlastiti. Time pokušava biti više ljudsko biće, a u drugom načinu, koji nazivamo slabost, čovjek postaje manji. I slabost i neposluh su rezultat iskušenja, ali dok je neposluh kušan od strane oholosti, zavisti i srdžbe, slabost je kušana od požude i pohlepe.⁴ Čovjek grijehom zloupotrebljava slobodu danu mu od Boga i postiže nemogućnost svoje punine. Zbog toga je sav život ljudi uronjen u tolike jade koji ne mogu potjecati od dobrog Stvoritelja.⁵ Antropologija grijeha kao da je obavijena velom tajne. Naime, „u težnji da ostane skriven, grijeh uključuje mnoge ljude i začinja nove grijehe. Tako nastaje vrtlog grijeha. U početku to može biti i malen grijeh, neznatan u odnosu na vrtlog zla koji će iz njega izrasti. Vrtlogom se nastoji pokriti grijeh. Opravdati ga. Pronaći olakotne okolnosti. Prenijeti krivnju na druge. Ušutkati govor o njemu”⁶.

³ Usp. KKC. br. 397.

⁴ Usp. Ivica, Musa. Grijeh, krivnja i odgovornost u grčkoj i kršćanskoj tragediji. U: *Obnovljeni život* (dalje OŽ). 59 (2004) 1, 61–74. 69.

⁵ Usp. Drugi vatikanski koncil. *Gaudium et spes. Pastoralna konstitucija o Crkvi u suvremenom svijetu* (7. 12. 1975.), br. 13. (dalje GS).

⁶ Ante, Vučković. *Vrtlog grijeha. O Davidovom grijehu sa Batšebom*, Zagreb. 2012. 68.

¹ Usp. Xavier, Leon – Dufour. *Rječnik biblijske teologije*. 283.

² Katekizam Katoličke Crkve (dalje KKC). br. 396. Zagreb. 1994.

Zračiti Bogom – snaga duhovnosti koja privlači

Velečasni, kako izgrađivati duhovni život u užurbanoj svakodnevnic? Hvala! /J. M./

Poštovani čitatelju, zaista su veliki izazovi pred nama i ozbiljna je kriza duhovnoga života. Pokušat ću iznijeti uzroke, ali i neke smjernice.

TRADICIONALAN U MODERNOM, MODERAN U TRADICIONALNOM

U teološkim okvirima stvara se sukob između ovih pojmova. U praktičnom životu tradicija je ono „to tako treba; to se mora“, a moderno „sve što je bilo prije je bezvezno; to je prevladano“.

Moderna katolička duhovnost suočava se s različitim izazovima i problemima koji proizlaze iz suvremenog društvenog konteksta i brzih promjena koje utječu na svakodnevni život vjernika. Kako bismo bolje razumjeli ove izazove i kako bismo ih prevladali, važno je uvidjeti nekoliko ključnih aspekata.

Sekularizacija i materijalizam: Suvremeni svijet je sve više usmjeren na materijalne vrijednosti, često zanemarujući duhovne potrebe. Ovo je, među ostalim, razlog zašto sve manje u javnosti u javnom životu ima duhovnosti, molitava i sl. Famosne Olimpijske igre u Parizu nisu donijele ništa novoga glede propagiranja devijacija, nego su samo potvrdile sve „zapadne vrijednosti“ novoga svijeta, koje se već godinama serviraju preko Hollywooda i glazbe na svjetskoj sceni.

Individualizam: Naglasak na individualizmu može potaknuti osjećaj udaljenosti od zajednice, što je suprotno duhu kršćanske zajednice koja se temelji na zajedništvu i solidarnosti.

Nedostatak vremena za duhovnost: Užurbani način života i preopterećenost obvezama mogu ostaviti malo prostora za molitvu i razmatranje, što je ključno za duhovni rast.

Površnost u vjeri: Ponekad se duhovnost svodi na formalnosti i rutinske radnje, bez dubljeg razumijevanja i autentičnog življenja vjere. Primjerice, slavlje imendana, krštenja, vjenčanja u alkoholiziranom stanju ili poistovjećivanje vjerskog i nacionalnog.

ŠTO ČINITI?

Da se izrazim u neoskolastičkom duhu, potrebno je nabrojeno u nastavku teksta.

Osobna molitva i duhovna osama (povlačenje u tišinu – prirodu, ambijent tišine, mira, (npr. zamračena sobica, miris tamjana, upaljena svijeća, raspelo, ikona itd.): redovita molitva i tišina pomažu u produbljivanju odnosa s Bogom i osnaživanju vjere.

Sakramenti: Aktivno sudjelovanje u sakramentalnom životu tj. redovito primanje sakramenata, osobito aktivno sudjelovanje euharistiji i ispovijedi. Oni su ključni za duhovni rast i povezanost s Crkvom.

Čitanje Svetog pisma: Redovito čitanje i razmatranje Biblije pomaže u boljem razumijevanju Božje riječi i njezine primjene u svakodnevnom životu.

Zajedništvo: Sudjelovanje u životu župne zajednice i uključivanje u crkvene aktivnosti jačaju osjećaj pripadnosti i zajedničke duhovne izgradnje.

ŠTO NE ČINITI?

Nastavljajući u istom kontekstu, a kroz rad s ljudima, zapazio sam sljedeće razloge koje dovode do devastiranja pojedinaca, ali i crkvenih zajednica. Nipošto svoju duhovnost ne smijemo svesti na sljedeće primjere.

Formalizam: Prakticiranje vjere bez razumijevanja i iskrene vjere može dovesti do formalizma, gdje se obredi obavljaju iz navike, bez dubljeg značenja (odlika „ekonomskog“ vjernika, npr. Ja tebi Božje „Oče naš“, a ti meni „posao“ ili odlika praznovjerja, npr. „Ako svećenik ne poškropi ‘tri’ puta nije valjano; ako ne obavimo blagoslov obitelji u siječnju, nego kasnije, imamo problem s đavlom“.

Emocionalizam: Oslanjanje isključivo na emocije u duhovnom životu može dovesti do nestabilnosti, budući da vjera zahtijeva i razum i volju. Npr. ići po „osjećaju“ ili „potrebi“ u crkvu. U šali kažem da po potrebi obavljamo fiziološke potrebe. Ili „siliti“ Isusa i Mariju da nam se nešto ukaže, ili pak silimo sebe da smo što osjetili u duhovnom ambijentu.

Fanatizam: Prekomjerno naglašavanje jednog aspekta vjere na štetu drugih može dovesti do isključivosti i netolerancije. Odlika „krutog“ vjernika, najčešće emotivno nestabilnog ili emocionalno nefunkcionalnog, nerijetko i nedovoljna teološka upućenost ili teološka selektivnost.

Izbjegavati: politizaciju vjere (kada se vjera koristi za političke ciljeve, postoji opasnost da se zanemari njezina duhovna dimenzija i univerzalnost); **gubitak autonomije Crkve** (miješanje političkih interesa u crkvene odluke može ugroziti njezinu neovisnost i poslanje).

PRAVA DUHOVNOST PRIVLAČI

Duhovan čovjek nikoga ne ostavlja ravnodušnim. Problematičnima će izazivati nemir, a ljudima koji tragaju za Bogom bit će mirna luka. Kaže ona mudra: „S kim si, takav si“. Budemo li u Božjoj prisutnosti većinu našega vremena, a to je upravo bit duhovnosti, onda ćemo doista Bogom zračiti i Njegove riječi i njegova djela činiti. Zašto nema mnogo ljudi u crkvi, nerijetko se pitamo. Možemo kriviti politiku, odgoj, društvo, povijesne sustave, a opet, možda sve što trebamo učiniti jest razumjeti Isusovu usporedbu o brvnu u oku svom i trnu u bratovljevom, te razumjeti kako je razlog praznih klupa možda u meni, u nama.

Gle kako se ljube! – govorili su pogani za kršćane. To je snaga duhovnosti koja privlači.

Poštovani, svoja pitanja možete poslati na e-poštu: stipic-nebojsa@gmail.com, kao i na Facebook profil Nebojša Stipić

Milosti puna

Milost se Božja očitovala ovome svijetu kroz predanje Jedinorođenca koji je „rođen od žene.” Tu ženu, novu Evu, Djevicu Mariju, anđeo je pozdravio „Zdravo, milosti puna!” Bila je bez grijeha, a puna milosti. Istina je da ju je Bog predodredio da bude bez grijeha, čista i neokaljana i tako dostojna da bude roditeljica Sina Božjega, ali je znala što je grijeh jer je živjela s drugim ljudima koji su bili grešni kao i mi.

Vidimo da se čovjek, kada nema grijeha, napunja milošću. Jesmo li mi uskraćeni za Božju milost, budući da u sebi osjećamo stvarnost grijeha? Nismo. Ništa od onoga što je dano BDM nije nam uskraćeno. Samo što je ona sve što je Bog pripremio svakom čovjeku primila odjednom, a mi postepeno.

Marija je rođena bez istočnoga grijeha – nama se krštenjem pere istočni grijeh. Marija nije učinila osobni grijeh. Mi se oslobađamo osobnih grijeha u sakramentu pomirenja. Marija je bila milosti puna – mi, iako grešnici, kličemo sa svetim Pavlom: *Gdje se umnožio grijeh, nadmoćno izobilova milost* (Rim 5, 20) jer Krist je upravo i došao radi grešnika. Mi se čitav život oslobađamo grijeha te se tako ispunjamo milošću. Jednog dana i mi ćemo pred Bogom biti milosti puni. Marija je rodila Isusa, Bogočovjeka, konkretnu osobu koja je imala tijelo. Onaj u kojemu raste milost Božja donosi također plod – netko tridesetostruki, netko šezdesetostruki, a netko stotstruki. On ne rađa Krista, ali rađa njegovim djelima, a po tim djelima je vidljivo da u njemu prebiva Krist. Marija je u trenutku smrti i dušom i tijelom uznesena na nebo, ali mi ćemo također primiti svoje tijelo kada za to dođe čas, iako ga, u trenutku prijelaza u vječnost, prepuštamo zemlji da propadne. Vidimo da nas Bog nije uskratio ni za što čime je obdario Majku svoga Sina. Zato nam, unatoč svog predodređenja, Marija nije nedostižni uzor

učenice Kristove, prave vjernice, majke, suradnice Božje, lađe Duha Svetoga.

KRALJICA NA NEBO UZNESENA

„Bože, ti si pogledao poniznost Blažene Djevice Marije i toliko je uzvisio, da se od nje po tijelu rodio tvoj Sin. Nju si na današnji dan okrunio najvišom slavom. Udijeli po njezinim molitvama: da nam vazmena otajstva budu na spasenje te i nas uznesesh u nebesku slavu.” Neznatnost, poniznost i otvorenost

Slijedeći Marijin primjer, i na Kalvariji ćemo znati prepoznati prisutnost Božju. Ne zaboravimo – nakon Kalvarije slijedi uskrsno jutro i naše uznesenje u nebesku slavu

Bogu učinile su Mariju Velikom. Velikom Gospom. Svaki čovjek može postati Velik. Sama Crkva neke ljude naziva Velikima – npr. pape koji su odigrali važnu ulogu u životu Crkve. I mi smo stvoreni da bismo bili veliki. Ta veličina nam dolazi od našega Stvoritelja, ne od nas samih. Marijina duša je veličala Gospodina i zato je i Marija postala Velika Gospa. Marija nije planirala biti Majkom Isusovom, nije imala neku strategiju po kojoj bi primorala Boga da baš nju odabere. Konkretno: Marija je bila pobožna djevojka – djevojka po Bogu, osoba koja uzvrća Bogu hvalu za život, za sunce, za plodove zemlje, za roditelje, za svoj narod; ona koja sudjeluje u bogoslužju, koja savjesno vrši svoje dužnost u obitelji i društvu u kojem se rodila. Ništa posebno, možemo reći. Ništa senzacionalno, ekstravagantno, ništa što bi ispunjalo stranice dnevnih listova. A ipak nije se osjećala ni ugroženo, ni diskriminirano. Živjela je ulogu supruge i majke i nije se u tome osjećala zakinutom. Znala je da Josipu i Isusu treba i skuhati i oprati te da im, kada se nakon naporna posla nađu zajedno, ona, supruga i majka, bude odmor i utočište. Svaki čovjek želi biti velik: idimo onim putem kojim je išla Marija, a koji logika ovoga svijeta ne prihvaća, i bit ćemo veliki.

Čišćenje mentalnoga prostora

Godišnji odmori mogu služiti da zastanemo, pre-dahnemo, ali i napravimo više mjesta „iznutra”. Ovaj neophodni odmak od tekućih aktivnosti, poslova i ljudi, omogućuje nam raščišćavati unutarinja, a ponekad i vanjska skladišta od suvišnih stvari, ili metaforično gledano – „pretjeranih tereta koje nosimo na leđima”.

Mentalno spremanje za neke od mojih klijenata, ali i za mene osobno, značilo je otpuštanje do jučer bitnih misli, uvjerenja, ali i uloga, navika, strahova, odnosa ili stvari koje imamo, a koje nam više ne služe. Tek tada možemo primijetiti koliko je snažna moć navika koje nas vežu i dirigiraju našem ustaljenom ritmu života. Postoje dobre, ali i loše navike. Ove druge nam služe prepoznati zašto se ne dopadamo sebi, što bismo mijenjali, što nas sprječava da omogućimo sebi unutarnji prostor u kome bivamo i postojimo na način za koji vjerujemo da jesmo, ili na koji želimo živjeti.

Zato se mentalno čišćenje svodi na neku vrstu novog minimalizma, koji nije nužno samoograničavanje, kako se nekada čini, pa se otuda teško rješavamo i suvišnih stvari. Mentalno pročišćenje jest davanje prilike vlastitoj volji, stvaranje novog prohodnog prostora psihe i duha za korištenje vlastite slobode. Imajući naizgled manje, odričući se suvišnog, dajemo više prostora svom autentičnom „ja” da to doista i bude. Ovdje ne govorimo o nekoj nadobudnoj zao-stavštini ega, već naprotiv, gledajući egzistencijalno, otvara se prostor duše i duha gdje možemo postojati, fizički, stvarno i figurativno. Taj rasterećeni novi

Odmor potiče u nama nove odluke i naše stvarne odgovore na pojedine situacije i ljude. Taj novi mentalni prostor, koji smo pročistili i osvojili, pomaže nam razmisliti o tomu tko smo, tko želimo biti i kako reagiramo s namjerom, upravljajući sobom na način da nam se to dopada

prostor našeg unutarnjeg bića omogućuje nam bivati i otkrivati ono što jesmo.

Viktor Frankl je napisao: „Između nadražaja i reakcije postoji prostor. U tom prostoru leži naša moć da odaberemo svoju reakciju. I u našoj reakciji sadržan je je naš rast i razvoj, kao naša sloboda.” Zato nam je bitan taj unutarnji dio, taj prostor koji sami stvaramo i oplemenjujemo, obnavljamo, usuglašavamo, čujemo i ne odričemo ga se, kako se ne bi odriicali vlastite autonomije i svog stvarnog „ja”.

Kada se desi da se „gušimo”, na što se ljudi često žale, „to me guši, zamara, smeta...”, ulazimo u neku vrstu začaranog kruga u kome nema mjesta „za mene”, te se tada prestanemo i davati drugima na iskren način. Zato odmor potiče u nama nove odluke i naše stvarne odgovore na pojedine situacije i ljude. Taj novi mentalni prostor, koji smo pročistili i osvojili, pomaže nam razmisliti o tomu tko smo, tko želimo biti i kako reagiramo s namjerom, upravljajući sobom na način da nam se to dopada.

31. kolovoza Sveti Josip iz Arimateje

O svetom Josipu iz Arimateje je sveti Luka pisao u svom opisu Isusove muke: *I dođe čovjek imenom Josip, vijećnik, čovjek čestit i pravedan; on ne privoli njihovoj odluci i postupku. Bijaše iz Arimateje, grada judejskoga i iščekivaše kraljevstvo Božje. Taj dakle pristupi Pilatu i zaista tijelo Isusovo. Zatim ga skinu, povi u platno i položi u grob isklesan u koji još ne bijaše nitko položen. Bijaše dan Priprave; subota je svitala. A pratile to žene koje su s Isusom došle iz Galileje: motrile grob i kako je položeno tijelo njegovo. Zatim se vrate i priprave miomirisce i pomasti. U subotu mirovahu po propisu (Lk 23, 50–56).*

Josip se nije slagao s onima koji su Isusa osudili na smrt. Očigledno je bio bogat čovjek, kada je imao u stijeni iskopanu grobnicu. Isusovo tijelo je dao pokopati u svoju grobnicu. Josip je i dobročinitelj, čiju dobrotu spominju sva četiri evanđelista. Zaštitnik je pogrebnika, grobara, nosača ljesova, kopača kositra (kalaj) i limara te mnogih crkava i kapela diljem svijeta.

Sveti je Josip rođen u 1. stoljeću u Ramli, u Arimateji blizu Jeruzalema, odakle je potjecao i slavni izraelski sudac i prorok Samuel. Bio je bogati Židov, istaknuti član Velikog vijeća i vlasnik novog groba isklesanog u stijeni blizu Golgote. Iz straha pred Židovima nije se usuđivao javno očitovati o Isusu, nego je potajno bio njegov učenik, kao i Nikodem. U okrutnim trenucima raspeća nije se libio zatražiti od Pilata Isusovo tijelo. S dopuštenjem od prefekta skinuo je tijelo s križa, omotao ga u čistu plahtu i uz pomoć Nikodema položio u svoj grob. Njih dvojica zatim zatvore grob velikom stijenom i odlaze. Kasnije

su osnovali crkvu u Lodu.

Slavni talijanski povjesničar, kardinal Cesare Baronio, stavio ga je u Rimski martirologij 17. ožujka. Povod je bilo štovanje kanonika vatikanske bazilike, koji su baš na taj dan častili relikvije Josipove ruke. U Baronijevo doba najstariji dokument o Josipovoj ruci potjecao je iz 1454., ali tijekom vremena nestalo je mnogo dragocjenih svjedočanstava.

O Josipu iz Arimateje postoji i vrlo bogata ikonografija, što je posve razumljivo s obzirom na to da je bio sudionik Isusova pogreba. Ovjekovječili su ga

brojni majstori među kojima se najviše ističu Michelangelo i Tizian. U bogatom muzeju stare umjetnosti u Bruxellesu nalazi se jedna pala iz 15. stoljeća, koja se pripisuje majstoru Afflighenu, a prikazuje kako se nakon dovršenog pogreba Josip i Nikodem udaljuju od Isusova groba, noseći sa sobom čavle i trnovu krunu. Ta oruđa muke, kao i koplje, pehar i ručnik često su uz Josipa iz Arimateje, koga kao svog zaštitnika slave grobari. Na većini slika Josip iz Arimateje prikazan je kao zreo i vremešan čovjek, s dostojanstvenom bradom i bogatim odijelom. Nakon Tridentskog sabora često se prikazuje zajedno s anđelima. U suvremeno doba, osim umjetnika i pisaca ovjekovječili su ga i filmski redatelji.

Na temelju apokrifnih evanđelja o Josipu iz Arimateje proširile su se mnoge legende i fantastične priče. Zajedno s Nikodemom Josip je navodno utemeljio Crkvu u Lidi (Lydda, Lod). Bio je misionar u Francuskoj, Španjolskoj, Portugalu i Engleskoj. Osobito je popularan u Engleskoj, gdje ga povezuju s legendama o kralju Arturu i svetom gralu. Prema predaji, baš je on donio sveti gral u Englesku i bio osnivač prve crkve na britanskom tlu, opatije u

Glastonburyju (Somerset). /Izvori: /hr.wikipedia.org/, /bitno.net/

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Sveta Mala Terezija inspiracija služi Božjemu o. Gerardu Tomi Stantiću, OCD (7)

Marija u mislima sv. Male Terezije i o. Gerarda (3)

Živjeti s Marijom znači imati majku i da smo obavijeni njezinom majčinskom ljubavlju. Ne postoji život bez majke. Mariju u litanijama zazivamo „Vrata nebeska”. Kroz ta vrata ušao je u svijet Sin Božji, Isus Krist, začet po Duhu Svetom i rođen od Djevice Marije. Marijina posebna karizma je u tomu što ono neshvatljivo može učiniti konkretnim. Kada Mala Terezija govori o milosti koju je dobila u samostanskoj pustinskoj kućici, i radila cijeli tjedan, činilo joj se kao da i ne radi, „kao da mi je netko posudio tijelo. Bila sam potpuno sakrivena pod Marijinim velom” (usp. *Posljednji razgovori*). Kada je u svojoj bolesti trpjela velike bolove, da je bila na granici očaja, molila je Mariju da uzme njezinu glavu u svoje ruke (usp. *Isto*). Otac Gerard slično razmišlja: „Kada bi majka svoje dijete mogla iz bare izvaditi, to bi učinila. To će najviše učiniti draga Gospa” (*Lijepe misli*, 005046).

Marija je naša Majka koja nam pokazuje Božju majčinsku ljubav. Kada želimo nešto iskusiti od njezine majčinske ljubavi, uvijek se u svojim nevoljama utječemo pod njezinu zaštitu i pomoć. Tako su nastale Lauretanske litanije, u kojima Mariju nazivamo raznim imenima da nam pomogne u našim nevoljama i kušnjama života. Marija je uvijek naša majka koja nas razumije, zagovara i štiti. Budući da je Marija najdublje prodrla u Božje biće, pokazuje nam Boga koji je veliko milosrđe prema nama slabima i grešnicima. Mala Terezija je imala osjećaj uloge koja je dodijeljena Mariji i u isto vrijeme je bila svjesna da Bog uvijek ima zadnju riječ. Prije svoje smrti piše svojoj poglavarici majci Agnezi: „Željela bih imati lijepu smrt kako bih te obradovala. Molila sam zato Presvetu Bogorodicu. Nisam molila Boga jer želim da Bog učini kako On želi. Moliti Presvetu Bogorodicu nije isto. Ona zna što će učiniti s tim mojim malim željama, hoće li ih ona iznijeti pred Boga ili ne... ona mora donijeti odluku da ne prisiljava Boga da me usliša, nego dozvoliti da se u svemu vrši Njegova volja. Kada smo zamolili Presvetu Bogorodicu i kada

nas ona nije uslišala, znak je da ona to ne želi. Tada je moramo ostaviti na miru i ne uznemirivati se” (usp. *Posljednji razgovori*, srpanj i kolovoz). Otac Gerard slično razmišlja: „Majko! Kada te ne mogu slijediti, neka mogu mirno šutjeti, tj. kada čujem Tvoj glas. Progonstvo i smrt vodi nas, nosi nas našoj Majci koja nas čeka u nebu” (*Lijepe misli*, 005050; 005128). Kada nam nisu uslišane naše molitve, nemojmo očajavati. Marija će promijeniti naše molitve tako da ćemo početi prihvaćati Božju volju, kakva god bila. „Moja volja: britva nemila. Moja volja oštra britva zbog koje nije sigurna ničija duša. Uzmite otrov – moju volju, da ne ranim Srce Spasiteljevo. Dajte dobrotvorno, uzmite otrovno. Veliko je zlo, kada tko hoće po svojoj volji služiti Bogu. To nije drugo nego protivno Bogu. Svoju volju u Božjoj volji skuhamo, pa će Bog činiti kada se naša volja ispari”, zapisuje o. Gerard (*Biser misli*, 004222; 004526; 004526).

Imajmo hrabrosti povjeriti se Marijinoj majčinskoj zaštiti. Marija djeluje u skrovitosti, miru i tišini noći. Prije nego idemo na spavanje, povjerimo sebe, svoj život njezinoj majčinskoj brizi, predajmo se u njezine majčinske ruke. Marija ima povlaštenu priliku da nas oblikuje kao što je oblikovala Isusa u svojoj utrobi, za vrijeme dok ga je čekala da se rodi. Podajmo Mariji potpunu slobodu da nas oblikuje kako ona želi, da postanemo djeca Isusove Majke. Marija je Isusova majka i kao takva ima određenu prednost kod Njega. Ali se i njoj daje do znanja da se svaki onaj koji vrši Božju volju naziva Njegovom majkom. Nikada nitko nije vršio Božju volju kao Marija. Njezin „da” kod navještenja omogućio je utjelovljenje. Nitko od nas ne može reći svoj „da” Božjoj volji, a da taj „da” nije uključen u Marijin sveobuhvatni „da”. Marija se nikada ne suprotstavlja Božjoj volji nego nas hrabri da izdržimo težinu ljubavi. Marija ne pokazuje drugačiju ljubav od Božje ljubavi, nego nam konkretno pokazuje da nas Bog ljubi majčinskom ljubavlju.

(nastavlja se)

Pronaći oazu u pustinji

ZAHVALA U TEŠKIM TRENUTCIMA

Dok se suočavamo s posljedicama jedne sušne sezone, razmišljali smo o razdobljima koje bismo zbog različitih izazova mogli nazvati sušnim godinama – kada nam ništa ne ide po planu, naponi ostanu neuspješni. Mogli bismo reći da se naša obitelj ove godine našla u takvom razdoblju. Postojale su mnoge ideje, planovi, nastojanja, ali ponekad kao da sve što nas sustigne nadilazi naše mogućnosti, trudimo se, ali ne možemo biti sigurni da će naš trud donijeti uspjeh i dobre rezultate. Postoji mogućnost da će trud biti uzaludan, a uspjeh je daleko od nas. Planovi i želje kojih smo se čvrsto držali i radili sve da budu ostvareni, mogu preko noći pasti u vodu. U takvim je trenutcima lako pasti u očaj, bespomoćnost, gorčinu, osuđivanje, mnoge grijehe... Ali naša vjera poziva nas na drugačiji odgovor – zahvalnost. Baš onda, kada imamo više razloga za kukanje, strah, nezadovoljstvo ili tjeskobu, prava je prilika da krenemo zahvaljivati. Trenutak je to da se izdignemo iznad naših problema koji nas okružuju i gledamo više u Boga, njega koji je veći od svih nevolja.

Jedna nas je prijateljica tako lijepo podsjetila na to jednom porukom kada smo zatražili molitvenu potporu. Potaknula na je da prihvatimo naš križ kao priliku da na poseban način budemo blizu Isusu, zahvaljujemo i slavimo, iako se tako ne osjećamo: „U tom vremenu dati Njemu hvalu i slavu najveći je poklon što mu možemo dati ovdje na zemlji. Jer gore nema patnje i gore takvu hvalu i slavu nikad mu ne možemo pružiti ni mi, a ni anđeli, pa neka vam to bude pred očima kada je teško.” Ovakve riječi utjehe, koje nisu usmjerene samo na ovozemaljski pogled, nisu nam pružile samo osjećaj da nas je netko čuo ili suosjeća s nama. Čak ponekad od ljudske utjehe priželjkujemo dobiti opravdanje za samosažaljenje u koje bi nam bilo najlakše zapasti u takvim trenutcima. Ne, pred nas je ovim riječima stavljen izazov: sada daj hvalu Bogu! I kada je to teško čuti, jer lakše klonuti duhom, očajavati ili kukati, treba

se izdići iznad situacije i gledati Boga kakav on jest, dati mu pohvalu zbog njega samog, a ne dopustiti da nas naši problemi i poteškoće potpuno obuzmu i okupiraju naše misli, iscrpe svu snagu i oduzmu bilo kakvu radost.

Zahvalnost u teškim vremenima nije jednostavna niti prirodna reakcija; ona zahtijeva svjesnu odluku da, unatoč okolnostima, prepoznamo Božju prisutnost i Njegovu dobrotu u našem životu. To nije zahvalnost koja proizlazi iz obilja ili uspjeha, već zahvalnost koja se rađa iz povjerenja u Božji plan, čak i kada ga ne razumijemo.

Kada se suočimo s neuspjesima, gubitkom ili bolesti, zahvalnost postaje čin vjere. Ona je priznanje da je Bog svemoćan i da, iako ne vidimo odmah plodove svojih napora, vjerujemo da Bog djeluje u svakom trenutku našeg života. Poznato je kako je sveta Terezija Avilska rekla: „Neka te ništa ne uznemiruje, neka te ništa ne plaši. Sve prolazi; Bog se ne mijenja. Strpljenje postiže sve.”

Kroz zahvalnost u teškim vremenima učimo gledati na život iz Božje perspektive. Umjesto da se usredotočimo na ono što nemamo ili što nije pošlo po planu, zahvalnost nas usmjerava na ono što imamo – na Božju neprekidnu ljubav, Njegovu milost i mnoge blagoslove koje često uzimamo zdravo za gotovo.

Zahvalnost u sušnim godinama je poput sjemena posijanog u suhoj zemlji. Iako se na prvi pogled čini da nema nade za rast, to sjeme, zahvaljujući Božjoj milosti, može donijeti plodove upravo u trenutku kada ih najmanje očekujemo. Na taj način zahvalnost postaje ne samo čin vjere, već i izvor snage koji nas održava kroz najteža razdoblja.

Pozvani smo u svakom trenutku, bez obzira na okolnosti, pronalaziti razloge za zahvalnost. To nije jednostavno, ali je moguće, i kroz tu zahvalnost otkrivamo dublju radost i mir koji nadilazi sve izazove s kojima se suočavamo. Zahvalnost nas uči da, čak i u teškim vremenima, možemo reći: „Blagoslovljen Bog!” i vjerovati da On ima kontrolu nad našim životom, te da će iz svakog neuspjeha i suše donijeti novi život i nove blagoslove.

I djecu odmalena možemo učiti zahvaljivati u svakoj situaciji. Posebno na kraju dana, u večernjoj molitvi uvijek se možemo sjetiti mnogo toga na čemu možemo zahvaliti u ovom danu. Tako naša molitva postaje poput ove koja se spominje u Katekizmu: „Pohvala je oblik molitve koja prepoznaje Boga kao Boga, hvali Ga zbog Njega samoga, slavi Ga zbog toga što On jest, neovisno o tome što čini. Posebno nadahnuće imaju psalmi, a također i himni u Novom zavjetu” (KKC 2639).

Iz ovog ulomka o pohvalnoj molitvi dobivamo odgovor i na pitanje gdje pronaći inspiraciju za nju: u Božjoj Riječi.

ČITANJEM HRANITI SRCE, USMJERAVATI MISLI

Kada čitamo Sveto pismo, otvaramo srce i oči za sve na čemu možemo biti zahvalni. Umjesto da dopuštamo da ovaj svijet oblikuje naše misli, želje i očekivanja preko svih informacija koje nas okružuju i zaokupljaju, usmjerimo se na svakodnevno čitanje Riječi života vječnoga... One nas ispunjavaju novom nadom, mirom, bude u nama pouzdanje i zahvalnost. Dok vidimo kako se suvremeni čovjek sve više bori s anksioznošću, lako prepoznamo da je ona posljedica i gutanja previše informacija koje nas opterećuju, stvaraju tjeskobu, i

U vremenima patnje dati Njemu hvalu i slavu najveći je poklon što mu možemo dati ovdje na zemlji. Jer gore nema patnje i gore takvu hvalu i slavu nikad mu ne možemo pružiti ni mi, a ni anđeli, pa neka vam to bude pred očima kada je teško

s kojima se ne možemo nositi. Kada bismo se od svega toga udaljili i usmjerili više Božjoj riječi, ona bi nas oblikovala, umirivala nemirna srca i naš um ispunila mudrošću. Naš um je poput vrta. Ako ga redovito zalijevamo i

sijemo dobro sjeme – u ovom slučaju, svetim mislima i tekstovima – on će donijeti dobre plodove. Međutim, ako dopuštamo da ga preplave negativne misli, zabrinutost ili beskorisni sadržaji, rezultati će biti poput korova koji guši naš duhovni život.

Kao što smo rekli kako je prijateljica pred nas stavila izazov: dati hvalu Bogu baš kada je teško, sada stavljamo jedan izazov za sve nas koji možemo provesti osobno ili kao obitelj: svaki dan nekoliko minuta čitati Božju riječ ili misli nekog svetca. Ako nemamo takvu naviku, krenimo polako. Izaberimo jednostavne tekstove (npr. dnevno evanđelje ili psalme, životopis nekog svetca koji nam je uzor ili knjigu koja je relevantna za našu trenutnu situaciju). Uključite čitanje u svoj raspored tijekom dana. Može to biti odmah ujutro, u popodnevnoj pauzi ili navečer. Čitajmo polako i razmatrajmo. Dopustimo da nas ta riječ oblikuje, usmjerava pogled i daje novu viziju. A u međuvremenu, uklonimo sve što bi kao korov moglo ugušiti dobro sjeme koje pada na naše srce.

Blagoslovom ispunjeno ljeto

Drugi mladi, još jedno ljeto je iza nas, a sada nas čekaju školske klupe, obveze i izazovi školovanja. Dok se polako privikavamo na nov početak, sa sjećanjem na putovanja, druženja i sitne radosti koje su ispunile dane raspusta i koje su i dalje u nama, kroz nastavak rubrike za mlade moći ćemo se prisjetiti nekih događanja u koje su bili uključeni mladi Subotičke biskupije, te se pomoliti za novi početak školske godine.

Tereziya Sekereš

Ljetni oratorij 2024.

Ovogodišnji ljetni oratorij održan je od 8. do 12. srpnja. Tema oratorija bili su muško-ženski odnosi, a obuhvaćala je prožimanje razgovora o identitetu, samopouzdanju, unutarnjoj ljepoti svakog pojedinca te važnosti vlastite originalnosti.

Svaki dan započinjali smo svetom misom, a ostatak

programa bio je ispunjen raznim igrama, predavanjem, radionicama poput kreativne i sportske te slobodnim vremenom za druženje. Moja uloga na ovogodišnjem ljetnom oratoriju bila je uloga kapetana mlađoj ekipi zelene boje. Osim zadatka da ih naučimo nešto novo na ovu temu, mogli smo ih upoznati i saznati koliko je svatko od njih jedinstven i originalan na svoj način.

Ana Rukavina

Ne boj se valova tih

Usponi i padovi u našem životu liče na valove koji se pojavljuju na moru. Oni su kao plima i oseka koje čine naš život. Dođu i prođu.

Valovi odnose nečistoće i bistre more. Tako nam sve poteškoće daju snagu, još veće pouzdanje u Boga, jačaju nas.

Mojsije i Izraelci prešli su Crveno more Božjom pomoću. Tada je voda, kao simbol, jednima bila na spasenje, a drugima na propast. Izraelci su izašli iz ropstva, a Egipćani su poraženi.

Voda je kao Božja ljubav. Svuda je oko nas, obuhvaća nas, grli, preplavljuje. Daje nam odmor, mir.

Suze čiste našu dušu. Pružaju nam olakšanje. Kao što voda skida nečistoću s tijela, tako suze skidaju nečistoću, talog s naše duše.

Mnogi od nas doživjeli su velike oluje u svojim životima. Svatko životne poteškoće doživljava na svoj način. Bitno nam je znati da kada zapljuje kiša, navale bujice, puhnu

vjetrovi i sruče se na nas – imamo sigurni zaklon u kući na stijeni. Ta je kuća naš siguran oslonac, naša mirna luka, naše utočište.

Naš je život kao plovidba po moru. To more nekada je mirno, a vrlo često je uzburkano. Nailazimo na grebene i udaramo o njih. More je puno raznolikih vodenih životinja. One su kao osobe koje čine naš život. O neke se opečemo, ubodemo, i od njih učimo životne lekcije. Druge pak plivaju pored nas i pružaju nam radost. Bitno je raširiti svoja jedra i pratiti smjer vjetra. Vjetar koji nas na svojim krilima vodi u pravom smjeru. Ka mjestu gdje ćemo pronaći svoju mirnu luku. Nakon svake kiše i oluje pojave se sunce i duga. I nisu sve oluje tu da bi nam poremetile planove u životu. Neke samo dođu da nam očiste put. A naš život je poput duge. Svaki dan je drugačiji. Prolazeći kroz oluje, bez našeg Gospodina, osjećamo se kao mornar bez mora.

Kada na našu dušu padne tuga, kada ostanemo bez svjetla u svom životu, s morem možemo podijeliti svoju bol. S galebima čekati da nam plima donese Božju ljubav i milosrđe.

Jelena Pinter

Mladi Subotičke biskupije na 35. „Mladifestu”

U Međugorju se od 1989. svake godine održava Festival mladih, poznatiji kao „Mladifest”. Od 1. do 6. kolovoza ove godine organiziran je pod geslom „Marija je uistinu izabrala bolji dio” (Lk 10, 42).

Na Festivalu mladih sudjelovalo je više od 50 000 hodočasnika iz 80 država svijeta, koji su putem radiovalova program mogli pratiti na više svjetskih jezika. Mladi iz Subotičke biskupije su po vodstvom vlč. Dušana Balazevića i vlč. dr. Tibora Szöllősija također sudjelovali na ovogodišnjem 35. „Mladifestu”, gdje su ispratili zajedničke, a organizirali i zasebne programe, poput penjanja i molitve na Križevcu i Podbrdu, odnosno Brdu ukazanja.

„Mladifest” je otvoren 1. kolovoza navečer, kada je apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini, nadbiskup **Francis Assisi Chullikatt** pročitao poruku pape **Franje** upućenu mladima za ovu prigodu. Uslijedila je i dobrodošlica župnika **fra Zvonimira Pavičića**, te predstavljanje zemalja iz kojih su hodočasnici doputovali. Prvi dan je završen svetom misom koju je proslavio nadbiskup Chullikatt u koncelebraciji 640 svećenika. Nakon toga slijedilo je klanjanje pred presvetim oltarskim sakramentom. Tijekom ostalih dana, mladi su u jutarnjim satima mogli slušati poticajne kateheze i svjedočanstva nakon kojih se molila molitva „Anđeo Gospodnji”. S druge strane, u poslijepodnevni satima su slijedila svjedočanstva, molitva krunice, sveta misa koju je uvijek predvodio drugi slavitelj, te euharistijsko klanjanje ili drugi program, poput procesije s Gospinim kipom, molitve sa svijećama...

Osobito zanimljiv dio programa, koji ostavlja veoma lijep dojam, jesu pjesma i ples u stankama između točaka u programu. Osobito mi se dopao drugi dan „Mladifesta”. Bilo je to na blagdan Gospe od Anđela, koji se u Međugorju slavi kao svetkovina, te je bilo moguće zadobiti potpuni oprost. Radi toga je jutarnja poticajna kateheza bila posvećena sakramentu ispovijedi i Božjem milosrđu, te praštanju. Također, tijekom ovog hodočašća

svidjelo mi se penjanje i molitva krunice i križnoga puta na Podbrdu i Križevcu, na kojem je služena i sveta misa.

„Mladifest” je završen 6. kolovoza na blagdan Preobraženja Gospodnjeg, jutarnjom svetom misom na Križevcu, a hodočasnici su iz Međugorja sa sobom ponijeli mnogo toga korisnog za duhovni život.

Antonij Kontra

Molitva za početak nove školske godine

Gospodine Bože naš, ti si nam očitovao svoju ljubav i darovao nam milost da budemo tvoja djeca. U Kristu, svome Sinu, pokazao si nam uzor novoga čovjeka i preobrazio nas svojim uskrsnućem, da rastemo u mudrosti, dobi i milosti.

Oče svjetlosti, svojom blizinom prati i blagoslovi učenike i učitelje, nastavnike, profesore i sve djelatnike škola. Moćnom rukom štiti i jačaj sve članove odgojne zajednice i učini plodnima njihove napore, da novi naraštaji napreduju u stjecanju znanja i kršćanskih krjeposti.

Roditelje neprestano potiči na očitovanje ljubavi u odgovornosti za ljudski i vjernički rast svoje djece, a

djeci otvori srce za prepoznavanje žrtve njihovih roditelja i svih koji se za njih brinu.

Odgojiteljima udijeli strpljivost i brižnost u služnju mladima koji traže uzore i u usmjeravanju njihova života prema dobru. Učini naše škole ozračjem ljepote zajedništva u kojemu će se i učenici i učitelji upućivati u istinu, slijediti vrijednosti Kristove žrtve i nepodijeljena srca prijanjati uz izvor vječne radosti.

A sve nas prožimaj svojim Duhom da se nesebično zalažemo za izgradnju kraljevstva nebeskoga, u zajedništvu civilizacije ljubavi, na hvalu i slavu tvoga imena. Po Kristu Gospodinu našem. Amen. /**Bitno.net**/

Dužijanca održava tradiciju pravilne prehrane

Dužijanca, tradicionalna proslava završetka žetve u Bačkoj, ne predstavlja samo izraz zahvalnosti za plodove zemlje već i priliku za promišljanje o značaju pravilne prehrane u svakodnevnom životu. U današnje vrijeme, kada su industrijalizacija i globalizacija promijenile način na koji proizvodimo i konzumiramo hranu, važno je sagledati značaj ovih drevnih običaja u očuvanju zdravlja i blagostanja.

POVEZANOST S POLJOPRIVREDNIM KORIJENIMA

Dužijanca je simbol poljoprivredne tradicije koja je stoljećima hranila generacije. U prošlosti, zemljoradnici su bili svjesni važnosti kvalitete hrane koju su proizvodili. Ruke koje su se trudile izvući iz zemlje najbolje što ona može pružiti, bile su svjesne koliko je važno sačuvati plodove u njihovu najprirodnijem obliku, kako bi se osigurala hrana koja će biti hranjiva i zdrava. Žetva nije bila samo radna obveza, već čin zajedništva i povezanosti s prirodom, što je u velikoj mjeri oblikovalo odnos ljudi prema hrani.

PRAVILNA PREHRANA KROZ PRIZMU TRADICIJE

Dužijanca nam može poslužiti kao inspiracija za povratak prirodnim i tradicionalnim metodama prehrane. U vremenu kada je dostupnost hrane veća nego ikada prije, ali i kada su brza hrana i visokoprerađeni proizvodi postali svakodnevnicima, važno je osvrnuti se na osnovne principe pravilne prehrane koje su naši predci prakticirali. Oslanjanje na sezonske proizvode, poštovanje prirodnog ciklusa rasta i žetve, te priprema obroka od svježih i lokalnih namirnica, samo su neki od ključnih čimbenika zdravog načina prehrane.

LOKALNI PROIZVODI I NUTRITIVNA VRIJEDNOST

Jedan od glavnih aspekata dužijance jest zahvalnost za lokalne proizvode. Upravo u tome leži tajna pravilne prehrane – konzumiranje hrane koja je proizvedena lokalno i sezonski. Takva hrana je bogata hranjivim tvarima, vitaminima i mineralima, jer nije podvrgnuta dugotrajnim procesima transporta i skladištenja koji mogu smanjiti njenu nutritivnu kvalitetu. Kada jedemo hranu koja je uzgajana na lokalnim poljima, ne samo da podržavamo lokalnu zajednicu i poljoprivredu, već unosimo u organizam najvrjednije sastojke koji nam pomažu očuvati zdravlje.

Dužijanca nas podsjeća na važnost pravilne prehrane, poštovanja prema hrani i prirodi, te na značaj zajedničkoga uživanja u obrocima

ZAJEDNIŠTVO ZA STOLOM

Dužijanca je i simbol zajedništva, što se ogleda i u načinu na koji se hrana konzumira. Tradicionalni obroci tijekom ove proslave često uključuju okupljanje obitelji i zajednice, gdje se hrana dijeli i zajedno uživa. Ovo nije samo društveni čin već i važan aspekt pravilne prehrane. Naime, zajednički obroci potiču svjesno konzumiranje hrane, omogućavajući nam više pozornosti posvetiti onomu što jedemo, jesti sporije i u manjoj količini, što pridonosi boljoj probavi i općem osjećaju sitosti.

LEKCIJE ZA MODERNI NAČIN ŽIVOTA

U suvremenom društvu, gdje je tempo života ubrzan, a obroci često konzumirani na brzinu i „s nogu“, dužijanca nas podsjeća na važnost vraćanja osnovama. Promišljeno planiranje obroka, priprema hrane s pažnjom i uživanje u svakom zalogaju, lekcije su koje možemo naučiti od ovog običaja. Na taj način možemo poboljšati svoje fizičko zdravlje i povratiti osjećaj zadovoljstva i ispunjenosti koji dolazi iz harmoničnog odnosa prema hrani.

Dužijanca, kao simbol plodnosti zemlje i zajedništva, nudi mnogo više od same proslave završetka žetve. Ona nas podsjeća na važnost pravilne prehrane, poštovanja prema hrani i prirodi, te značaj zajedničkog uživanja u obrocima. U vremenu kada su mnogi izgubili vezu sa izvorima svoje hrane, ova tradicija može poslužiti kao putokaz ka zdravijem i svrsishodnijem načinu života. Povezujući principe dužijance sa suvremenim znanjem o pravilnoj prehrani, možemo stvoriti održiviji i zdraviji pristup hrani koji će koristiti kako nama samima, tako i generacijama koje dolaze

Predstavljamo knjigu

Spomenica 2 – Ponovni pohod Hrvata Bunjevaca u staru postojbinu

Ideja o *Spomenici 2*, koja bi za spomen i uspomenu zabilježila riječju i slikom sve ono što se događalo u Blagaju i Mostaru 22. i 23. srpnja prošle godine, rodila se u Blagaju, ispod obnovljene spomen-ploče. Netko je spomenuo da bi bilo dobro objaviti sve to, a onda je predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća Jasna Vojnić dodala: *Spomenica 2*. Zato sam je nazvao kumom ove spomenice. Ona je, naime, prva izgovorila riječ *Spomenica 2*, a u pripravi ove knjige predložila je naslov.

Pripremu ove knjige započeo sam čim smo se vratili iz Mostara. Najteže je bilo prikupiti sve govore, zatim različita izvješća, a najdulje smo čekali stručna predavanja s tribine. To je razumljivo jer su se predavači trudili što stručnije obraditi ono što su u kratkim crtama iznijeli u Mostaru.

Za objavljivanje *Spomenice 2* najzaslužniji su oni koji su prošle godine organizirali i sudjelovali u tim događajima u Blagaju i Mostaru, kao i svi oni koji su nam financijski pomogli da to i ostvarimo.

Osim uvoda, zaključka i pogovora, *Spomenica 2* sastoji se iz nekoliko dijelova. Prvi dio zapravo je podsjećanje na sve dosadašnje organizirane pohode Hrvata Bunjevaca „starom kraju” u razdoblju od 1933. godine do danas, koji je povijesno i najznačajniji jer nam je s tog pohoda za uspomenu ostala spomen-ploča na crkvi u Blagaju, kao i knjiga Petra Pekića *Spomenica pohoda Bunjevaca u svoju staru postojbinu*. Opisani su i pohodi mladih, zatim veliko zahvalno hodočašće Subotičke biskupije (1987.), dva pohoda koje je organizirao DSHV-a te pohod Hrvata Bunjevaca iz Mađarske (2009.). Drugi dio je „Kronika priprave manifestacije ‘Dužijanca u Mostaru’”. Bila je to duga i zahtjevna priprava, koja je podrazumijevala čak dvadeset različitih sadržaja. Središnji dio knjige detaljni je opis manifestacije pod naslovom „Dužijanca u Mostaru – događaj za pamćenje”. Slavlje je započelo u Blagaju, svetom misom u crkvi Presvetoga Trojstva. Uslijedilo je otkrivanje obnovljene spomen-ploče, ručak na obali rijeke Bune, izlet na vrelo rijeke Bunje, posjet Župi Blagaj – Buina. U večernjem programu u Biskupijskom centru bila je izložba i tribina „Bunjevačke grane hrvatskoga stabla u Hrvatskoj, Mađarskoj i Srbiji”, a nakon tribine „Večer folklora i običaja bunjevačkih Hrvata” na Trgu herceg Stjepana Kosače. Vrhunac slavlja bila je sveta misa zahvalnica u mostarskoj katedrali, koju je predslavio biskup mostarski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrakanski mons. dr. Petar Palić. Poslije mise uslijedio je

svečani mimohod od katedrale do središnjeg Gradskog trga i predaja kruha gradonačelniku Mostara te svečani govori. Detaljno izvješće dvodnevnog boravka Hrvata Bunjevaca iz Bačke, Mađarske i Hrvatske popraćen je i mnoštvom kvalitetnih fotografija. Nismo zaboravili ni zahvaliti svojim domaćinima. Naše zahvalnice objavljene su pod naslovom „Vratili se svojim kućama – zahvale”.

U zaključku pod naslovom „Priča koja će dugo trajati”

autor ističe: „I poslije povratka kućama, mostarska priča se nastavlja... Nije ni čudo, jer kada suze poteku i pomiješaju se sa znojem na vrelom mostarskom suncu, a ohlade šum rijeke Bune i mile uspomene, uz snažno zajedništvo i ponos koji je bio vidljiv na svakom sudioniku toga povijesnog događaja, onda je jasno zašto je to tako. Priča će još dugo trajati i zahvaljujući *Spomenici 2*”.

Spomenica 2 ima tri priloga. Prvi prilog su spomenuta predavanja s tribine. Drago mi je što su sva četiri predavanja objavljena u Prilogu 1 ove knjige. Ta predavanja, s jedne strane, divno su svjedočanstvo o našoj prošlosti, s mnoštvom povijesnih podataka. S druge strane, predavanja mogu poslužiti kao

dobar putokaz za istraživanje budućim generacijama. U drugom prilogu je pismo fra Andrije Nikića, predsjednika mostarske podružnice HKD-a „Napredak”, a treći prilog je popis linkova videozapisa i vijesti o „Dužijanci u Mostaru”. Ti linkovi mogu pomoći onima koji žele vidjeti što su drugi pisali i kako su ispratili manifestaciju „Dužijanca u Mostaru”.

Na koncu knjige je „Pogovor” koji je napisala Jasna Vojnić, predsjednica HNV-a i zastupnica u Hrvatskom saboru. Iz pogovora prenosimo nekoliko misli: „Vjerujem da ova knjižica nije samo zabilježila povijesni pohod našoj prapostojbini, nego da je postala inspiracija da dalje istražuješ vlastite korijene i cijeniš svoje nasljeđe, te da je postala podsjetnik kako su ljubav prema zemlji i vjera u zajedništvo jači od bilo koje udaljenosti ili vremenskoga odmaka”.

Spomenica 2 doista je divno svjedočanstvo o „događaju koji će se dugo pamtiti”. Svima koji su tih dana bili u Blagaju i Mostaru ova knjiga će pomoći da se prisjete dragih uspomena, a onima koji nisu bili riječju i slikom dočarat će kako nam je lijepo bilo.

Na kraju, samo još nekoliko riječi: kupite *Spomenicu 2*, nećete se pokajati.

Hodočasnici

Život je hodočašće od rođenja do vječnosti. Put nije uvijek jednostavan, ponekad je i izrazito bolan, ali konačni dolazak do cilja razlog je neuklonjive radosti i zahvalnosti. Pođi zato hrabro na hodočašće svoga života

Mjesec kolovoz (august) u Crkvi smo započeli blagdanom BDM od Anđela ili Porcijunkulom. Mnogi su, posebice članovi Franjevačke mlađeži, u tjednu prije toga hodočastili do neke franjevačke crkve, a neki su za taj dan stigli i do Asiza, gdje su zadobili porcijunkulski oprost.

Sljedeća velika hodočašća bila su uz svetkovinu Velike Gospe, kada su marijanska svetišta tijekom devetnica, ili trodnevnica, bila lijepo popunjena, a na samu svetkovinu i prepuna hodočasnika, od dječice u kolicima, manje djece uz njihove roditelje do ljudi zrelijih godina. Uz blagdan Male Gospe također će biti hodočasnika koji će se odvažiti na kraći ili dulji put.

HODOČAŠĆE – SLIKA ŽIVOTA

U životu idem od svoga rođenja prema smrti, hodočasteći od djetinje dobi do – ako je Božja volja – zrelih godina. Međutim, to je ono što mi je zadano, jer me je Bog pozvao u život. Ali na meni je kako ću to vrijeme oblikovati i čime ću ga ispuniti.

Ponajprije, moram biti svjestan kamo idem. Odlučim li ići nekamo na sjever, a krenem prema jugu, negdje ću se već morati okrenuti (obratiti) i poći novim putem. Drugo, što me privlači u određeno mjesto? Jesu li to samo legende o davnim čudesima koja su se dogodila u nekom svetištu ili moja vjera da i dolaskom u svetište mogu pokazati Bogu da mi je do nečega stalo? (Što, naravno, ne znači da Bog obvezno mora ispuniti moje želje.)

Treće, ima li na mom putu prepreka? Odustajem li olako zbog vrućine/hladnoće, nedostatka društva/zabave/interneta? Možda si i sam stvaram prepreke, zamišljam sve moguće opasnosti i prepreke i sam sebe uvjeravam da ih ne mogu nadvladati. A samo je

potrebno napraviti prvi, drugi pa treći korak i krenuti, po savjetu drevnih monaha, korak po korak, dan za danom i godinu za godinom, noseći svoje misli i molitve Bogu.

STRAH JE KOČNICA

Nadalje, vjerujem li da mogu stići do cilja? Možda još važnije – zašto želim stići tamo? Ako ne vjerujem da mogu stići do svetišta, ako me plaše različite „opasnosti“, postoji velika mogućnost da se neću ni zaputiti prema cilju. Ali onda neću ni iskusiti napor hodanja, slobodu prelaženja prepreka, ljepotu suradnje s drugim hodočascima, čar iznenadnih pronalaska prirodnih ljepota, kao ni radost dolaska do cilja.

Sve je to uklopljeno u jedno hodočašće, ali i u jedan ljudski život. Krećemo sami, putujemo s drugima, ali na kraju ponovno sami dolazimo do cilja. A koliko su dragocjena iskustva hodočasnika koji su prošli, primjerice, Camino sv. Jakova do Santiago de Compostele ili sudjelovali u Marijanskom zavjetu za domovinu, od Vukovara do Dubrovnika!

NUŽNA OPREMA

Što mi može pomoći na hodočašću života? Ponajprije, uvijek je to vedrina. O tome suočavam li se s problemima i teškoćama vedro ili me one uznemiruju često ovisi koliko ću daleko stići. Usto, imam li dobru opremu? Planinarske cipele, kape, štapovi za hodanje, boce s vodom, kompas, napunjen mobitel i svjetiljka samo su neki od nužnih dijelova opreme za dulje hodaње. A za život se treba opremiti „opremom Božjom“ (Ef 6, 13!), kako bih mogao ispuniti poslanje koje mi je Bog namijenio i tako ostvariti smisao svoga života.

Ljubav očeva i sinova

Svakomu od nas rođenjem se počela pisati životna povijest kroz kraće ili dulje priče. Jedne su lijepe i zanimljive, sretne i drage, poučljive i privlače pozornost drugih. Takve su nam na ponos i radost. Druge su, naprotiv, tužne i ružne, jadne i bijedne, nesretne i žalosne, te odbijaju druge od nas. Ipak su to životni darovi koje smo trebali i još trebamo srcem i vedrinom iskoristiti. Sva je sreća da nas život dariva svime pomalo. Ipak, od nas je uglavnom ovisilo ili još ovisi do kojih visina ćemo se vinuti ili smo se vinuli, ili u koji ćemo ponor pasti. Pokušat ću gledat ljepšu stranu života.

U svibnju smo govorili o ljubavi jedne majke, a sada ćemo se okrenuti očevima.

„Jednog dana vrlo imućan čovjek popeo se na tavan svoje kuće u potrazi za nagradom koju je dobio kao poslovni čovjek godine. Kopajući po kutijama, naiđe na malu bilježnicu svoga sad već odraslog sina. Bio je to njegov dnevnik.

– Ne sjećam se da sam je ikada vidio – pomisli on.

Listajući, lice mu obasja osmijeh i oči mu zaiskriše. Stranice su ga na trenutak vratile u prošlost, kada je kućom odjekivao smijeh osmogodišnjeg dječaka. Na neke događaje potpuno je zaboravio. Čitajući dnevnik, postajao je sve ozbiljniji. Uočio je da je u djetinjstvu njegova sina bilo i tužnih razdoblja, kojih se on kao otac nije sjećao.

– Ali kako je to moguće? Ja na to nisam tako gledao – ustvrdio je.

Tada se sjeti da je i on vodio dnevnik, doduše poslovni, pa otiđe po njega u kućnu biblioteku. S jedne od polica izvuče veliku knjigu u kožnom uvezu, s pozlaćenim inicijalima, i položi je na stol pored dnevnika na kojem je olovkom bilo jednostavno napisano Jimmy. Otvori svoj dnevnik na mjestu na kojem je pisalo:

– Protratio sam cijeli dan. Bio s Jimmyjem u ribolovu, ništa nisam upecao. Šteta vremena!

Listajući potom sinovljev dnevnik dalje, potraži isti taj datum i pročita riječi:

– Bio sam s tatom u ribolovu. Hvala ti, Bože, za najljepši dan u mom životu!

I ocu, u zavidnim godinama, orosiše se oči.”

Vidite, dragi prijatelji, kako cijelom svijetu možete biti samo jedna osoba... Ali i jednoj osobi cijeli svijet. Ljubav je u pitanju! Drugi slučaj ide u suprotnom smjeru.

„Na dobrotvornoj gala večeri, na kojoj su se prikupljala sredstva za školu za djecu s posebnim potrebama, otac jednog od bivših učenika podijelio je s nazočnima priču koju neće zaboraviti nitko on onih koji su bili nazočni. Najprije je zahvalio školi i njezinu predanom osoblju, te nastavio:

– Ukoliko nije ometano vanjskim utjecajima, sve što Bog stvori savršeno je. Ali moj sin Siniša nije mogao

naučiti sve što mogu druga djeca. Nije bio u stanju razumjeti i napraviti sve što i njegovi vršnjaci. Gdje je tu prirodni poredak stvari? Vjerujem da se, kada tjelesno i mentalno invalidno dijete, poput mog sina, dođe na svijet, prilika za iskazivanje istinske ljudske prirode javi i pokaže sama, i to u obliku odnosa drugih ljudi prema tom djetetu.

Potom je nastavio:

– Sa Sinišom sam se šetao pored igrališta gdje su neki dječaci, koje je on poznao, igrali nogomet. Siniša me je tada upitao:

– Što misliš, tata, bi li me pustili igrati s njima?

Otac je dobro znao da većina dječaka ne bi željela da netko poput Siniše igra u njihovoj ekipi, ali je isto tako dobro znao koliko bi njegovu sinu značilo da mu dopuste zaigrati s njima. Znao je da bi mu to dalo toliko potreban osjećaj pripadnosti i samopouzdanja, uvjerenje da ga društvo prihvaća unatoč njegovu hendikepu.

Zato je prišao jednome od dječaka i upitao ga, ne očekujući previše, može li Siniša igrati malo s njima. Iznenadio ga je dječakov odgovor:

– Znae što, gospodine, ionako gubimo 4 : 1, a već je blizu kraj utakmice... zašto ne, stavit ćemo ga na poziciju lijevog beka.

Dječaci su jasno mogli vidjeti kako je taj čovjek sretan dok gleda kako njegov sin ulazi u ekipu. Pred kraj utakmice, Sinišina je ekipa uspjela doći do rezultata 4 : 3. Usto, u zadnjoj su minuti dobili priliku jedanaestercem izjednačiti rezultat.

Dječaci su se dogovorili da ga izvede Siniša. Pa kako bude.

Kada je Siniša stao iza lopte, protivnički golman je – shvativši da Sinišina ekipa svjesno riskira poraz radi tog jedinstvenog trenutka u Sinišinu životu – odlučio baciti se na pogrešnu stranu kako bi lopta ušla u mrežu.

Naravno, Siniša je, iako nije mogao ni dobro zahvatiti loptu, uspio dati gol. A onda su se zaorili uzvici i klicanje:

– Bravooo Siniša! Bravooo Siniša! Siniša! Siniša!

Radovali su se svi, uključujući i protivničke igrače. Siniša je bio heroj.

– Toga dana – završavajući svoju priču s drhtajem u glasu i suzom u oku potreseni otac – dječaci obiju ekipa unijeli su komadić prave ljubavi i humanosti u ovaj sebični nehumani svijet.

Siniša je umro još iste zime... I nije zaboravio dan u kojem je on bio heroj – jedva je još čujno izgovorio otac i sjeo na stolac, potresen ljubavlju u zahvalnošću.”

Dragi prijatelji, vjerujem da ćete se složiti koliko su moćne ove životne priče. Vjerujem da i mi imamo sličnih. Zahvalimo dragom Bogu da smo barem nekima bili nositelji sreće u životu. Makar i na trenutak. To je ljubav! Bog vas blagoslovio!

Senta bez „Szent-Istvána”

Nakon uspostave krunskog okruga Potisja 1755. godine, u Senti je sagrađena prva katolička crkva, posvećena sv. Stjepanu Kralju. Ova skromna crkvica pokrivena tršćanim krovom izgorjela je 4. travnja 1769. godine, zajedno s većim dijelom grada. U isto vrijeme, već je postojao novi plan, po kojem bi se uz potporu gradske komore sagrađila veća, barokna crkva. Dimenzije nove crkve bile su 21 x 51/2 hvati, visina tornja osam hvati, a u njemu su bila čak četiri zvona. Nekada najveća crkva u Senti dovršena je 1770. godine u rekordnom

„Romtemplom - crkva ruševina” u samom središtu Sente

Barokna crkva sv. Stjepana, izgrađena 1770., stradala u požaru 1911. godine

roku, ali je izgorjela u velikom požaru 1911. godine, zajedno s nekadašnjom gradskom vijećnicom. Dok je na mjestu stare gradske vijećnice podignuta nova, velebna zgrada, pokušaji obnove crkve nisu uspjeli te je zgarište kroz nekoliko godina nagrđivalo središte grada. Tek treće godine nakon devastirajućeg požara, pristupa se gradnji nove i velike crkve na prostoru stare (danas središnji gradski park u Senti), koja je svojim nacrtom, stilom i izvedbom blisko nalikovala katedralnoj crkvi u Segedinu.

Zbog početka Prvog svjetskog rata i nedostatka novčanih sredstava za nastavak i završetak radova, gradnja je izuzetno sporo napredovala. Nakon Prvog svjetskog rata, Senta je pripala novoj, južnoslavenskoj državi – Kraljevini SHS, a potom Kraljevini Jugoslaviji. Smjenom carstva dolazi do zastoja u gospodarskom razvoju, a kao rezultat eksproprijacije zemljišta i zemljišne reforme, grad je izgubio čitavo svoje nekadašnje bogatstvo. Zidovi nedovršene crkve sv.

Stjepana kao da su bili neumoljivi podsjetnik na sve ove teškoće, nasuprot kojih se 1929. u prizemnim prostorijama župnog dvora otvara prinudna kapela za redoviti bogoslužni život središnje senćanske župe. Sami Senćani su nedovršene zidove prozvali *romtemplom* (hrv. crkva ruševina). Uz financijske poteškoće, jedan od razloga neuspjele izgradnje je bila i politika vladajuće dinastije Karađorđevića, koja je zaustavila svaki pokušaj dovršetka impozantne crkve posvećene prvom kršćanskom vladaru Mađara. Crkvu se posljednji put pokušalo dovršiti za vrijeme mađarske uprave Bačkom tijekom Drugog svjetskog rata, no i to nije urodilo plodom. Nakon rata, među zidovima nedovršene crkve je bilo sklonjeno tenkovsko naoružanje jugoslavensko-partizanske vojske, te je u konačnici 1949. godine od strane komunističkih vlasti donesena odluka o spravnjivanju zidova te uklanjanju bilo kakvog spomena na jednoć najveću i središnju katoličku crkvu ovog grada.

Nacrt planirane nove crkve sv. Stjepana 1914. godine

Ivan Petreš (Čudomil Čongradac)

Ivan Petreš je rođen 21. listopada 1876. godine u siromašnoj seoskoj obitelji u bačkom selu Kačmar (Katymár), danas u južnoj Mađarskoj. Osnovnu je školu pohađao u rodnom selu, a srednje školovanje u Baji i Kalači. Isticao se kao izvršni učenik, a posebice je bio poznat po znanju stranih jezika. Maturirao je 1896. godine. Kao bogoslov bio je u peštanskom centralnom sjemeništu od 1897. do 1900. godine. Studirao je na Bogoslovnom fakultetu „Péter Pázmány”. Kao bogoslov se upoznao s bogoslovima i svećenicima iz Zagreba, pa se tako upoznao s brojnim djelima hrvatske književnosti. Za svećenika je zaređen 1900. godine. Godine 1901. je bio kapelan u Kačmaru. Od 1902. do 1903. godine bio je kapelan u Aljmašu. Administrator aljmaške župe (Bácsalmás) bio je 1904. godine. Godine 1905. je bio kapelan u Župi Miske, a od 1906. do 1908. administrator u Župi Horgoš. Od 1909. do 1910. je bio kapelan u subotičkoj Župi svete Terezije, a 1911. upravitelj iste župe. Od 1912. do 1915. godine je bio administrator Župe Gornji sveti Ivan (Felsőszentiván). Od 1919. do 1923. godine je bio župnik u Čavolju (Csávoly), a od 1921. do 1923. bajski dekan. Nakon raspada Austro-Ugarske i osnivanja nove južnoslavenske države, nije otišao u novostvorenu Kraljevinu SHS, iako je imao za to mogućnost, nego do kraja ostaje u svom rodnom kraju.

Ivan Petreš je bio gorljivi svećenik. Bačka hrvatska inteligencija je osjetila veliku asimilacijsku politiku mađarskih vlasti. Velik broj Hrvata se pomađarivao. To je osobito osjetio kalačko-bački svećenik i biskup Ivan Antunović. Dvadeseto stoljeće nije donijelo nikakve promjene jer je sustavna mađarizacija dobila na zamahu. Tu je župnik Ivan Petreš s nekolicinom svećenika stao uz bok biskupa Antunovića, te se angažirao na očuvanju hrvatskoga jezika i svijesti među povjerenim vjernicima na duhovnom i kulturnom polju. Njegovo rodoljublje i ljubav prema hrvatskome rodu nije bila zapreka za domoljublje prema domovini Mađarskoj. Na kulturnom polju je pridonio u nekoliko područja: književnim stvarateljstvom, osnivanjem hrvatskih ustanova te pokretanjem i promicanjem novinarstva na hrvatskome jeziku.

Osnovao je brojne amaterske i folklorne kazališne udruge i čitaonice, pisao je lirske pjesme. Njegov je pseudonim bio Čudomil, a pisao je i drame na materinskoj bunjevačkoj ikavici. Neke njegove pripovijetke i crtice s temama iz narodnog stvarateljstva su potpisane pseudonimom Čongradac. Neke od pjesama su mu i uglazbljene, te su bile popularne i zaživjele u narodu. Nisu bile dugog vijeka. Važan je i njegov prozni rad zato što se u nekim svojim djelima bavi i seobom Hrvata u Ameriku. Radio je kao prosvjetni djelatnik. Smatra ga se pokretačem dramske književnosti bačkih Hrvata.

Osim autorskog, zapažen je i po sakupljačkom radu, pa je tako zapisao više balada, ima zbirku bečaraca, a opisao je i brojne običaje bačkih Hrvata. U novinarstvu je priodnio u nekoliko područja. Od 1909. do 1910. bavio se uređivanjem subotičkih *Naših novina*. Surađivao je u *Nevenu* i budimpeštanskoj *Danici*. Godine 1924. je pokrenuo *Bunjevačke i šokačke novine*, koje je sam pisao i uređivao, a izlazile su u Budimpešti. Premda je bio bunjevački Hrvat, u svome pisanju nije se ograničio samo na Bunjevce, već je pisao i o ostalim Hrvatima u Mađarskoj. Tako je pokrenuo godišnjak *Danica kalendar za u Ugarskoj živeće Bunjevce, Šokce, Hrvate, Bošnjake i Dalmatince*. Taj je godišnjak izlazio sve do početka Drugog svjetskog rata. Umro je 14. lipnja 1937. godine u Baji, a pokopan je u Čavolju.

Iz Kačmara su podrijetlom i Matoševi, čiji je najpoznatiji izdanak Antun Gustav Matoš. Na Materice 1998. godine je obilježen spomendan Ivana Petreša u Kačmaru. Ondje mu je podignut i spomenik. Od 2002. godine se Kačmarci spominju i Matoševih. Subotičanin Geza Kikić je 1971. godine Ivana Petreša i njegova djela uvrstio u *Antologiju bunjevačkih Hrvata*. Djelo je izdala Matica hrvatska.

Evo naslova nekih Petreševih djela: *Moji jadi*, (pjesme) 1912.; Dramska djela: *Dva bila gavrana*, *Teška vrimena*, *Dositna ljubav*; Pripovijetke: *Crvena država*, *Vađenje zuba*, *Osramoćen bezobrazluk*, *Dobivena oklada*, *Putovanje*, *Nadmudrovao ich*, *Samožrtvovnost*, *Dva događaja*, *Potop*, *Mariška*, *Strašilo*, *Ne reci krivo svidočanstvo*, *Vatra*, *Prokleta tintaroška*, *Virno doba*. Marin Mandić je 1999. godine objavio Petrešova *Sabrana djela*.

Umjetnost i otkrivenje

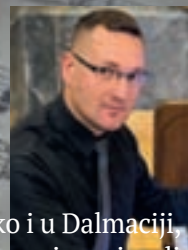
Kršćanska Crkva uvijek je bila svjesna srodnosti između Boga kao kreativnog izvora svih bića u svemiru i čovjeka koji je predodređen nastaviti to stvaralačko djelo. Tu su vezu veliki majstori skolaštike izrazili nekim temeljnim estetskim načelima, u čemu su bili inspirirani Platonom, ali prije svega Aristotelom, koji je umjetničko stvaralaštvo promatrao kao nastavak stvaralačkog procesa prirode. Ova temeljna izjava podsjeća na rečenicu iz Knjige Postanka: *I blagoslovi ih Bog i reče im: Plodite se i množite, i napunite zemlju, i sebi je podložite! Vladaite ribama u moru i pticama u zraku i svim živim stvorovima što puze po zemlji! I doda Bog: Evo, dajem vam sve bilje što se sjemeni, po svoj zemlji, i sva stabla plodonosna što u sebi nose svoje sjeme: neka vam budu za hranu! A zvijerima na zemlji i pticama u zraku i gmizavcima što puze po zemlji u kojima je dah života – neka je za hranu sve zeleno bilje! I bi tako* (Knjiga Postanka). A u Evanđelju po Ivanu stoji: *Otac moj neprestano radi... i ja trebam činiti djela koja mi je dao.*

Dosta je autora zanijekalo postojanje kršćanske estetike i tvrdilo da je u Europi to isključivo zasluga neopaganske renesanse 16. stoljeća. Na prijelazu stoljeća umjetnički je senzibilitet ponovno dobio svoj legitimni status. Ovi autori, međutim, polaze od dogmatskih načela kršćanstva koja su, samo privremeno i djelomično, odgovarala stavu kršćanskog društva u vremenima kriza rasta, primjerice u prvim stoljećima, kada se odvijao radikalni pokret protiv senzualne razuzdanosti antičkog svijeta.

Da bi održala ravnotežu između transcendentnog aspekta ljudskog postojanja i priznavanja i uvažavanja horizontalne dimenzije, kršćanska je Crkva morala proći kroz razdoblja apstinencije i odricanja. Nema sumnje da je kršćanstvo, rođeno u svijetu moralne razuzdanosti, reagiralo vrlo burno.

Ali ova je reakcija bila znak plodnog sjemena zdrave obnove duboko u ovom pokretu. Tek kada se vidi nasilje ranokršćanskog asketizma kao izraz radikalizma s kojim je čovjek, na sreću, primio vijest o spasenju, može se razumjeti obećanje umjetničke plodnosti kršćanstva, koja će se odvijati kroz mnoga stoljeća u budućnosti.

Bog zaslužuje najbolje od nas

Ovoga ljeta imao sam prilike čuti više svečanih liturgijskih slavlja, kako u našoj biskupiji tako i u Dalmaciji, pa i dalje. Ono što glazbeniku, osobito crkvenom glazbeniku zapinje za uho jest lijepo i skladno pjevanje, ali i tekst pjesama. Nažalost, liturgijsko nas je neznanje dovelo do takvih tekstualnih podložaka u liturgiji da ponekad ne možemo razlučiti je li pjesma uistinu za liturgiju ili ne. Kada, odakle i po kojem kriteriju biram skladbe i tekstove pjevanja za misu? Ovdje ne bi smjelo biti pogreške. Jedino se verificirane pjesmarice mogu koristiti u liturgiji. Osobito je važno čuvati krajevne popijevke, ali s dobrom i proučenom lirikom. Držim li se ovoga?

Crkveni glazbeniče, po čijoj se službi liturgija uzvisuje, paziš li na melodije i tekstove koje pjevaš? Ovim se gradi ukus, ali i neukus puka koji sudjeluje u slavljinama nedjeljne svete mise. Ako imamo pjesnike u župnoj zajednici, koji prekrasno slave Boga svojim pjesničkim umijećem, to još nije dovoljno da ti stihovi postanu misni. Jedno je pjesništvo nadahnuto vjerom, a drugo je pjesma koja se pjeva na svetim slavljinama. Usto, ukoliko imamo nekoga tko dobro svira gitaru pa tu pjesmu još uglazbi i zapjeva na misi, promašaj je potpun. Na početku ove školske godine, pred sve nas stavimo jedan zadatak: prije nego neku pjesmu želimo pjevati na misi, dobro ćemo proučiti njenu tekstualnu i glazbenu vrijednost pa je tek onda uvrstiti u repertoar. Liturgija ne trpi kič jeftinih tekstova, loših melodija i praznih izvedba. Bog zaslužuje najbolje od nas. Ne površnost, ne osrednjost nego najbolje. Odvažimo se biti pravi crkveni glazbenici te tako „uzdizimo srca i duše Bogu“, kako to kaže jedan dokument o crkvenoj glazbi.

22. nedjelja kroz godinu – 1. 9. 2024.

Ulazna: Oče naš dobri (PGPN 224)

Otpjevni psalam: T. Prša: Gospodine tko smije prebivati
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2021/08/Gospodine2c-tko-smije-prebivati2c-T.-Prsa.pdf>

Prinosna: Oče naš dobri 3. i 4. kitica (PGPN 224)

Pričest: O hostijo spasonosna (PGPN 278) ili Ti divni Kralj si nebesnik (PGPN 283)

Izlazna: Djevice nevina (PGPN 766)

23. nedjelja kroz godinu – 8. 9. 2024.

Ulazna: Danas Isus (PPGN 239) ili Spasitelju dobri Isukrste (PGPN 859, SB 27)

Otpjevni psalam: Hvali dušo moja (PGPN 125, SB 9)

Prinosna: Evo Bože kruha vina (PPGN 325) ili Isuse Kralju (PGPN 180, SB 25)

Pričest: Zdravo Tijelo Isusovo (PGPN 248, SB 50)

Izlazna: Dobri Kralju mira (SB 22)

Rođenje Blažene Djevice Marije – Mala Gospa – 8. 9. 2024.

Ulazna: Djevice nevina (PPGN 766, SB 185)

Otpjevni psalam: Miroslav Martinjak: Radujem se u Gospodinu radujem
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2018/06/Radujem-se-u-Gospodinu2c-M.-Martinjak.pdf>

Prinosna: Ljiljane bijeli (PPGN 616, SB 182)

Pričest: O mila Majko nebeska (PGPN 794, SB 194)

Izlazna: Čuj nas Majko (PGPN 773, SB 183)

24. nedjelja kroz godinu – 15. 9. 2024.

Ulazna: Mir svoj o Bože (PGPN 237.1) ili Tebe molit Oče vječni (SB 42)

Otpjevni psalam: A. Igrec: Hodit ću pred Gospodinom
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2018/09/Hodit-c%CC%81u-pred-Gospodinom-A.-Igrec.pdf>

Prinosna: Jedan kruh na svetom stolu (PPGN 231, SB 39)

Pričest: Ovdje je sada (PGPN 246)

Izlazna: Do nebesa (PGPN 753, SB 24)

25. nedjelja kroz godinu – 22. 9. 2024.

Ulazna: Gdje god su dvojica (PPGN 220) ili Pred Božanstvom Tvojim (PGPN 221, SB 30)

Otpjevni psalam: Bog mi pomaže (PGPN 105)

Prinosna: Oče naš dobri (PPGN 224, SB 33)

Pričest: Zdrav slatki Isuse (SB 47)

Izlazna: Srce Božansko (PPGN 755, SB 21)

26. nedjelja kroz godinu – 29. 9. 2024.

Ulazna: Molimo Tebe (PGPN 214) ili Iz neba će sada doći (SB 31)

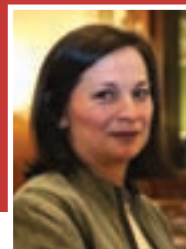
Otpjevni psalam: A. Igrec: Naredba Gospodnja srce sladi
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2018/06/Naredba-Gospodnja-srce-sladi2c-A.-Igrec.pdf>

Prinosna: Evo Bože (PPGN 325) ili O Stvoritelju ljudi (PGPN 167, SB 19)

Pričest: Sakramentu veličajnom (PGPN 24, SB 5)

Izlazna: Svi anđeli u nebu (Bačka) ili Majko Božja Bistrička (PGPN 784, SB 193)

„Dužijanica malenih”

Programom u Đurđinu 15. lipnja započela je dvodnevna manifestacija XVII. „Dužijanica malenih”, koja je održana u sklopu subotičke 114. Dužijance, a u organizaciji Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo”.

Prvoga dana manifestacije, na salašu Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanica”, pored crkve u Đurđinu, održane su interaktivne radionice i kviz na temu risa, nekadašnjeg ručnog košenja žita. Ovom prigodom djeca su imala priliku vidjeti kako se žito nekada ručno kosilo te su se i sami okušali u risu. Ovu radionicu je vodio i djecu učio višestruko nagrađivani risar **Stipan Kujundžić**. Osim domaćina, djece iz HKC-a „Bunjevačko kolo” iz Subotice, u programu su sudjelovali i gosti iz Hrvatske,

članovi KUD-a „Ivan Goran Kovačić” iz Ivankova.

Narednog dana, 16. lipnja, u katedrali sv. Terezije Avilske u Subotici održana je svečana misa zahvalnica s brojnom djecom u bunjevačkoj nošnji, predvođenom malim bandašom **Markom Mamužićem** iz Tavankuta i malom bandašicom **Anastazijom Dulić** iz Đurđina. Nakon mise, koju je predslavio katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**, djeca u narodnoj nošnji su se okupila na platou ispred katedrale i skupa zaigrala kolo. Druženje je nastavljeno na zajedničkom ručku u prostorijama HKC-a „Bunjevačko kolo”, gdje su djeca predala kruh predsjednici Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća **Karolini Bašić**.

4

Dužijanica 2024.

Isus nam je potreban u životu
kao što nam je kruh potreban
u prehrani

15

Bunarić 2024.

Kod Gospe od Suza

28

Intervju

Marinko Piuković, direktor
Udruga bunjevačkih Hrvata
„Dužijanica”

11

Kultura u Dužijanci

Takmičenje risara

19

Događanja u Subotičkoj biskupiji

Mons. Andrija Anišić pro-
slavio svećeničku i župničku
obljetnicu

48

Duhovnost

Milosti puna

/ IMPRESUM

Katolički list (mjesečnik)
godište XXX., broj 357
Kolovoz (avgust) 2024.

Izdaje:

Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva:

Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)24 524496
Dušan Balažević, zamjenik glavnog
i odgovornog urednika
Željka Zelić Nedeljković,
redaktura i korektura
Marko Tucakov, novinar
Dragan Muharem, član Uredništva
Jelena Ademi, tehnička urednica
Petar Gaković,
autor naslovne i zadnje stranice

Tisak:

Rotografika d.o.o.
Segedinski put 72
24 000 Subotica
+381 24 636 600

Izdavanje Zvonika podupiru

Hrvatska biskupska konferencija
Uprava za saradnju s crkvama i
verskim zajednicama Republike
Srbije.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

272

ZVONIK : katolički list / glavni i odgovorni
urednik Vinko Cvijin. - God. 1, br. 1 (1994)- . -
Subotica : Katoličko društvo „Ivan Antunović”,
1994- (Novi Sad : Magyar Szó). - Ilustr. ; 29 cm

Mesečno.

ISSN 1451-2149 = Zvonik
COBISS.SR-ID 128815111

Fotografije:

* Zvonik
* Attila Kovács
* NIU „Hrvatska riječ”
* www.subotica.info
* www.pixabay.com
* UBH „Dužijanica”
* Facebook

/ DJECA

Upoznajmo malog bandaša i malu bandašicu

Draga djeco, želimo vas upoznati s ovogodišnjim malim bandašom Markom Mamužićem i malom bandašicom Anastazijom Dulić. Sigurno znate da su oni bili „glavni” na „Dužijanci malenih”, 16. lipnja, a malo manje glavni, ali ipak prisutni na gradskoj Dužijanci 11. kolovoza ove godine. Na Dužijanci smo vidjeli da vole običaje, nošnju, ali puno toga o njima ne znamo, pa evo jednog zanimljivog prikaza koji će ih bar malo bliže upoznati s čitateljima *Zvonika* i istaknuti njihove različitosti. Oboje dolaze sa salaša, bandaš iz Tavankuta, a bandašica iz Đurđina. Imaju još nešto zajedničko, veliku obitelj bogatu djecom, braćom i sestrama. Takvim brojem braće i sestara malo se djece danas može pohvaliti.

Zovem se: **Marko Mamužić**

Rođenje: 30. prosinca 2013.

Učenik: OŠ „Matija Gubec”, Tavankut

Obitelj: tata Branislav

mama Marina

sestre i braća: Katarina (14)

Josip (13)

Luka (12)

Marija (4)

Pavle (2)

Knjiga: Pipi duga čarapa

Pjevač – Ansambl „Hajo”

Pjesma – „U srcu mi Dužijanica”

Film – Sam u kući

Računalna igra – Farming simulator

Zovem se: **Anastazija Dulić**

Rođenje: 26. kolovoza 2014.

Učenica: OŠ „Vladimir Nazor”, Đurđin

Obitelj: tata Zdenko

mama Jasna

sestre i braća: Sara (15)

Barbara (13)

Jakov (11)

Petar (8)

Marko (6)

Ilija (3)

Lovro (1)

Knjiga: Heidi

Pjevačica – Breskvica

Pjesma – „Kraj jezera”

Film – Sam u kući

Računalna igra – Suri sur

Ili- ili

Marko

slano – slatko

kompjutor – društvene igre

stan – kuća

meso – povrće

zima – ljeto

dan – noć

hodanje – bicikl

film – knjiga

jabuka – lubenica

voće – čokolada

tamburaši – zabavljaci

jezik – matematika

tjelesno – informatika

likovno – glazbeno

pizza – spagetti

čokolada – vanilla

gazirano – negazirano

pas – mačka

selo – grad

kazalište – film

trenirka – traperice

sport – folklor

kemijska – penkala

odbojka – košarka

tenisice – cipele

mobitel – prijatelj

Anastazija

slano – slatko

kompjutor – društvene igre

stan – kuća

meso – povrće

zima – ljeto

dan – noć

hodanje – bicikl

film – knjiga

jabuka – lubenica

voće – čokolada

tamburaši – zabavljaci

jezik – matematika

tjelesno – informatika

likovno – glazbeno

pizza – spagetti

čokolada – vanilla

gazirano – negazirano

pas – mačka

selo – grad

kazalište – film

trenirka – traperice

sport – folklor

kemijska – penkala

odbojka – košarka

tenisice – cipele

mobitel – prijatelj

Prijatelji Zvonika

Godišnja pretplata na Zvonik

* Izravnom dostavnom na župe: **1650 dinara**

* Poštom: **2000 dinara**: tuzemstvo (popust za više primjeraka)

40 eura: Republika Hrvatska

50 eura: Europa

60 eura: USA, Kanada (prekooceanske zemlje)

Pretplatnici iz Srbije mogu uplaćivati na dinarski račun:

Katoličko društvo „Ivan Antunović”

Trg svete Terezije 3

24000 Subotica

Srbija

Broj dinarskog računa: 205-0000000514856-51 NLB Komercijalna Banka

A.D. Beograd, s naznakom: „za Zvonik”.

Pretplatnici iz inozemstva mogu uplaćivati na devizni račun.

Katoličko društvo „Ivan Antunović”

Trg svete Terezije 3

24000 Subotica

Srbija

Broj deviznog računa: 205-0070800067390-03

NLB Komercijalna Banka A.D. Beograd

SWIFT: KOBRRSGB

IBAN: RS35205007080006739003